

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2023 m. įsakymu Nr. 3D-

PARAMOS UŽ ŽEMĖS ŪKIO NAUDMENAS IR KITUS PLOTUS BEI ŪKINIUS GYVŪNUS PARAIŠKOS IR TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ ADMINISTRAVIMO BEI KONTROLĖS TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu [\(ES\) 2021/2115](#), kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinų strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai [\(ES\) Nr. 1305/2013](#) ir [\(ES\) Nr. 1307/2013](#), 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu [\(ES\) Nr. 2021/2116](#) dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas [\(ES\) Nr. 1306/2013](#), 2021 m. gruodžio 7 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu [\(ES\) 2022/126](#), kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) 2021/2115](#) papildomas tam tikroms intervencinių priemonių rūšims, kurias valstybės narės nurodė pagal tą reglamentą parengtuose 2023–2027 m. BŽŪP strateginiuose planuose, taikomais papildomais reikalavimais ir taisyklėmis dėl santykio, susijusio su 1-uoju geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) standartu, 2022 m. gegužės 4 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu [\(ES\) 2022/1172](#), kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2021/2116](#) nuostatos dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir su paramos sąlygomis susijusių administracinių nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo, 2022 m. gegužės 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu [\(ES\) 2022/1173](#), kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2021/2116](#) taikymo taisyklės dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginiu planu, patvirtintu Europos Komisijos 2022 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. C(2022) 8272 (toliau – Strateginis planas).

Taisyklių tikslas – nustatyti reikalavimus pareiškėjams, siekiantiems gauti tiesiogines išmokas (bazinę pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, papildomą persikirstomąją pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, papildomą pajamų paramos jaunajam ūkininkui išmoką, klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos (toliau – ekologinė sistema) išmoką, susietosios pajamų paramos už plotą ir

(arba ūkinius gyvūnus) išmoka), šių reikalavimų administravimo bei kontrolės tvarką ir nustatyti bendrąją paraiškos formą, taip pat jos pildymo ir administravimo tvarką.

2. Pareiškėjams parama skiriama pagal tęstinę Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę, tęsines Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones (toliau – tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės) ir Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones, administruojamas atitinkamų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymų nustatyta tvarka.

Parama už plotus mokama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“, tęsines KPP 2014–2020 m. priemones: „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritį „Miško veisimas“ ir Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones: „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“, „Miško priežiūra ir apsauga“, „Laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų“, „Vietovės su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtimis“, „Parama „Natura 2000“ miškuose“, „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“.

Parama už ūkinius gyvūnus mokama pagal tęsinių KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklą „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ ir Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“.

3. Taisyklėse vartojamos pagrindinės sąvokos:

3.1. **Aktyvus ūkininkas** – fizinis ar juridinis asmuo, atitinkantis žemės ūkio veiklos vykdymo reikalavimus.

3.2. **Aplinkosaugos atžvilgiu pažeidžiama daugiametė ganykla arba pieva** – daugiametė ganykla arba pieva, esanti natūralios buveinės teritorijoje.

3.3. **Apleista sodybvietė ar ūkinis pastatas** – neprižiūrimas, netvarkomas ir nebenaudojamas žemės sklype ar jo dalyje esantis žemės ūkio naudmenų plotas su buvusios sodybos ar ūkinių pastatų liekanomis, kuriame vyrauja augalija.

3.4. **Ariamoji žemė** – žemės plotas, skirtas žemės ūkio augalams auginti ar pūdymui laikyti ar dažniau nei kas penkeri metai daugiametėms žolėms sėjomainoje su kitais žemės ūkio augalais auginti, naudojant arimo ar bearimes tausojamosios žemdirbystės technologijas. Žemės ūkio naudmenų, priskiriamų prie ariamosios žemės kodai nurodyti Taisyklių 2 priede Klasifikatoriaus I, II, III, IV grupėse.

3.5. **Augalų apsaugos produktai** – veikliosios medžiagos ir jų turintys preparatai, naudotojui tiekiami tokios sudėties ir formos, kokios jie buvo pagaminti, ir skiriami: 1) augalams ar augaliniams produktams apsaugoti nuo visų kenksmingųjų organizmų arba užkirsti kelią tokių organizmų veikimui tiek, kiek tokios medžiagos ar preparatai nėra apibūdinami kitaip; 2) veikti augalų gyvybinius procesus, tačiau kitaip nei mitybinės medžiagos (augimo reguliatoriai ir pan.); 3) augaliniams produktams konservuoti, atsižvelgiant į tai, kiek tokioms medžiagoms ar produktams netaikomos specialios nuostatos dėl

konservantų; 4) nepageidaujamiems augalams naikinti; 5) augalų dalims naikinti ar neleisti jiems augti taip, kaip nepageidaujama.

3.6. Automatinė laukų nuolatinio stebėjimo sistema (toliau – ALNSIS) – plotų stebėjimo sistema, kuri nuolat, nepertraukiamai stebima, identifikuojama ir vertinama žemės danga ir žemės ūkio veikla žemės ūkio veiklai tinkamuose deklaruotuose plotuose visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, remiantis Europos Sąjungos programos Copernicus palydovų „Sentinel“ duomenimis ir jų pagrindu veikiančiais algoritmais ar kitais bent lygiavertės vertės duomenimis bei atsižvelgiant į nacionaliniuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus, Taisyklėse nurodytų įsipareigojimų įvykdymo terminus.

3.7. Bazinė tiesioginė išmoka (toliau – bazinė išmoka) – bazinė pajamų parama tvarumui didinti iš Europos Sąjungos biudžeto lėšų, mokama paramos gavėjui už deklaruotą plotą, atitinkantį paramos teikimo reikalavimus einamaisiais metais.

3.8. Daugiamečių sodinių plotas – ne sėjomainos būdu auginamų sodinių plotas, išskyrus ganyklas arba pievas, kuriais žemė apsodinta daugiau nei penkeriems metams ir iš kurių pakartotinai gaunamas derlius, įskaitant daigynus ir trumpos rotacijos želdinių plotus.

3.9. Daugiametė ganykla arba pieva (toliau – daugiametė pieva) – užsėtas daugiametėmis žolėmis arba natūralus žemės plotas, neiriamas penkerius ar daugiau metų, kurį galima atsėti, skirtas ūkiniam gyvūnams ganyti, žolei ar žolės produkcijai gauti.

3.10. Deklaruotas laukas – paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškoje nurodytas žemės ūkio naudmenų ir (arba) kitas plotas.

3.11. Deklaruotas plotas – paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškoje nurodytų laukų, už kuriuos pareiškėjas prašo išmokų, plotų suma.

3.12. Duomenų neatitiktis – tikrinant pareiškėjo ar paramos gavėjo pateiktus dokumentus ir (arba) duomenis nustatoma neatitiktis, kai trūksta privalomų pateikti dokumentų ir (arba) pateikiami netikslūs ar nesutampantys su tikrove duomenys, randama klaidų ar kitokių faktų, dėl kurių Europos Sąjungos bendrajam biudžetui ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui nepadaroma finansinės žalos.

3.13. Ganykla arba pieva (toliau – pieva) – užsėtas daugiametėmis žolėmis arba natūralus žemės plotas, kuris naudojamas ūkiniam gyvūnams ganyti, žolei ar žolės produkcijai gauti, ir kuriame dažniau nei kas penkeri metai taikoma sėjomaina.

3.14. Intervencinė priemonė – paramos priemonė, kurios tinkamumo finansuoti sąlygos nustatytos Strateginiame plane.

3.15. Įsėlis – augalai, įsėjami dirvos gerinimo tikslais į deklaruojamos rūšies žemės ūkio augalus.

3.16. Išmoka jaunajam ūkininkui – papildoma pajamų parama jaunajam ūkininkui išmoka iš Europos Sąjungos lėšų, mokama už deklaruotą plotą paramos gavėjui, atitinkančiam išmokos jaunajam ūkininkui reikalavimus.

3.17. **Kasmet užmirkstančios vietos ariamojoje žemėje** – plotinis objektas ariamajame lauke ar jo pakraštyje, kur dėl prastai veikiančios melioracijos sistemos žemės ūkio augalai negali būti pasėti.

3.18. **Klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmoka** (toliau – ekologinės sistemos išmoka) – išmoka iš Europos Sąjungos biudžeto lėšų, mokama paramos gavėjui už deklaruotą plotą, atitinkantį ekologiškai sistemai nustatytus reikalavimus.

3.19. **Kontrolinis žemės sklypas** (toliau – KŽS) – natūralių gamtinių ir dirbtinių objektų (upių vagų, miško masių, kelių, pastatų ir pan.) ribojamas ar istorinės žemės naudojimo ribas turintis vientisas žemės plotas, kuriam būdingos tam tikros gamtinės savybės, vyraujantis dangos tipas, ūkinio naudojimo ypatumai ir kuriam suteiktas unikalus atpažinties kodas Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5000 kontrolinių žemės sklypų erdvinio duomenų rinkinyje KŽS_DR5LT. Kontrolinis žemės sklypas naudojamas pareiškėjų deklaruotų laukų plotams ir riboms kontroliuoti (kontroliniame žemės sklype visų pareiškėjų deklaruotų laukų plotų suma lyginama su minėto sklypo tinkamu paramai skirti plotu).

3.20. **Kraštovaizdžio elementas** – neproduktyvus plotas, skirtas pagerinti biologinę įvairovę žemės ūkio naudmenose.

3.21. **Kūdra** – dirbtinis arba natūralus nepratekančio vandens telkinys, esantis natūraliame žemės grunte, kurio vandens atsargas papildo paviršinės nuotekos.

3.22. **Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registras** (toliau – Valdų registras) – valstybės registras, kuriame įregistruojamos žemės ūkio valdos ir tvarkomi jų registravimo duomenys.

3.23. **Melioracijos griovys** – grunte iškastas melioracijos sistemos vandentakio, laikomas sausinimo ar drėkinimo reikmėms.

3.24. **Medžių ir krūmų grupės** – kartu augančių bet kurios rūšies medžių ar krūmų plotas.

3.25. **Miškelis** – ištisinis nedidelis kartu augančių bet kurios rūšies medžių plotas.

3.26. **Neteisingas deklaravimas** – didesnio žemės ūkio naudmenų ar kito ploto, negu pareiškėjas valdo, ir (arba) didesnio ploto, negu jame vykdo žemės ir (arba) miškų ūkio veiklą, deklaravimas.

3.27. **Nuotolinė patikra** – žemės ūkio naudmenų ar kitų plotų patikra, atliekama pagal palydovinę nuotrauką ar kitais būdais, naudojantis technologijomis.

3.28. **Palaukė** – lauko pakraštys, kuriame nevykdoma jokia žemės ūkio veikla, susijusi su produkcijos gamyba.

3.29. **Paramos gavėjas** – pareiškėjas, kuris atitinka visus reikalavimus paramai gauti ir kuriam skiriama parama.

3.30. **Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiška** (toliau – Paraiška) – elektroninė paraiškos forma, į kurią integruota geografinė informacinė sistema grindžiama informacinių technologijų taikomoji programa, suteikianti galimybę pareiškėjams erdvinio deklaravimo būdu deklaruoti plotus, už kuriuos prašoma skirti išmoką.

3.31. **Pareiškėjas** – fizinis arba juridinis asmuo, Taisyklių nustatyta tvarka teikiantis Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraišką Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos.

3.32. **Patikra vietoje** – Agentūros, ar kitos įgaliotos įstaigos darbuotojų atliekamas pareiškėjo ar paramos gavėjo Paraiškoje ir kitų pateiktų duomenų, dokumentų ir veiklų patikrinimas pagal Paraišką deklaruotuose plotuose.

3.33. **Pavienis medis ar krūmas** – atskirai augantis subrendęs medis ar krūmas, ar jų grupės iki 0,01 ha, kurio vainikas nesiliečia su kitu medžiu ar krūmu.

3.34. **Paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta** – paviršinio vandens telkinio apsaugos zonos dalis, apimanti arčiausiai paviršinio vandens telkinio ribos esantį nustatyto pločio sausumos ruožą, kuriame ribojama ūkinė veikla.

3.35. **Perskirstomoji išmoka** – papildoma perskirstomoji pajamų paramos tvarumui didinti išmoka iš Europos Sąjungos lėšų, mokama paramos gavėjui deklaruojančiam mažiau nei 500 ha už nustatytą pareiškėjo deklaruotų žemės ūkio naudmenų pirmųjų (iki 50 ha) hektarų skaičių.

3.36. **Posėlis** – augalai, sėjami dirvos gerinimo tikslais nuėmus deklaruojamos rūšies žemės ūkio augalų derlių tų pačių metų vasarą prieš kitais metais deklaruotinos rūšies žemės ūkio augalų sėją.

3.37. **Sankcija** – pareiškėjui ar paramos gavėjui taikomas paramos dydžio sumažinimas, paramos neskylimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos sumos, kitos poveikio priemonės už su prašoma arba gauta parama susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą.

3.38. **Susietoji parama už plotą** – susietoji pajamų parama iš Europos Sąjungos lėšų, mokama tam tikrą žemės ūkio naudmenų plotą deklaruojančiam paramos gavėjui už daržovių, išskyrus bulves, auginimą uždarame (šildomuose šiltnamiuose) ir atviraime grunte, taip pat už vaisių, uogų, riešutų, baltyminių augalų, cukrinių runkelių, sėklinių bulvių auginimą.

3.39. **Tiesioginė išmoka** – pagal Paraiškos duomenis ir patikrų rezultatus apskaičiuojama paramos suma, kurią gali sudaryti bazinė tiesioginė išmoka, išmoka jaunajam ūkininkui, perskirstomoji išmoka, susietoji parama už plotą ir (arba) ūkinius gyvūnus, klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmoka.

3.40. **Tiesioginė išmoka už plotą** – pagal Paraiškos duomenis ir patikrų rezultatus apskaičiuojama paramos suma už deklaruotas paramai gauti tinkamas žemės ūkio naudmenas, kurią, be bazinės tiesioginės išmokos, gali sudaryti klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmoka, išmoka jaunajam ūkininkui, perskirstomoji išmoka ir susietoji parama už plotą.

3.41. **Tarpiniai pasėliai per žiemą** – augalai, sėjami dirvos gerinimo ir apsaugos tikslais po deklaruojamos rūšies žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo, išlaikant juos iki kitų metų pavasario.

3.42. **Tvenkinys** – dirbtinis pratekančio vandens telkinys, įrengtas užtvenkus vandens tėkmę vandentakyje.

3.43. **Valdos valdytojas** – žemės ūkio ar alternatyviaja veikla užsiimantis fizinis asmuo, įregistruotas Lietuvos Respublikos gyventojų registre, arba juridinis asmuo, įregistruotas Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, nuosavybės, nuomos, panaudos teise ar kitais pagrindais valdantis žemės ūkio valdą arba tuo atveju, kai šią valdą naudoja keli partneriai, paskirtas vadovauti jungtinei veiklai žemės ūkio valdos partnerių rašytiniu tarpusavio susitarimu.

3.44. **Žalioji pūdyklas** – ariamosios žemės plotas, kuriame, siekiant pagerinti dirvos struktūrą, einamaisiais metais pasėti žemės ūkio augalai įterpiami į dirvą ar kitaip sutvarkomi.

3.45. **Žemės ūkio ir maisto produktų sertifikavimo informacinė sistema** (toliau – ŽŪMPSIS) – ekologiškų, perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiu ir pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagaminamų produktų gamybos subjektų registravimo, duomenų apie šios gamybos sertifikavimą rinkimo, kaupimo, apdorojimo, sisteminimo, saugojimo, administravimo ir jų bei dokumentų teikimo pagal poreikį fiziniams ir (arba) juridiniams asmenims sistema.

3.46. **Žemės ūkio naudmenos** (toliau – naudmenos) dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojami arba tinkami naudoti žemės ūkio augalams auginti.

3.47. **Žemės ūkio valda** (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (ar) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, technologiniais ir ekonominiais santykiais.

3.48. **Žemės ūkio valdos ar jos dalies perdavimas** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų ir kitų šio registro administravimą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka atliekamas žemės ūkio valdai priklausančių objektų ar jų dalies nuosavybės teisės ar naudojimo teisės perdavimas nuomos, panaudos ar kitais pagrindais kitam žemės ūkio veiklos subjektui, paliekant tą patį unikalų žemės ūkio valdos atpažinties kodą.

3.49. **Žemės ūkio veikla** – žemės ūkio augalų ir ūkinių gyvūnų auginimas, žemės ūkio produktų gamyba, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą, ūkinių gyvūnų veisimą, taip pat žemės ūkio paskirties žemės laikymas tokios būklės, kad ji būtų tinkama ganyti arba dirbti be jokios parengiamosios veiklos.

II SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

4. Pareiškėjas privalo būti aktyvus ūkininkas:

4.1. fizinis ar juridinis asmuo, kuris, nepriklausomai nuo vykdomos veiklos pobūdžio, už praėjusius deklaravimo metus gavo tiesioginių išmokų sumą (apskaičiuotą bendrą visų paramos schemų sumą, kurią pareiškėjas turėjo teisę gauti, nors paramos administravimo procese ir buvo taikytos sankcijos), neviršijančią 5 000 Eur, o tai atvejais, kai praėjusiais metais neteikė paraiškos, pagal einamųjų metų deklaruotą plotą už praėjusius metus jam apskaičiuota paramos tiesioginių išmokų suma neviršija 5 000 Eur, atitinka aktyviam ūkininkui nustatytus žemės ūkio veiklos vykdymo reikalavimus;

4.2. kai pareiškėjas už praėjusius deklaravimo metus gavo tiesioginių išmokų sumą (apskaičiuotą bendrą visų paramos schemų sumą, kurią pareiškėjas turėjo teisę gauti, nors paramos administravimo procese ir buvo taikytos sankcijos), viršijančią 5000 Eur, arba tai atvejais, kai praėjusiais metais neteikė paraiškos pagal einamųjų metų deklaruotą plotą už praėjusius metus jam apskaičiuota paramos tiesioginių išmokų suma viršytų 5 000 Eur, jis laikomas atitinkančiu aktyviam ūkininkui nustatytus žemės ūkio veiklos vykdymo reikalavimus, jeigu einamaisiais metais atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

4.2.1. pareiškėjo ūkis registruotas Ūkininkų ūkių registre;

4.2.2. pareiškėjo pagrindinė valdos ekonominė veikla yra žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė (veikla patenka į Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus, patvirtinto Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius) A sekciją „Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė“);

4.2.3. pareiškėjas turi bent 1 sutartinį gyvulį (toliau – SG) valdoje, kuris (-ie) einamaisiais metais nuo sausio 1 d. iki gegužės 31 d. yra registruotas (-i) Ūkinių gyvūnų registre. Vertinamas nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų, perskaičiuotų į SG, vidurkis (vertinamas nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų, pagal Taisyklių 3 priede pateiktą lentelę perskaičiuotų į sutartinius gyvulius, vidurkis). SG gali turėti pats pareiškėjas, jo valdos partneriai, valdoje registruoti šeimos nariai (toliau – valdos nariai);

4.2.4. pareiškėjui nuosavybės teise priklauso registruota žemės ūkio technika (traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų), kuri einamaisiais metais, bet ne vėliau kaip iki liepos 1 d. įskaitytinai nepertraukiamai registruota Lietuvos Respublikos traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registre ir iš jo neišregistruota. Žemės ūkio technikos gali turėti pats asmuo, jo valdos nariai, kai pareiškėjas yra viešasis juridinis asmuo, techniką gali turėti pats pareiškėjas, jo dalyviai bei darbuotojai;

4.2.5. pareiškėjas yra mokslo ir studijų institucija arba profesinio mokymo įstaiga, vykdanči formalųjį ir neformalųjį švietimą ir (arba) mokslinius tyrimus ir (ar) eksperimentinę plėtrą žemės ūkio srityje;

4.2.6. pareiškėjas yra žemės ūkio bendrovė, žemės ūkio kooperatinė bendrovė (kooperatyvas);

4.2.7. pareiškėjas dalyvauja intervencinėse priemonėse, kuriomis siekiama aplinkosaugos ir klimato tikslų pagal Reglamento [\(ES\) 2021/2015](#) 70 ir 72 str., išskyrus intervencines priemones, kuriomis siekiama vykdyti miškų priežiūrą ir atkūrimą, t. y. dalyvauja kaimo plėtros intervencinėse priemonėse „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo testiniai įsipareigojimai“, „Laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų“, „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“, „Parama „Natura 2000“ miškuose“, „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“.

5. Pareiškėjams taikoma bendroji duomenų pateikimo, vertinimo ir reikalavimų įgyvendinimo tvarka:

5.1. pareiškėjo, kaip valdos valdytojo, valda turi būti įregistruota Valdų registre pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002

m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 1351 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“, reikalavimus;

5.2. pareiškėjas Paraiškoje privalo deklaruoti visus valdomus naudmenų ir kitus plotus, už kuriuos jis prašo paramos, taip pat ir visus kitus valdomus naudmenų plotus, nors už juos paramos neprašo. Žemės valdymo teisė gali būti įrodoma pateikiant tai patvirtinančius (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) dokumentus, pagrindžiančius deklaruotų plotų valdymo teisę paskutinei paraiškų teikimo laikotarpio dienai. Parama skiriama tik už Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius naudmenų ir kitus plotus;

5.3. plotai, kuriuose einamaisiais metais (iki gruodžio 31 d.) yra atliekami, numatyti ar planuojami atlikti darbai, turėsiantys įtakos šių plotų atitikčiai paramos reikalavimams (pvz.: vykdomos statybos, melioracijos sistemų įrengimo ar tvarkymo darbai ir kt.), turi būti deklaruojami kaip tinkami paramai plotai, kurie einamaisiais metais neatitinka paramos skyrimo reikalavimų (Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriaus (toliau – Klasifikatorius) kodas TPN). Jeigu plotų neatitiktis reikalavimams bus nuolatinė (pvz., plote bus nuolatinių objektų (pastatų, vandens telkinių ir kt.)), jie turi būti deklaruojami kaip netinkami paramai plotai (Klasifikatoriaus kodas NEP).

Klasifikatoriaus kodu NEP plotai gali būti deklaruojama ir tada, kai KŽS ribos yra pasikeitusios, nurodant auginamų naudmenų kodą pagal Taisyklių 2 priedo V skyriuje pateiktą Klasifikatorių. Šiuo atveju pareiškėjai turi Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje (toliau – PPIS) iki paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos aprašyti KŽS ribų pasikeitimus.

VĮ Žemės ūkio duomenų centrui (toliau – ŽŪDC) patikslinus duomenis Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinyje KŽS_DR5LT (toliau – KŽS_DR5LT), Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra), administruodama einamųjų metų paraiškas, plotams deklaruotiems Klasifikatoriaus kodu NEP, pakeičia naudmenų kodą į pareiškėjo nurodytą Klasifikatoriaus kodą. Už nustatytą netinkamą paramai plotą, pakeitus naudmenų kodą, parama neskiriama;

5.4. pareiškėjui draudžiama dalyti valdą, siekiant gauti didesnę paramos sumą ar išvengti Geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (toliau – GAAB) reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 20XX m. XX XX d. įsakymu Nr. 3D-XXX „Dėl Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2023 metų, aprašo patvirtinimo“, laikymosi. Valdos dalijimu laikomas dirbtinis valdos ploto suskirstymas į dalis (skaidymas), sumažinant ankstesniais metais deklaruotą plotą. Valdos padalijimu taip pat laikomi atvejai, kai nustačius galimą valdos dalijimą ir Agentūrai paprašius, pareiškėjas Agentūros nustatyta tvarka per pranešime nurodytą terminą nepateikia prašomų dokumentų;

5.5. pareiškėjas, dalyvaujantis Strateginio plano intervencinėse priemonėse, visus metus visoje valdoje privalo laikytis paramos sąlygų, kurios apima žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimus (toliau – Valdymo reikalavimai), patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. XX XX d. įsakymu Nr. 3D-XX „Dėl Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimų, taikomų nuo 2023 m., aprašo patvirtinimo ir

kontrolės institucijų paskyrimo“ ir GAAB reikalavimus. Pareiškėjas, dalyvaujantis tęstinėse KPP 2014–2020 m. priemonėse, visus metus visoje valdoje privalo laikytis Valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23 „Dėl Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų aprašo patvirtinimo ir valdymo kontrolės institucijų paskyrimo“, ir GAAB reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-932 „Dėl Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2015 metų, aprašo patvirtinimo“. Strateginio plano intervencinėms priemonėms už šiame papunktyje minimų reikalavimų pažeidimus sankcijos skaičiuojamos pagal Sankcijų už paramos sąlygų pažeidimą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 20XX m. XX X d. įsakymu Nr. 3D-XX „Dėl XXX“. Tęstinėms KPP 2014–2020 m. priemonėms už šiame papunktyje minimų reikalavimų pažeidimus sankcijos skaičiuojamos pagal Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 3D-306 „Dėl Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodikos patvirtinimo“;

5.6. mažiausias valdos naudmenų plotas, kurį gali sudaryti ne mažesni kaip 0,1 ha laukai, išskyrus ekologinę sistemą „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, ir už kurį gali būti mokamos tiesioginės išmokos už plotą, yra 1 ha. Išmokos yra mokamos už laukus, kurie yra įbraižyti elektroniniu būdu Taisyklių nustatyta tvarka. Visi pareiškėjo deklaruojami plotai, kurie yra 0,1 ha arba didesni ir kuriuose auginami žemės ūkio augalai, atsižvelgiant į nurodytas augalų rūšis, turi būti deklaruojami kaip atskiri plotai. Tačiau Klasifikatoriaus I grupės augalai gali būti jungiami į plotus, kuriuos sudaro daugiau nei viena auginamų augalų rūšis, o tokie plotai negali būti didesni nei 0,5 ha. Tokie Klasifikatoriaus I grupės sujungti augalų plotai turi būti deklaruojami Klasifikatoriaus kodais KTŽ arba DAK arba DUK. Taip pat, jei susietąją paramą remiami vaisiai, uogos, riešutai ir daržovės atvirame grunte (išvardyti Taisyklių 19 punkte) yra mišrūs ir nėra galimybės deklaruoti kaip atskirus tam tikros augalų rūšies plotus, jie gali būti jungiami į plotus, kuriuos sudaro daugiau nei viena auginamų augalų rūšis, deklaruojant Klasifikatoriaus kodais SOM, UOM ir (arba) DAM. Jei už mišrių sodų, riešutynų, uogynų ir daržovių (remiamų susietąją paramą už plotą) plotus pareiškėjas siekia gauti susietąją paramą už plotą, Paraiškoje tai pažymi Taisyklių 2 priedo 9.8 papunktyje nustatyta tvarka;

5.7. Taisyklių 5.6 papunktyje nurodytas reikalavimas dėl mažiausio lauko naudmenų ploto netaikomas, jei laukai skirti selekcijai ir moksliniams tyrimams ar deklaruojami kaip kraštovaizdžio elementai. Šiais atvejais leidžiama prašyti bazinės tiesioginės išmokos už mažesnius kaip 0,1 ha dydžio laukus, bet ne mažesnius kaip 0,01 ha. Parama už selekcijai ir moksliniams tyrimams skirtus laukus bus skiriama tik tada, jei pareiškėjas iki einamųjų metų spalio 1 d. Agentūrai pateiks papildomus dokumentus (selekcinės sėklos atestatą, išduotą mokslo įstaigų), kuriais bus įrodoma, kad šie laukai yra skirti selekcijai

arba juose vykdoma mokslinė veikla, arba sutartis, sudarytas su juridiniais asmenimis, užsiimančiais selekcija ir moksliniais tyrimais;

5.8. KŽS, kuriuose einamaisiais metais deklaruojami laukai, už kuriuos prašoma paramos tiesioginėmis išmokomis, turi būti sutvarkyti (jeigu būtina – atlikti medžių, kelmų, krūmų, akmenų valymo darbai, o darbų atliekos pašalintos iš lauko ir kt.) ir tinkami paramai. Kraštovaizdžio elementai tvarkomi ir prižiūrimi Taisyklių 60 punkte nustatyta tvarka, EB svarbos natūralios pievos, šlapynės tvarkomos ir prižiūrimos Taisyklių 79 ir 81 punktuose nustatyta tvarka. Tiesiogines išmokas galima gauti tik už reikalavimus, atitinkančius naudmenų plotus;

5.9. deklaruojamuose naudmenų plotuose turi būti auginami žemės ūkio augalai (įskaitant pievas) arba laikomas pūdymas. Jeigu žemės ūkio augalai deklaruojamame plote apskritai neauginami (jame nėra vykdoma žemės ūkio veikla), parama už tokius plotus neskiriama;

5.10. laikoma, kad yra deklaruojami didesni naudmenų plotai, nei deklaruoti reikalavimus atitinkantys plotai, kai:

5.10.1. prašoma išmokų už akivaizdžiai apleistas, nedirbamas ir neprižiūrimas naudmenas. Deklaruojant tokius plotus turi būti suteikiamas Klasifikatoriaus kodas NEP;

5.10.2. deklaruojamas plotas, už kurį siekiama gauti susietąją paramą, tačiau nustatoma, kad šiame plote auginami kiti nei deklaruoti augalai, kurie nepriskiriami susietosios paramos schemai, pagal kurią pareiškėjas pretenduoja gauti išmoką, arba deklaruoti augalai apskritai neauginami. Tokiu atveju laikoma, kad deklaruojami susietajai paramai gauti didesni naudmenų plotai nei deklaruoti susietajai paramai gauti reikalavimus atitinkantys plotai;

5.10.3. prašoma paramos deklaruojant plotą, dėl kurio Taisyklių 102.14 papunktyje ir 109, 114 punktuose nustatytais atvejais arba Agentūrai atsitiktinės atrankos ar rizikos analizės būdu atrinkus pareiškėją patikrai nepateikiami žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentai;

5.11. soduose, uogynuose ir riešutynuose esantys dirbtiniai tvenkiniai, keliukai su kietąja ar biriąja danga ir užuovėjinės juostos į tinkamą paramai plotą neįtraukiami, tačiau į tinkamą paramai plotą, matuojant nuo eilių vidurio, gali būti įtraukti tokie pievų plotai:

5.11.1. kurių plotis tarp eilių soduose ir riešutynuose – iki 8 metrų (nuo lajos iki lajos), o uogynuose – iki 5 metrų (nuo lajos iki lajos);

5.11.2. kurių plotis nuo kraštinės eilės iki sodo ir riešutyno ribos – iki 8 metrų (iki 12 metrų galulaukėse, matuojamas iki lajos), o iki uogyno ribos – iki 5 metrų (iki 8 metrų galulaukėse matuojamas iki lajos);

5.12. plotai, kuriuose atvirame ir (ar) uždaramame grunte auginami augalai, kurių Klasifikatoriaus V grupės kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, KTS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, BRU, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MĖU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, RŠT, OŽE, VYN augalai kaip sodinukai, skirti persodinti kitoje vietoje arba dėl ūglių, skiepių ar poskiepių, turi būti deklaruojami

kaip medelynai Klasifikatoriaus kodu MED „Medelynai“. Jei plote auginami keli V grupės augalų sodinukai, jie neišskiriami ir deklaruojami bendrai Klasifikatoriaus kodu MED;

5.13. kai pluoštinės kanapės deklaruojamajame lauke auginamos kaip tarpinis pasėlis, jas privaloma pasėti po einamųjų metų birželio 30 d. Tokiu atveju pareiškėjas privalo ne tik nurodyti pagrindinio žemės ūkio augalo klasifikatoriaus kodą, bet ir pasirinkti tarpinio pasėlio požymį (TR) bei papildomą kodą KAN „Pluoštinės kanapės“;

5.14. pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už ūkinius gyvūnus bei gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmokas be šiose Taisyklėse taikomų bendrųjų reikalavimų, taip pat turi atitikti atitinkamų taisyklių, tvirtinamų atskirai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymai, nuostatas, jeigu tose taisyklėse nenustatyta kitaip;

5.15. pareiškėjai, dalyvaujantys Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos, tęstinėse KPP 2014-2020 m. priemonėse ir Strateginio plano kaimo plėtros intervencinėse priemonėse, be šiose Taisyklėse taikomų bendrųjų reikalavimų, taip pat turi laikytis reikalavimų, nurodytų Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos įgyvendinimo taisyklėse, tęstinių KPP 2014-2020 m. priemonių įgyvendinimo taisyklėse, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklėse, atitinkamų Strateginio plano kaimo plėtros intervencinių priemonių įgyvendinimo taisyklėse, tvirtinamų atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu, jeigu jose nenustatyta kitaip;

5.16. pareiškėjams ir (ar) paramos gavėjams, neteisėtai (dirbtinai) sukūrusiems sąlygas paramai gauti, parama neskiriama, o jau išmokėta paramos suma yra susigrąžinama. Atitiktis šiam reikalavimui vertinama pagal Pareiškėjų sąsajų ir galimo žemės ūkio valdų skaidymo nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 3D-154 „Dėl Pareiškėjų sąsajų ir galimo žemės ūkio valdų skaidymo nustatymo metodikos patvirtinimo“;

5.17. pareiškėjo bazinių išmokų sumoms virš 100 000 Eur bus taikomas 100 proc. išmokų ribojimas su galimybe išskaičiuoti darbo užmokesčio ir su juo susijusias išlaidas.

III SKYRIUS

PRIVALOMOS ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS VYKDYMO TVARKA

6. Pareiškėjai privalo laikytis žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijų:

6.1. žemės ūkio augalų plotuose ariamojoje žemėje auginti žemės ūkio augalus (žemės ūkio augalų auginimas nustatomas sėja ir (arba) augalų vegetacija ir (arba) derliaus nuėmimu). Iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. pareiškėjas privalo užtikrinti, kad patikros vietoje metu Agentūros darbuotojas rastų Paraiškoje deklaruotą žemės ūkio augalą. Pareiškėjui iki minėtos datos neišlaikius augalo, turi būti randama jo liekanų lauke, iš kurių būtų matyti, kad lauke buvo augintas Paraiškoje deklaruotas žemės ūkio augalas, arba mobiliąja programėle „NMA agro“ pateikiamos nuotraukos iš skirtingų lauko vietų, kuriose aiškiai matytųsi auginamas augalas ir bendras lauko vaizdas;

6.2. pievas (Klasifikatoriaus kodai GPŽ, DGP, DGA, DGI), žolinius azotą kaupiančius augalus ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) nušienauti bent vieną kartą per metus arba nuganyti ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;

6.3. deklaruodami pūdymo plotus, užtikrinti, kad nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki rugpjūčio 1 d.:

6.3.1. juodajame pūdyme nebūtų vykdoma jokia žemės ūkio gamyba (t. y. sėja, auginimas ir derliaus nuėmimas) einamųjų metų produkcijai gauti. Juodasis pūdymas turi būti bent kartą po birželio 1 d. įdirbtas taip, kad jame nebūtų subrendusių ir žydėjimo stadiją pasiekusių piktžolių;

6.3.2. žaliajame pūdyme nebūtų vykdoma žemės ūkio gamyba (t. y. ganomi ūkiniai gyvūnai, šienaujama žolė, išskyrus žaliosios masės susmulkinimą ir įterpimą į dirvą) einamųjų metų produkcijai gauti. Žaliajame pūdyme auginami žemės ūkio augalai, ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. turi būti įterpiami į dirvą ar kitaip sutvarkomi (voluojami, lėkščiuojami, skutami). Prieš sutvarkant žaliąjį pūdymą, nuimti augalų derlių draudžiama;

6.4. sodų, riešutynų ir uogynų tarpueilius (išskyrus tuos tarpueilius, kuriuose yra pieva) reikia periodiškai įdirbti taip, kad juose būtų sunaikintos piktžolės. Sodų, riešutynų ir uogynų tarpueilius, kuriuose yra pieva (kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, KTS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, SVU, ŠIU, GEU, BKU, SPU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, RŠT, VYN, SOM, UOM), nušienauti ne mažiau kaip 1 kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d., taip pat iki šios datos būtina pašalinti negyvus vaismedžius ir (arba) vaiskrūmius arba jų liekanas;

6.5. daugiametės, natūralios ir pusiau natūralios pievos, kurių Klasifikatoriaus kodai DGP, DGJ, EPT, EPG, SPT, ŠLT, EBB, 5PT-2, MNP, MNŠ, nesant reikalavimo atkurti daugiameses pievas, anksčiausiai gali būti deklaruojamos praėjus penkeriems metams po paskutinio ariamosios žemės nustatymo KŽS_DR5LT žemės ūkio naudmenų sluoksnyje atitinkamame plote;

6.6. aplinkosaugos atžvilgiu pažeidžiamas daugiameses ganyklas arba pievas (nykstančių paukščių – meldinių nendrinukių – buveinių saugojimo natūraliose ir pusiau natūraliose pievose ar šlapynėse teritorijos, aplinkosaugos atžvilgiu pažeidžiamų daugiamečių pievų „Natura 2000“ teritorijos, paukščių apsaugos plotai), draudžiama arti, įskaitant ir bearimes technologijas, jų negalima ir atnaujinti – suarti ir atsėti, taip pat jose vykdyti ne žemės ūkio veiklą. Nustačiusi, kad pareiškėjas išarė arba šiuose plotuose ėmė vykdyti ne žemės ūkio veiklą, Agentūra informuoja pareiškėją, kad jis privalo toje pačioje vietoje atkurti daugiametę pievą iki kitų metų paraiškos teikimo dienos;

6.7. pareiškėjai, siekiantys gauti paramą už trumpos rotacijos plantacinius želdinius kurui, gluosnių, tuopų ar baltalksnių (Klasifikatoriaus kodai: GLU, TUO, BAL) plotuose tarp medžių eilių privalo išlaikyti ne didesnę kaip 1,5 metro atstumą (matuojamas tarp kamienų), o tarp medžių (nuo kamieno iki kamieno) – ne didesnę kaip 0,5 metro atstumą. Trumpos rotacijos želdiniai turi būti kertami – gluosniai ne rečiau kaip kas 3 metus, tuopos – ne rečiau kaip kas 6 metus, baltalksniai – ne rečiau kaip kas 8 metus.

Pareiškėjai, iki 2022 m. deklaravę trumpos rotacijos plantacinius želdinius kurui, privalo išlaikyti kirtimo terminus, nustatytus šiame papunktyje, iki 2024 m. paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos.

7. Kai pareiškėjo deklaruojamuose laukuose ar jų dalyse vykdomi įsipareigojimai pagal tęstines KPP 2014–2020 m. priemonės ar Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemonės, o tokių plotų priežiūrai ar juose vykdomai ūkininkavimo veiklai nacionaliniuose teisės aktuose yra nustatyti specialieji, žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus atitinkantys reikalavimai (pievų šienavimo terminai, sodų, riešutynų ir uogynų priežiūros reikalavimai, pūdymo įdirbimo reikalavimai ir kt.) (toliau – specialieji reikalavimai), taip pat jeigu laukas deklaruojamas pagal į rezultatą orientuotą bandomąją agrarinės aplinkosaugos priemonę, visam laukui taikomas ne Taisyklių 6 punkte nustatytas konkretus žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus, bet specialusis reikalavimas, arba jei laukai deklaruojami pagal į rezultatą orientuotą bandomąją agrarinės aplinkosaugos priemonę „Gausiai žydinčių natūralių pievų išsaugojimas“, taikomi šioje bandomojoje priemonėje nustatyti specialieji reikalavimai. Jeigu nustatoma neatitiktis specialiajam reikalavimui, laikoma, kad laukas neatitinka ir Taisyklių 6 punkte nustatyto konkretaus žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijaus. Kai „Natura 2000“ teritorijų deklaruojamuose plotuose pretenduojama tik į tiesiogines išmokas, pareiškėjui yra taikomi pievų priežiūros ir šienavimo terminai, nustatyti Taisyklių 6 punkte.

8. Pievų, žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai), kaip nurodyta Taisyklių 6.2 papunktyje, išskyrus laukus, patenkančius į Taisyklių 7 punkto nuostatos taikymo sritį, taip pat sodų, riešutynų ir uogynų tarpueilių, kuriuose yra pieva, kaip nurodyta taisyklių 6.4 papunktyje, šienavimas ir priežiūra atliekama vadovaujantis šiais principais:

8.1. nupjauta žolė (šienas, žalioji masė ar kt.) pievose ir žoliniai azotą kaupiantys augalai ariamosios žemės (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) laukuose turi būti sutvarkyti (išvežti iš lauko arba supresuoti, arba šienas sudėtas į kūgius) laikantis Taisyklių 6.2 papunktyje nustatytų šienavimo terminų, arba:

8.1.1. jeigu pareiškėjo (arba jo valdos nario), kurio einamųjų metų laikotarpiu nuo sausio 1 d. iki gegužės 31 d. laikytų žolėdžių ūkinių gyvūnų vidurkis sudarė ne mažiau kaip 0,3 SG hektarui (vertinamas visų deklaruojamų pievų plotų ir laikytų žolėdžių ūkinių gyvūnų, nurodytų Taisyklių 3 priedo 1–9 eilutėse santykis), pievų ar žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) plotuose ganymo sezono metu yra ganoma, šių plotų nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likęs nenuėstos žolės kiekis nebus laikomas reikalavimų neatitikimu, jeigu tokie plotai netinkamai nuganyti ar nušienauti. Tokiu atveju ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. deklaruojamuose šiuose laukuose yra būtini ūkinių gyvūnų buvimo lauke požymiai – ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė (ar kiti požymiai) arba laukai turi būti nušienauti, t. y. nupjauta žolė (šienas, žalioji masė ar kt.) šiuose laukuose turi būti sutvarkyta (išvežta iš lauko arba supresuota, arba šienas sudėtas į kūgius, arba susmulkinta ir tolygiai paskleista);

8.1.2. kai pareiškėjo (arba jo valdos nario) laikomų žolėdžių ūkinių gyvūnų vidurkis, kaip nustatyta Taisyklių 8.1.1 papunktyje, sudaro mažiau kaip 0,3 SG pievos hektarui, tada šį reikalavimą atitinkantiems (1 SG atitinka 3,33 ha) pievų ir žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje plotams arba šių pievų plotų sumai, siekiančiais 30 procentų pareiškėjo visų deklaruotų plotų sumos (taikoma pareiškėjui palankesnė sąlyga), taikomi Taisyklių 8.1.1 papunkčio reikalavimai, o likę pievų plotai ne vėliau kaip iki

einamųjų metų rugsėjo 1 d. turi būti sutvarkyti visame lauko plote, t. y. nupjauta žolė (šienas, žaliaji masė ar kt.) turi būti iš lauko išvežta arba supresuota, arba šienas sudėtas į kūgius, o žolės susmulkinimas ir paskleidimas lauke draudžiamas;

8.1.3. kai pareiškėjas (arba jo valdos narys) Ūkinių gyvūnų registre iki einamųjų metų liepos 1 d. yra įregistravęs ne mažiau kaip 5 bičių šeimas, tada padengtuose bičių šeimomis (1 bičių šeima atitinka 0,59 ha) pievų ir žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje plotuose žolės susmulkinimas ir paskleidimas lauke leidžiamas, o likę pievų plotai ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 dienos turi būti sutvarkyti visame lauko plote, t. y. nupjauta žolė (šienas, žaliaji masė ar kt.) turi būti iš lauko išvežta arba supresuota, arba šienas sudėtas į kūgius, o žolės susmulkinimas ir paskleidimas lauke draudžiamas. Šio papunkčio nuostatos taikomos nepriklausomai nuo kitų Taisyklių 8.1 papunkčio nuostatų;

8.2. pareiškėjai (arba jų valdos nariai), nustatyti Taisyklių 8.1.1–8.1.2 papunkčiuose – žolėdžių ūkinių gyvūnų laikytojai, turi laikyti ūkinius gyvūnus, registruotus Ūkinių gyvūnų registre. Žolėdžių ūkinių gyvūnų, perskaičiuotų į sutartinius ūkinius gyvūnus, pagal Taisyklių 3 priedo lentelės 1–9 eilutę, duomenys vertinami atsižvelgiant į Ūkinių gyvūnų registre pateiktus duomenis;

8.3. pareiškėjai, įgyvendinantys įsipareigojimus, susijusius su pievų tvarkymo darbais pagal tęstinės KPP 2014-2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklas ir Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“, „Laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų“, pievų tvarkymo darbus, kaip nurodyta Taisyklių 8.1 papunktyje, atlieka laikydamiesi konkrečios priemonės įgyvendinimo Taisyklėse nustatytų reikalavimų. Reikalavimas netaikomas pareiškėjams, įgyvendinantiems Taisyklių 6.2 papunktyje nurodytą pievų šienavimo įsipareigojimą;

8.4. kai pievų augalai (motiejukai, eraičiniai, svidrės ir kt.) einamaisiais metais yra auginami sėklai, kaip viena žemės ūkio augalų rūšis, arba žoliniai azotą kaupiantys augalai ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) yra auginami sėklai, Paraiškoje tokie laukai turi būti deklaruojami Klasifikatoriaus kodu GPŽ arba Klasifikatoriaus III grupės kodais atitinkamai, pažymint požymį „SĖ“, tokiu atveju kiti Taisyklių 8 punkte išdėstyti pievų ir žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje priežiūros reikalavimai netaikomi, tačiau iki einamųjų metų spalio 15 d. šiuose laukuose turi būti nuimtas derlius. Jeigu lauke, kuriam priskirtas požymis „SĖ“, nėra vyraujančios augalų rūšies (t. y. vizualiai įvertinus skirtingų augalų (jeigu tokių yra) paplitimą galima nustatyti, kad auginami daugiau nei vienos žolinių augalų rūšies augalai), laikoma, kad pievos paskirtis „SĖ“ – žemės ūkio augalai sėklai, nurodyta neteisingai ir šio Taisyklių papunkčio išimtis netaikoma;

8.5. nupjauta žolė (šienas, žaliaji masė ar kt.) sodų, riešutynų ir uogynų tarpueiliuose, kuriuose yra pieva, turi būti sutvarkyta (išvežta iš lauko; supresuota arba sudėta į kūgius; susmulkinta ir tolygiai paskleista) iki Taisyklių 6.4 papunktyje nustatytų šienavimo terminų.

9. Siekiant įsitikinti Taisyklių 6.1 papunktyje (ar žemės ūkio augalų plotuose ariamojoje žemėje auginami žemės ūkio augalai), 6.2 papunktyje (ar laiku nušienauta ir sutvarkyta) ir 6.3 papunktyje (ar į

dirvą yra įterpti augalai, ar nėra piktžolių) nurodytų įsipareigojimų vykdymu, pareiškėjo deklaruojamų laukų patikros atliekamos konkrečaus deklaruoto lauko plote, įvertinant, ar nustatytas lauko priežiūros būdas pritaikytas visame lauko plote. Jeigu yra nustatoma neatitikčių, išmatuojamas ir įvertinamas (sumuojamas) bendras neatitikčių plotas lauke (išskyrus ALNSIS nustatytus neatitikimus tinkamumo reikalavimams, Tokiu atveju visas laukas laikomas neatitinkančiu reikalavimo). Jeigu nustatomos neatitiktys tiek Taisyklių 6.2, tiek Taisyklių 6.3 papunkčiuose nustatytiems reikalavimams, laikoma, kad deklaruojamuose laukuose yra deklaruoti didesni naudmenų plotai, nei deklaruoti reikalavimus atitinkantys plotai, kaip nustatyta Taisyklių 5.10 papunktyje.

10. Sodų, riešutynų ir uogynų laukai laikomi neatitinkančiais reikalavimų, kaip nurodyta Taisyklių 6.4 papunktyje, jeigu:

10.1. tarpueiliuose (išskyrus tuos tarpueilius, kuriuose yra pieva) aptinkama augmeniją stelbiančių, sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių arba išbarsčiusių piktžolių. Kai nustatomos neatitiktys, išmatuojamas ir įvertinamas (sumuojamas) bendras neatitikčių plotas lauke ir laikoma, kad deklaruojamuose laukuose yra deklaruoti didesni naudmenų plotai, nei deklaruoti reikalavimus atitinkantys plotai, kaip nustatyta Taisyklių 5.10 papunktyje;

10.2. yra nepašalinti negyvi vaismedžiai ir (arba) vaiskrūmiai ar jų liekanos. Laikoma, kad deklaruojamuose laukuose yra nepašalintų negyvų vaismedžių ir (arba) vaiskrūmių, jeigu tokius vaismedžius ir (arba) vaiskrūmius galima priskirti prie grupių (trijų ir daugiau vienetų, esančių greta vienas kito). Kai nustatoma, kad neatitiktis užima daugiau nei 50 proc. lauko, laikoma, kad šis laukas yra ganykla arba pieva.

IV SKYRIUS

IŠMOKOS JAUNAJAM ŪKININKUI REIKALAVIMAI

11. Išmoką jaunajam ūkininkui gali gauti pareiškėjai, atitinkantys pasirengimo ūkininkauti reikalavimus:

11.1. pareiškėjas fizinis asmuo, kuris:

11.1.1. teikdamas paraišką, kuria pirmą kartą siekia gauti išmoką jaunajam ūkininkui, yra ne vyresnis kaip 40 metų (tais metais jam nesueis 41 metai) ir yra pasirengęs ūkininkauti, t. y. turintis žinių ir (arba) patirties žemės ūkio srityje, kaip nurodyta Taisyklių 11.4 papunktyje;

11.1.2. valdą, kaip valdos valdytojas, kuria pirmą kartą arba jau yra įkūręs ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki teikiamos paraiškos, kuria pirmą kartą siekia gauti išmoką jaunajam ūkininkui, pateikimo dienos;

11.2. pareiškėjas juridinis asmuo:

11.2.1. kurio tiek vienasmenio, tiek kolegialaus valdymo atveju, valdymo organus ir juridinio asmens dalyvius (savininkus) sudaro fiziniai asmenys, kurie paraiškos, kuria pirmą kartą siekiama gauti

išmoką jaunajam ūkininkui, teikimo metu yra ne vyresni kaip 40 metų amžiaus ir einamaisiais metais šiems asmenims nesueis 41 metai ir kurie yra pasirengę ūkininkauti, t. y. ne mažiau kaip 50 proc. kolegialaus valdymo organo narių ir ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens dalyvių, turi žinių ir (arba) patirties žemės ūkio srityje, kaip nurodyta Taisyklių 11.4 papunktyje;

11.2.2. kuris valdą yra įkūręs pirmą kartą ir ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki teikiamos paraiškos, kuria pirmą kartą siekia gauti išmoką jaunajam ūkininkui, pateikimo dienos;

11.3. bet kuris asmuo, kaip fizinis ar juridinis, ar juridinio asmens valdyme dalyvaujantis fizinis asmuo, gali siekti ar dalyvauti siekiant išmokos jaunajam ūkininkui tik vieną kartą;

11.4. pasirengimą ūkininkauti pagrindžia bent vienas iš šių reikalavimų:

11.4.1. įgytas žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimas ar kvalifikacija (kriterijų atitikis ir ne žemesnio kaip 3 kurso žemės ūkio ir (arba) veterinarijos sričių studentai), vadovaujantis Lietuvos švietimo klasifikatoriumi, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. ISAK-520 „Dėl LŠK – Lietuvos švietimo klasifikatoriaus patvirtinimo“. Kokiai švietimo sričiai priskiriama konkreti specialybė, galima patikrinti pagal Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro duomenis, kurie skelbiami Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įsteigtoje Atviroje informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemoje. Pareiškėjas, kuris yra ne žemesnio, kaip 3 kurso studentas, siekdamas atitikti šį reikalavimą turi pateikti pažymą apie studijas, kurioje būtų nurodytas kursas, specialybė. Pareiškėjas, jau baigęs studijas, turi pateikti diplomą;

11.4.2. kompetencija, įgyta išklauius su žemės ūkio veikla susijusius mokymus, pagal Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo mokymo programą (kodas 296162026) arba Ūkininkavimo pradmenų mokymo programą (kodas 261081106, kodas 296081073);

11.4.3. praktinė ūkininkavimo patirtis, kuri įrodoma pateikiant pagrindžiančius dokumentus apie ne mažesnę kaip 1 metų darbą žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srityje. 1 metų stažas gali būti nepertraukiamas arba gali būti sudarytas, skaičiuojant laikotarpius, kai buvo dirbta žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srityse, kurių suma turi būti ne mažesnė kaip 251 diena (metinis darbo dienų skaičius);

11.4.4. ūkio įregistravimas Ūkininkų ūkių registre;

11.5. kai jaunas ūkininkas yra fizinis ar juridinis vienasmenio valdymo asmuo, jis turi atitikti pasirengimo ūkininkauti reikalavimus asmeniškai. Kai jaunas ūkininkas yra juridinis daugiaasmens valdymo asmuo, pasirengimo ūkininkauti reikalavimus turi atitikti ne mažiau kaip 50 proc. kolegialaus valdymo organo narių ir ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens dalyvių (akcininkų, pajininkų, kt.);

11.6. pasirengimą ūkininkauti, kaip nurodyta Taisyklių 11.4 papunktyje, pareiškėjas turi atitikti pirmąkart teikdamas paraišką. Kai Paraiška teikiama savarankiškai užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS, pareiškėjas privalo ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai pateikti dokumentus pagrindžiančius atitikti bent vienam iš Taisyklių 11.4.1–11.4.3 papunkčiuose numatytų reikalavimų. Šiame papunktyje nurodyti dokumentai pavėluotai priimami iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena

laikomi viena darbo diena) išmokos jaunajam ūkininkui, sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. sąrašai neadministruojami ir išmoka jaunajam ūkininkui, neskiriama, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios (*force majeure*) aplinkybės. Esant šioms aplinkybėms išmokos jaunajam ūkininkui, mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas.

12. Kai pareiškėjas yra juridinis asmuo, siekiant užtikrinti veiksmingą ir ilgalaikę šio juridinio asmens kontrolę, visą paramos laikotarpį juridinio asmens valdymo organą ir juridinio asmens dalyvius turi sudaryti Paraiškos teikimo metu juridinio asmens veikloje dalyvaujantys fiziniai asmenys, atitinkantys Taisyklių 11.2.1 papunktyje nustatytus reikalavimus. Juridinio asmens vadovas (direktorius, savininkas ir kt.) privalo vadovauti juridiniam asmeniui ne trumpiau kaip vienus kalendorinius metus, kuriais teikiama Paraiška. Jeigu einamaisiais metais nustatoma, kad juridinio asmens veikloje dalyvauja nauji, Taisyklių 11.2.1 papunktyje nurodytų reikalavimų neatitinkantys neapibrėžti asmenys (pasikeitė valdymo organo nariai ir (arba) juridinio asmens dalyviai), išmoka jaunajam ūkininkui toliau neskiriama.

13. Pareiškėjo juridinio asmens veikloje dalyvaujantys fiziniai asmenys ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. turi būti įregistruoti Juridinių asmenų registre bei Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje ar Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos naudos gavėjų posistemyje, kaip nurodyta Taisyklių 11.2 papunktyje ir 12 punkte. Neįregistravus fizinių asmenų iki nurodytos datos, juridiniam asmeniui jaunojo ūkininko išmoka neskiriama.

14. Išmoka jaunajam ūkininkui skiriama kasmet vienam pareiškėjui ne ilgesnį nei penkerių metų laikotarpį, kai jis einamaisiais metais deklaruoja naudmenų plotus, atitinkančius bazinės tiesioginės išmokos reikalavimus.

15. Jei pareiškėjas išmokos jaunajam ūkininkui teikimo laikotarpiui nebepateikia Paraiškos, tais metais jis išmokos negauna, tačiau dėl praleistų metų išmokos laikotarpis nepailgėja. Pareiškėjas, vėliau pateikęs Paraišką, išmoką jaunajam ūkininkui gaus likusiam išmokų teikimo laikotarpiui.

16. Pareiškėjai, kurie valdą, kaip valdos valdytojai, pirmą kartą įkūrė jau esamos valdos pagrindų, laikomi atitinkančiais Taisyklių 11.1.2 papunkčio reikalavimus, jeigu valdos įkūrimas (po valdos perėmimo) įvyko ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki pirmą kartą pateiktos paraiškos gauti tiesiogines išmokas.

17. Išmoka jaunajam ūkininkui mokama už kiekvieną Paraiškoje deklaruotą reikalavimus bazinei tiesioginei išmokai gauti atitinkantį naudmenų hektarą iki 70 ha. Neatsižvelgiant į tai, kad išmoka jaunajam ūkininkui mokama už ne didesnę kaip 70 ha plotą, pareiškėjas privalo deklaruoti visus žemės valdymo teise (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) jam priklausančius plotus, nepriklausomai nuo, ar už juos prašoma paramos ar ne.

18. Pareiškėjai, kurie pirmą kartą valdą įkūrė ankstesniu laikotarpiu, kasmet gali pasirinkti tęsti paramos gavimą, kol sueis penkeri paramos gavimo metai pagal 2014–2020 m. taikytos jaunųjų ūkininkų išmokos reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu

Nr. 3D-897 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“, arba pasirinkti paramą gauti pagal šiame skyriuje nustatytus reikalavimus.

Pareiškėjai, kurie pirmą kartą valdą įkūrė 2014–2020 m. laikotarpiu ir pasirinko paramą gauti pagal šiame skyriuje nustatytus reikalavimus, tačiau iki paraiškos teikimo datos nepagrindė pasirengimo ūkininkauti, gali toliau tęsti paramos gavimą pagal 2014–2020 m. taikytos jaunųjų ūkininkų išmokos reikalavimus.

V SKYRIUS SUSIETOSIOS PARAMOS UŽ PLOTĄ REIKALAVIMAI

Susietosios paramos už vaisius, uogas ir riešutus, daržoves ir baltyminius augalus reikalavimai

19. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už vaisių (Klasifikatoriaus V grupės kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, SOM), uogų ir riešutų (Klasifikatoriaus V grupės kodai: ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MĖU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, GUD, ŠRM, RŠT, , UOM) ir daržovių (Klasifikatoriaus I grupės kodai: AGK, POD, BUR, BRO, KOP, KOŽ, KOK, KOB, ART, MOR, KAL, SVO, POR, ČES, SAL, CUK, MOL, PAT, SLO, RID, RDK, AGR, PAP, GRE, RŪG, KRA, ŠPI, ROP, BAK, PAS, DAM ir V grupės kodai: RAB, ŠPA, KRI) auginimą atvirajame grunte, privalo:

19.1. daugiamečius sodinius išlaikyti (ir jie turi būti randami patikros vietoje metu) visus kalendorinius metus, kuriais yra teikiama Paraiška. Jei daugiamečiai sodiniai iki kalendorinių metų pabaigos neišlaikomi, pareiškėjai privalo mobiliąja programėle „NMA agro“ pateikti nuotraukas iš skirtingų lauko vietų, kuriose aiškiai matytųsi auginti daugiamečiai sodiniai ir bendras lauko vaizdas;

19.2. deklaruojant pagal bendrą suma 3 ha ir didesnę vaisių, uogų, daržovių atvirame grunte bei 1 ha ir didesnę riešutų plotą likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki pirmo derliaus nuėmimo, tačiau ne vėliau nei iki einamųjų metų spalio 1 d., mobiliąja programėle „NMA agro“ pateikti nuotraukas iš kiekvieno lauko kelių skirtingų vietų, kur aiškiai matytųsi užaugintas derlius (šakniavaisių atveju – jų šaknys) ir bendras lauko vaizdas. Tais atvejais, kai užauginto derliaus nėra, tačiau nuotraukose matomi, pvz., gyvi, nenudžiūvę vaismedžiai, jauni sodinukai (tačiau tame pačiame lauke deklaruojami ne trumpiau nei 3 m.), – tai nelaikoma nustatytų reikalavimų neatitikimu. Jei einamaisiais metais Taisyklių 19 punkte nurodytais Klasifikatoriaus kodais deklaruotuose laukuose iš lauko pagal nurodymus nepateikiamos nuotraukos, susietoji parama už vaisių, uogų, riešutų ir daržovių auginimą minėtuose laukuose neskiriama. Pavėluotai šiame punkte paminėtos nuotraukos priimamos iki einamųjų metų spalio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) susietosios paramos sumą už vaisių, uogų, riešutų ir daržovių auginimą atvirame grunte mažinant 1 proc. Po einamųjų metų spalio 15 d. pateiktos šiame punkte paminėtos nuotraukos neadministruojamos, išskyrus

atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios (*force majeure*) aplinkybės. Jei nustatoma, kad nuotraukos nebuvo pateiktos dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių (*force majeure*) aplinkybių, parama (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) nemažinama. Pareiškėjams, deklaruojantiems susietajai paramai už vaisius, uogas ir daržoves atvirame grunte gauti mažesnę kaip 3 ha, o riešutų mažesnę kaip 1 ha plotą, reikalavimas pateikti nuotraukas netaikomas;

19.3. įdirbtoje ariamojoje žemėje iki derliaus nuėmimo užtikrinti, kad auginamos daržovės vyrautų;

19.4. deklaruoti ne mažesnę kaip 0,1 ha vaisių ar uogų ar riešutų ar daržovių atvirame grunte plotą.

20. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už daržovių auginimą uždaramame grunte (šildomuose šiltnamiuose) (Klasifikatoriaus I grupės AGU, POM ir PAU kodai), privalo:

20.1. deklaruoti ne mažesnę kaip 0,1 ha uždaramame grunte (šildomuose šiltnamiuose) auginamų daržovių plotą;

20.2. šiltnamiuose gamybinę veiklą vykdyti ne trumpiau kaip 8 mėnesius per kalendorinius metus, auginti produkciją žemėje arba substratuose. Gamybinės veiklos pradžia nustatoma pagal sėjos ar daigų sodinimo aktą, surašytą ir patvirtintą Agentūros ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sėjos arba daigų sodinimo pabaigos, apie kurią likus ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas pareiškėjas raštu informuoja Agentūrą. Sėjos ar daigų sodinimo aktas surašomas dviem egzemplioriais (vienas Agentūrai, kitas pareiškėjui) ir jame turi būti nurodyta: pasėtų ar pasodintų augalų pavadinimas, pagal pareiškėjo pateiktus duomenis – sėjos ar daigų sodinimo data, apsėtas ar užsodintas plotas. Gamybinės veiklos pradžia yra laikoma 30 kalendorinių dienų iki sėjos ar daigų sodinimo akte užfiksuotos sėjos ar sodinimo darbų šiltnamiuose baigimo dienos. Gamybinės veiklos pabaiga nustatoma pagal Agentūrai pateiktus paskutinius einamaisiais metais išrašytus produkcijos realizavimo dokumentus. Gamybinės veiklos pabaiga laikoma 30 kalendorinių dienų po paskutinių produkcijos realizavimo dokumentų išrašymo dienos;

20.3. gamybinės veiklos laikotarpį, kaip nurodyta Taisyklių 20.2 papunktyje, realizuoti užaugintą produkciją. Pareiškėjas ne vėliau kaip iki kiekvieno gamybinės veiklos laikotarpio kalendorinio mėnesio 10 dienos turi Agentūrai pateikti informaciją apie realizuotą produkciją: sąskaitų, sąskaitų faktūrų, kasos pajamų orderių, kasos aparato kvitų arba pinigų priėmimo kvitų, kuriuose būtų nurodytas produkcijos kiekis ir piniginė vertė, kopijas arba jų suvestines. Jeigu per atskaitinį gamybinės veiklos mėnesį produkcija nerealizuojama, turi būti pateikiamas pareiškėjo paaiškinimas, nurodant objektyvias gamybinės veiklos delsimo priežastis (pvz., nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (*force majeure*); gamybinės veiklos pradžia, kai produkcija dar yra auginama; atliekama augalų kaita, kaip nurodyta Taisyklių 20.7 papunktyje ar kt.). Atsižvelgdama į pareiškėjo prašyme nurodytas priežastis, Agentūra priima sprendimą dėl pareiškėjo nepertraukiamai vykdomos gamybinės veiklos užtikrinimo;

20.4. turėti veikiančias stacionarias (nuolatinę, ilgalaikę sistemą, kuri užtikrintų tolygų šilumos paskirstymą visame šiltnamyje) šildymo ir automatines laistymo sistemas;

20.5. šiltnamius įregistruoti kaip statinius Nekilnojamojo turto registre iki einamųjų metų lapkričio 15 d.;

20.6. vykdyti buhalterinę apskaitą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

20.7. užtikrinti, kad Agentūros atliekamos patikros vietoje metu visame deklaruotame tinkamame paramai plote uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose) būtų vykdoma gamybinė veikla, t. y. auginamos daržovės (agurkai ir (arba) pomidorai ir (arba) paprikos). Jeigu auginant agurkus einamųjų metų gamybinės veiklos viduryje (liepos mėn.) atliekama augalų kaita (pvz., vietoj ilgavaisių agurkų sodinami trumpavaisiai) ir Agentūros atliekamos patikros vietoje metu nėra galimybės patvirtinti, kad deklaruojamame plote augalai auga, pareiškėjas privalo atliekančiam patikrą Agentūros darbuotojui nurodyti terminą (ne vėliau kaip per 40 kalendorinių dienų nuo pirmojo atvykimo į patikrą vietoje), per kurį atsinaujins produkcijos gavyba, tam, kad būtų galima sugrįžti ir įsitikinti, jog daržovės auga;

20.8. pateikti dokumentus ar jų kopijas, susijusius su Taisyklių 20.2 (dėl gamybinės veiklos pabaigos) ir 20.6 papunkčiuose minimų reikalavimų įgyvendinimu, Agentūrai iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

21. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už baltyminių augalų auginimą, privalo deklaruoti ne mažesnę kaip 0,5 ha baltyminių augalų, tokių kaip: žirniai, pupos, pupuolės, pupelės, lubinai, liucernos, dobilai, vikiai, gargždeniai, seradėlės, esparcetai, barkūnai, ožiarūčiai, lęšiai, avinžirniai, pelėžirniai ir (ar) jų mišiniai, kuriuose azotą kaupiantys augalai yra vyraujantys, t. y. kuriuose šių augalų lauke yra daugiau nei 50 proc. ploto Klasifikatoriaus kodai: ŽIR, PUP, PPO, PPE, LUB, VIK, GAR, AVN, LEŠ, LIC, DOB, BAR, SER, PEL, ESP, OŽI, AKM, BMI, ŽMI.

22. Jeigu pareiškėjas, auginantis daugiamečius sodinius, neatitinka Taisyklių 19.1 papunkčio, ar auginantis daržoves neatitinka Taisyklių 19.3 papunkčio reikalavimų, susietoji parama už tuos plotus, kuriuose nustatytas pažeidimas, neskiriama, o pažeidimo plotas yra laikomas neteisingai deklaruotu gauti susietąją paramą, bei parama papildomai sumažinama 0,5 karto nustatytu pažeidimo ploto. Kai pareiškėjas, auginantis daržoves uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose), neatitinka bent vieno iš Taisyklių 20 punkto reikalavimų, ar kai pareiškėjas, auginantis baltyminius augalus, neatitinka Taisyklių 21 punkte nurodytų reikalavimų, susietoji parama už plotą neskiriama. Jei reikalavimas taikomas šiltnamiui, parama neskiriama už tą šiltnamį, kuris neatitinka reikalavimų.

23. Tikslūs nurodytų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patikslinus lėšas, skirtas iš Europos Sąjungos biudžeto, ir gavus informaciją iš Agentūros apie pareiškėjų, siekiančių gauti paramą už daržovių (išskyrus bulves), auginamų atvirame ir uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose), vaisių, uogų, riešutų ir baltyminių augalų auginimą, tinkamą paramai plotą.

Susietosios paramos už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės, reikalavimai

24. Pareiškėjai, kurie yra įtraukti į Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – VAT) administruojamą Atestuotų dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą, gali gauti

susietąją paramą už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės (Klasifikatoriaus kodas BUL ir požymis SĖ), jeigu:

24.1. deklaruoja ne mažesnę kaip 0,5 ha plotą, kuriame auginamos sėklinės bulvės;

24.2. įsipareigoja VAT nustatyta tvarka aprobuoti deklaruojamus sėklinių bulvių plotus ir sertifikuoti išaugintas sėklines bulves.

25. Taisyklių 24.2 papunktyje nurodyto reikalavimo įgyvendinimas įvertinamas pagal VAT Agentūrai pateiktą informaciją apie ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 d. išduotus sėklinių bulvių aprobavimo aktus ir sėklinių bulvių sertifikatus.

26. Jei pareiškėjas, siekiantis gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės, neatitinka bent vieno iš Taisyklių 24 punkte nurodytų reikalavimų, susietoji parama už plotą, neatitinkantį minėtų reikalavimų, jam neskiriama.

27. Tikslūs nurodytų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patikslinus lėšas, skirtas iš Europos Sąjungos biudžeto, ir gavus informaciją iš Agentūros apie pareiškėjų, siekiančių gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės, deklaruotą plotą.

Susietosios paramos už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, reikalavimai

28. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai (Klasifikatoriaus kodas CUR), privalo:

28.1. deklaruoti ne mažesnę kaip 0,5 ha plotą, kuriame auginami cukriniai runkeliai;

28.2. su baltojo cukraus gamintoju ar žemės ūkio kooperatyvu būti sudarę cukrinių runkelių pirkimo–pardavimo sutartį, galiojančią einamųjų metų produkcijai parduoti:

28.2.1. kurią privalo pateikti seniūnijos darbuotojui Paraiškos teikimo metu (išskyrus atvejus, kai Paraiška teikiama savarankiškai užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS (kaip nurodyta Taisyklių 28.2.2 papunktyje);

28.2.2. kurios kopiją privalo pateikti ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai, kai Paraiška teikiama savarankiškai užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS. Šiame papunktyje nurodyti dokumentai pavėluotai priimami iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) susietosios paramos už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. sąrašai neadministruojami ir susietoji parama už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, neskiriama, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios (*force majeure*) aplinkybės. Esant šioms aplinkybėms, susietosios paramos už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas.

29. Visi pareiškėjai privalo saugoti su baltojo cukraus gamintoju ar žemės ūkio kooperatyvu sudarytą cukrinių runkelių pirkimo–pardavimo sutartį ne trumpiau kaip dvejus metus nuo Paraiškos teikimo metų ir pareikalavus ją pateikti Agentūrai.

30. Jei pareiškėjas, siekiantis gauti susietąją paramą už cukrinių runkelių plotus, neatitinka bent vieno iš Taisyklių 28 ir 29 punktuose nurodytų reikalavimų susietajai paramai gauti, susietoji parama už plotą jam neskiriama, o jau išmokėta paramos suma susigrąžinama.

31. Tikslūs nurodytų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patikslinus lėšas, skirtas iš Europos Sąjungos biudžeto, ir gavus informaciją iš Agentūros apie pareiškėjų, siekiančių gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, deklaruotą plotą.

VI SKYRIUS EKOLOGINIŲ SISTEMŲ REIKALAVIMAI

Bendrosios nuostatos, taikomos ekologinėms sistemoms

32. Pareiškėjai, gali savanoriškai pasirinkti dalyvavimą ekologinėse sistemose ir pretenduoti į šių ekologinių sistemų išmokas: kompleksinė ekologinė sistema „Veiklos ariamojoje žemėje“ (toliau – kompleksinė ekologinė sistema), „Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“, „Eroduotos žemės keitimas pievomis“, „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“, „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, „Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu“, „Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)“, „Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo“, „Ekologinis ūkininkavimas (vaisiai, uogos, daržovės, vaistažolės ir prieskoniniai augalai)“.

33. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal ekologines sistemas, privalo atitikti šių Taisyklių II skyriuje nustatytus bendruosius reikalavimus ir jų laikytis visą įsipareigojimų laikotarpį. Įsipareigojimų laikotarpio trukmė skaičiuojama nuo einamųjų metų paraiškų teikimo pradžios iki paraiškų teikimo pradžios, einančios po paskutinių įsipareigojimų metų pabaigos.

34. Jeigu pareiškėjas, siekiantis gauti paramą pagal ekologines sistemas, neatitinka bent vieno iš konkrečioms ekologinėms sistemoms taikomų reikalavimų per visą įsipareigojimų laikotarpį, taikomos sankcijos, kaip nustatyta šių Taisyklių IX skyriuje.

35. Strateginiame plane atskiroms ekologinėms sistemoms nustatytos finansinės lėšos gali būti perskirstomos. Ministerija, gavusi informaciją iš Agentūros apie finansinį poreikį ekologinėms sistemoms:

35.1. siekdama išvengti lėšų nepanaudojimo, gali perskirstyti Strateginiame plane nustatytas finansines lėšas atskiroms ekologinėms sistemoms:

35.1.1. tarp atskirų ekologinių sistemų nepanaudotas ekologinių sistemų lėšas perkeliant ekologinėms sistemoms, kurioms pritrūko finansinių lėšų ir (arba);

35.1.2. nepanaudotų ekologinėms sistemoms lėšų dalį perkeliant bazinės išmokos finansavimui, neviršijant Strateginiame plane nustatyto maksimalaus bazinės išmokos dydžio;

35.2. pritrūkus finansinių lėšų ekologinėms sistemoms, gali perskirstyti Strateginiame plane nustatytas finansines lėšas atskiroms ekologinėms sistemoms:

35.2.1. tarp atskirų ekologinių sistemų, nepanaudotas ekologinių sistemų lėšas perkeliant ekologinėms sistemoms, kurioms pritrūko finansinių lėšų ir (arba);

35.2.2. lėšų dalį ekologinėms sistemoms perkeliant iš bazinės išmokos finansavimui skirtų lėšų, atsižvelgiant į Strateginiame plane nustatytą minimalų bazinės išmokos dydį;

35.2.3. ekologinių sistemų išmokų dydžius proporcingai sumažinant nuo nustatytų Strateginiame plane.

36. Atskiroms ekologinėms sistemoms skirtos finansinės lėšos ir tikslūs ekologinių sistemų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

37. Pareiškėjai, deklaruojantys tą patį plotą, gali dalyvauti ir kitose ekologinėse sistemose, atsižvelgiant į intervencinių priemonių ir ekologinių sistemų suderinamumą, kuris pateikiamas šių Taisyklių 2 priede „Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos užpildymo ir pateikimo instrukcija“ nurodytoje „Paramos suderinamumo matricoje“.

Veiksmingumo ir efektyvumo metodikos taikymas kompleksinei ekologicinei sistemai „Veiklos ariamojoje žemėje“

38. Veiksmingumo ir efektyvumo metodika, kurios nuostatos išdėstytos Taisyklių 39–41 punktuose, taikoma kompleksinei ekologicinei sistemai, susidedančiai iš 7 veiklų: „Veiklos ariamojoje žemėje – Augalų kaita“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Tarpiniai pasėliai“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Sertifikuotos sėklos naudojimas“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“, „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“.

39. Pareiškėjai, siekiantys dalyvauti kompleksinėje ekologicinėje sistemoje, privalės pasirinkti bent 3 veiklas, laisvai pasirenkamas iš negamybinių ir gamybinių veiklų:

39.1. laisvai pasirinkti mažiausiai vieną negamybinę veiklą arba ekologinę sistemą, arba žaliajį pūdymą iš: negamybinių veiklų „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“, ekologinių sistemų „Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“, „Eroduotos žemės keitimas pievomis“, žaliojo pūdymo, deklaruoto užskaitai pagal 8 GAAB standartą „Minimali žemės ūkio paskirties žemės, skirtos negamybiniams plotams arba objektams, dalis“ (toliau – GAAB 8). Negamybinei veiklai arba ekologicinei sistemai, arba žaliajam pūdymui privaloma skirti ne mažiau kaip 5 proc. deklaruotos ariamosios žemės;

39.2. laisvai pasirinkti mažiausiai dvi gamybinės veiklas iš veiklų: „Veiklos ariamojoje žemėje – Augalų kaita“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Tarpiniai pasėliai“, „Veiklos ariamojoje žemėje –

Sertifikuotos sėklos naudojimas“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“. Ūkininkaujantys ekologiškai asmenys turės galimybę dalyvauti ne daugiau nei dviejose gamybinėse veiklose, taip pat negalės dalyvauti veikloje „Veiklos ariamojoje žemėje – Sertifikuotos sėklos naudojimas“.

40. Pareiškėjai, pasirinkę dalyvauti tik vienoje ar keliose negamybinėse veiklose („Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiametčių žolių juostos“), neprivalo dalyvauti gamybinėse veiklose.

41. Veiksmingumo ir efektyvumo metodika netaikoma pareiškėjams, kurie atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

41.1. deklaruoja mažiau kaip 10 ha ariamosios žemės;

41.2. daugiau kaip 75 proc. deklaruotos ariamosios žemės naudojama žolei ar žoliniams pašarams auginti, žaliajam pūdymui arba ankštiniams augalams (Klasifikatoriaus kodai: GPŽ, RZV, 5PT-7, 5PT-8, MAJ, DGJ, PUP, PPO, PPE, VIK, ŽIR, AVN, PEL, LEŠ, LUB, DOB, ESP, BAR, LIC, GAR, OŽI, SER, PER, AKM, BMI, PDŽ) auginti, arba naudojama keliais minėtais tikslais;

41.3. daugiau kaip 75 proc. paramai tinkamo ploto yra daugiametės pievos arba yra naudojamos žolei ar kitiems žoliniams pašarams auginti (Klasifikatoriaus kodai: DGP, DGA, DGI, EPT, EPG, SPT, 2PT-2, ŠLT, EBB, MNP, MNŠ, DKP, EKP, GPŽ, RZV, 5PT-7, 5PT-8, MAJ, DGJ), arba naudojama keliais minėtais tikslais;

41.4. pasirenka tik negamybinę (-es) veiklą (-as).

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Augalų kaita“ reikalavimai

42. Parama skiriama už kasmet taikomą ne mažiau kaip 4 augalų, iš kurių bent vienas yra dirvą gerinančių augalų rūšies, kaitą pagal šią veiklą deklaruotame plote.

43. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

43.1. ariamojoje žemėje deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

43.2. deklaruotame plote kasmet taikyti ne mažiau kaip 4 skirtingų augalų kaitą;

43.3. nesėti to paties žemės ūkio augalo dvejus metus iš eilės tame pačiame lauke;

43.4. vykdyti žemės ūkio veiklą pagal šią veiklą taip, kad kasmet bent vienas iš augalų kaitos narių būtų iš šių dirvą gerinančių augalų grupių:

43.4.1. ankštinių augalų grupė: žirniai, pupos, pupuolės, pupelės, lubinai, vikiai, gargždeniai, avinžirniai, lęšiai, liucernos, dobilai, barkūnai, seradėlės, pelėžirniai, esparcetai, ožiarūčiai, perluočiai, azotą kaupiančių augalų mišiniai (II ir (arba) III grupė), žemės ūkio augalų mišiniai, kuriuose baltyminiai augalai yra vyraujantys, žolinių augalų mišiniai (III grupė ir GPŽ) (Klasifikatoriaus kodai: ŽIR, PUP, PPO,

PPE, LUB, VIK, GAR, AVN, LEŠ, LIC, DOB, BAR, SER, PEL, ESP, OŽI, PER, AKM, BMI, ŽMI), kuriems kasmet būtina skirti ne mažiau kaip 10 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto;

43.4.2. aliejinių augalų grupė: žieminiai ir vasariniai rapsai, baltosios garstyčios, aliejiniai ridikai, judros, rudosios garstyčios, pluoštinės kanapės, linai, žieminiai ir vasariniai rapsukai, saulėgrąžos (Klasifikatoriaus kodai: RAV, RAŽ, GAB, ALR, JUD, GAJ, KAN, LIN, RAP, SAU);

43.4.3. daugiamečių ir vienmečių žolių grupė: ankštinės (ožiarūčiai, gargždeniai, liucernos, esparcetai, dobilai, barkūnai, perluočiai, seradėlės) ir varpinės žolės (smilgos, pašiaušėliai, avižuolės, šunažolės, eraičinai, svidrės, motiejukai, miglės, visgės, eraičinsvidrės, dryžučiai) arba jų mišiniai, kmynai, facelijos (Klasifikatoriaus kodai OŽI, GAR, LIC, ESP, DOB, BAR, PER, SER, GPŽ, KMY, FAC, BMI);

43.4.4. kaupiamųjų augalų grupė: bulvės, cukriniai ir pašariniai runkeliai, kukurūzai, daržovės, (Klasifikatoriaus kodai: BUL, CUR, PAR, KUK, AGK, POD, BUR, BRO, KOP, KOŽ, KOK, KOB, ART, MOR, KAL, SVO, POR, ČES, DAK, SAL, CUK, MOL, PAT, SLO, RID, RDK, AGR, PAP, GRE, RŪG, KRA, ŠPI, ROP, BAK, PAS);

43.4.5. sideraciniai augalai žaliajai trąšai arba žaliajam pūdymui: turi sudaryti bent du augalai (vasariniai rapsai, rapsukai, dobilai, žirniai, vikiai, pupos, lubinai, garstyčios (baltosios ir rudosios, juodosios), ridikai (aliejiniai ir baltieji, juodieji), avižos, svidrės, facelijos, griokiai, saulėgrąžos) (Klasifikatoriaus kodas PDŽ), kurie pasėti pavasarį ir užauginta biomasė iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. įterpiama į dirvą arba kitaip sutvarkoma (voluojama, lėkščiuojama, skutama). Sideracinių augalų įterpimo į dirvą reikalavimas netaikomas dalyvaujantiems ekologinėje sistemoje „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“;

43.5. dalyvauti šioje veikloje 4 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

43.6. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nesumažinti daugiau kaip 10 proc.

44. Žaliojo pūdymo plotai, kuriuose įgyvendinama ši veikla, tinkami užskaitai pagal GAAB 8.

45. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti dar bent vienoje gamybinėje veikloje ir bent vienoje negamybinėje veikloje, kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Tarpiniai pasėliai“ reikalavimai

46. Parama skiriama už įsėlį ar posėlį, ar tarpinius pasėlius per žiemą (toliau – tarpiniai augalai).

47. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

47.1. ariamojoje žemėje deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

47.2. po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo nenuimti tarpinių augalų derliaus;

47.3. nenaudoti tarpinių augalų plotų ūkinių gyvūnų ganymui;

47.4. po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo tarpiniams augalams nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų;

47.5. tarpiniai augalai negali būti deklaruojami kitais metais kaip pagrindiniai žemės ūkio augalai;

47.6. tarpinius pasėlius per žiemą, kuriuos gali sudaryti ankštiniai augalai (žirniai, pupos, lubinai, vikiai, avinžirniai, lęšiai), aliejiniai augalai (rapsai, baltosios ir rudosios, juodosios garstyčios, ridikai, judros, pluoštinės kanapės, linai, rapsukai, saulėgrąžos, sojos), daugiametės ankštinės (liucernos, dobilai, barkūnai, seradėlės) ir varpinės (smilgos, pašiaušeliai, avižuosės, šunažolės, eraičinai, svidrės, motiejukai, miglės, visgės, eraičinsvidrės, dryžučiai) žolės, varpiniai javai (avižos, vasariniai ir žieminiai kvietrugiai, vasariniai ir žieminiai kviečiai, kietieji kviečiai, vasariniai ir žieminiai miežiai, vasariniai ir žieminiai rugiai), facelijos, grikliai ar šių grupių augalų mišinys (Klasifikatoriaus kodai: ŽIR, PUP, SJO, LUB, VIK, AVN, LEŠ, RAV, RAŽ, GAB, GAJ, RID, ALR, JUD, KAN, LIN, RAP, SAU, LIC, DOB, BAR, SER, GPŽ, AVI, KRV, KRŽ, KVV, KVŽ, KVK, MIV, MIŽ, RUV, RUŽ, FAC, GRI, AKM), pasėti iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. pasėti ir išlaikyti iki kitų metų kovo 1 d., pluoštines kanapes privaloma pasėti po einamųjų metų birželio 30 d.;

47.7. įsėlį (liucernos, dobilai, barkūnai, seradėlės, smilgos, pašiaušeliai, avižuosės, šunažolės, eraičinai, svidrės, motiejukai, miglės, visgės, eraičinsvidrės, dryžučiai, rapsai, baltosios ir rudosios, juodosios garstyčios, ridikai, judros, linai, rapsukai, saulėgrąžos, žirniai, pupos, sojos, lubinai, vikiai, avinžirniai, lęšiai ar jų mišinys) (Klasifikatoriaus kodai: LIC, DOB, BAR, SER, GPŽ, RAV, RAŽ, GAB, GAJ, RID, ALR, JUD, LIN, RAP, SAU, ŽIR, PUP, SJO, LUB, VIK, AVN, LEŠ, BMI) įsėti einamaisiais metais iki liepos 1 d. į pagrindinius žemės ūkio augalus ir po jų derliaus nuėmimo nepertraukiamai išlaikyti dar bent 8 savaites. Įsėlis turi būti matomas lauke po pagrindinės rūšies augalų derliaus nuėmimo iki spalio 1 d. Įsėlį galima išlaikyti trumpiau nei nurodyta, jei jis nepertraukiamai išlaikomas dirvoje bent 8 savaites, o pareiškėjas po derliaus nuėmimo, ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas el. paštu iselis@nma.lt ar mobiliąja programėle „NMA agro“ informuoja Agentūrą, nurodydamas valdos numerį, KŽS ir lauko numerius, tikslią derliaus nuėmimo datą, nuo kurios bus skaičiuojamas įsėlio išlaikymo dirvoje terminas;

47.8. posėlį (žirniai, pupos, sojos, lubinai, vikiai, avinžirniai, lęšiai, rapsai, garstyčios, ridikai, judros, linai, facelijos, grikliai, rapsukai, saulėgrąžos, dobilai, barkūnai, seradėlės, šunažolės, eraičinai, svidrės, motiejukai, miglės, eraičinsvidrės, dryžučiai) (Klasifikatoriaus kodai: ŽIR, PUP, SJO, LUB, VIK, AVN, LEŠ, RAV, RAŽ, GAB, GAJ, RID, ALR, JUD, LIN, FAC, GRI, RAP, SAU, DOB, BAR, SER, GPŽ) pasėti po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo iki rugpjūčio 15 d. ir nepertraukiamai išlaikyti bent 8 savaites. Posėlis turi būti matomas lauke iki spalio 10 d. Posėlį galima išlaikyti trumpiau nei nurodyta, jei jis nepertraukiamai išlaikomas dirvoje bent 8 savaites, o pareiškėjas, pasėjęs posėlį, ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas el. paštu poselis@nma.lt ar mobiliąja programėle „NMA agro“ informuoja Agentūrą apie sėją, nurodydamas valdos numerį, KŽS ir lauko numerius, tikslią sėjos datą, nuo kurios bus skaičiuojamas posėlio išlaikymo dirvoje terminas;

47.9. jei valdoje kituose, nei deklaruoti pagal šią veiklą, plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės trąšos, per PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) įvesti duomenis apie panaudotus tręšiamuosius produktus (įskaitant tręšimą mėšlu mažiau kaip 30 ha naudmenų per kalendorinius metus): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), pasėlio kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos medžiagos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 5 darbo dienas nuo tręšiamųjų produktų panaudojimo;

47.10. dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

48. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, tame pačiame plote gali pasirinktinai pretenduoti tik į vieną veiklą – įsėlio arba posėlio, arba tarpinių pasėlių per žiemą auginimą.

49. Tarpinių augalų plotai, kuriuose įgyvendinama ši veikla, tinkami užskaitai pagal GAAB 8.

50. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti dar bent vienoje gamybinėje veikloje ir bent vienoje negamybinėje veikloje, kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Sertifikuotos sėklos naudojimas“ reikalavimai

51. Pagal šią veiklą parama skiriama už sertifikuota sėkla apsėtus plotus.

52. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

52.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 0,5 ha sertifikuota sėkla apsėtą tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

52.2. apsėti plotus ariamojoje žemėje, įskaitant ganyklas arba pievas (Klasifikatoriaus kodas: GPŽ), tik sertifikuota augalų, nurodytų Taisyklių 52.3 papunktyje, sėkla;

52.3. išsėti (pasodinti) ne mažesnę kaip nustatytą sertifikuotos sėklos kiekį pagal augalų rūšis ir lauką: bulvės (BUL) – 2 500 kg/ha; sėjamosios avižos (AVI) – 150 kg/ha, sėjamieji grikliai (GRI) – 70 kg/ha, vasariniai kvietrugiai (KRV) – 170 kg/ha, žieminiai kvietrugiai (KRŽ) – 160 kg/ha, vasariniai kviečiai (KVV) – 200 kg/ha, žieminiai kviečiai (KVŽ) – 160 kg/ha, hibridiniai vasariniai kviečiai – 60 kg/ha; hibridiniai žieminiai kviečiai – 60 kg/ha; vasariniai miežiai (MIV) – 160 kg/ha, žieminiai miežiai (MIŽ) – 150 kg/ha, hibridiniai vasariniai miežiai – 80 kg/ha; hibridiniai žieminiai miežiai – 80 kg/ha; sėjamieji rugiai (RUŽ) – 150 kg/ha, hibridiniai žieminiai rugiai – 65 kg/ha; vasariniai kviečiai „Spelta“ (KSV) – 170 kg/ha, žieminiai kviečiai „Spelta“ (KSŽ) – 150 kg/ha; sėjamieji žirniai (ŽIR) – 200 kg/ha; pupos (PUP) – 200 kg/ha; siauralapiai lubinai (LUB) – 150 kg/ha; smilgos (GPŽ) – 3 kg/ha; pieviniai pašiaušėliai (GPŽ) – 8 kg/ha; aukštosios avižolės (GPŽ) – 16 kg/ha; paprastosios šunažolės (GPŽ) – 10 kg/ha; eraičinai (GPŽ) – 15 kg/ha; svidrės (GPŽ) – 12 kg/ha; motiejukai (GPŽ) – 8 kg/ha; miglės (GPŽ) – 10 kg/ha; visgės (GPŽ) – 8 kg/ha; eraičinsvidrės (GPŽ) – 18 kg/ha; ožiarūčiai (OŽI) – 20 kg/ha, gargždeniai (GAR) – 9 kg/ha, liucernos (LIC) – 10 kg/ha, esparcetai (ESP) – 60 kg/ha, raudonieji dobilai (DOB) – 10 kg/ha, rausvieji dobilai (DOB) – 8 kg/ha, baltieji dobilai (DOB) – 5 kg/ha, vikiai (VIK) – 150 kg/ha;

52.4. einamųjų metų sėjai sertifikuotą sėklą įsigyti ne anksčiau kaip prieš 24 mėnesius iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos;

52.5. plotų, kuriuose pasėta sertifikuota sėkla, nenaudoti sėklos gamybai (šie plotai negali būti apbruojami bei derlius negali būti sertifikuojamas VAT);

52.6. Paraiškos teikimo metu (išskyrus atvejus, kai Paraiška teikiama savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS) savivaldybės ar seniūnijos (toliau – seniūnija) darbuotojui pateikti, o seniūnijos darbuotojas – patikrinti informaciją apie išsėtą sertifikuotų sėklų kiekį pagal atskirą augalą ir lauką, apie sėklos įsigijimą (ar sėkla įsigyta ne anksčiau kaip prieš 24 mėnesius iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos) ir sertifikuotos sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus – sąskaitą faktūrą ir (arba) PVM sąskaitą faktūrą ir sėklos sertifikato kopiją (ar jį atitinkantį dokumentą) ir (arba) pakuočių etiketes. Sertifikuotos sėklos įsigijimo sąskaitoje turi būti nurodytas siuntos numeris (kuris turi sutapti su nurodytuoju sėklos sertifikate ir (arba) pakuočių etiketėse, kurie gali būti patikrinti Agentūros atliekamos patikros vietoje metu), įsigytos sėklos kiekis, įsigytos sėklos augalų rūšis, veislė ir kategorija. Sėkla gali būti įsigyta iš Lietuvoje veikiančio atestuoto dauginamosios medžiagos tiekėjo arba tiesiogiai iš Europos Sąjungos valstybėse veikiančio užsienio valstybės (ne Lietuvos) dauginamosios medžiagos tiekėjo (dokumentai turi būti lietuvių kalba (atliktas vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimas));

52.7. kai Paraišką teikia savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS, ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai pateikti sertifikuotos sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus, kaip nustatyta Taisyklių 52.6 papunktyje. Pavėluotai šiame papunktyje nurodyti dokumentai priimami iki rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) už sertifikuota sėkla apsėtus plotus paramos sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. dokumentai neadministruojami ir ekologinės sistemos išmokos už sertifikuota sėkla apsėtus plotus neskiriama, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios (*force majeure*) aplinkybės. Esant šioms aplinkybėms ekologinės sistemos išmokos už sertifikuota sėkla apsėtus plotus mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas;

52.8. ne trumpiau kaip vienus metus nuo Paraiškos teikimo metų saugoti ir pareikalavus pateikti Agentūrai einamųjų metų sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentų originalus ar jų kopijas, jeigu originalai pareiškėjui nebuvo išduoti (sąskaitas faktūras, PVM sąskaitas faktūras, sėklos sertifikatą (ar jį atitinkantį dokumentą) ir (arba) pakuočių etiketes), atliktus vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimus;

52.9. dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

53. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti dar bent vienoje gamybinėje veikloje ir bent vienoje negamybinėje veikloje, kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“ reikalavimai

54. Pagal šią veiklą parama skiriama už deklaruotus laukus, kuriuose taikomas žemės dirbimo būdas be plūgo (neapverčiant dirvos).

55. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

55.1. ariamojoje žemėje, išskyrus pievas iki 5 m., deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

55.2. einamaisiais metais (nuo sausio 1 d.) taikyti žemės dirbimo būdą be plūgo, deklaruojant avižų, grikių, vasarinių kvietrugių, žieminių kvietrugių, kukurūzų, vasarinių kviečių, žieminių kviečių, kietųjų kviečių, vasarinių miežių, žieminių miežių, vasarinių rapsų, žieminių rapsų, vasarinių rugių, žieminių rugių, rapsukų, judrų, baltųjų garstyčių, rudųjų, juodųjų garstyčių, aliejinių (pašarinių) ridikų, kmynų, facelijų, pluoštinių kanapių, saulėgrąžų, sorų, sorgų, strypainių, žemės ūkio augalų mišinių, kuriuose baltyminiai augalai nėra vyraujantys, burnočių, vasarinių kviečių „Spelta“, žieminių kviečių „Spelta“, pupų, pupolių, pupelių, vikių, žirnių, avinžirnių, pelėžirnių, lęšių, lubinų, dobilų, esparcetų, barkūnų, liucernų, gargždenių, ožiarūčių, seradėlių, perluočių, azotą kaupiančių augalų mišinių (II ir (arba) III grupė), žolinių augalų mišinių, kuriuose baltyminės žolės yra vyraujančios (III grupė ir GPŽ), žemės ūkio augalų mišinių, kuriuose baltyminiai augalai yra vyraujantys, plotus (Klasifikatoriaus kodai: AVI, GRI, KRV, KRŽ, KUK, KVV, KVŽ, KVK, MIV, MIŽ, RAV, RAŽ, RUV, RUŽ, RAP, JUD, GAB, GAJ, ALR, KMY, FAC, KAN, SAU, SRS, SRG, STR, NMI, BRN, KSV, KSŽ, PUP, PPO, PPE, VIK, ŽIR, AVN, PEL, LEŠ, LUB, DOB, ESP, BAR, LIC, GAR, OŽI, SER, PER, AKM, BMI, ŽMI);

55.3. šiai veiklai einamaisiais metais (nuo sausio 1 d.) naudotų plotų nesuarti iki kitų metų kovo 15 d., kaip nustatyta 6 GAAB standarte „Minimali dirvožemio danga siekiant išvengti, kad dirvožemis bus tuščias pažeidžiamiausiais laikotarpiais“;

55.4. dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

56. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti dar bent vienoje gamybinėje veikloje ir bent vienoje negamybinėje veikloje, kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“ reikalavimai

57. Pagal šią veiklą parama skiriama už naujai įkuriamus (sodinamus) žolinius ar medėjančius kraštovaizdžio elementus arba esamų kraštovaizdžio elementų priežiūrą.

58. Tinkami paramai gauti kraštovaizdžio elementai pagal šią veiklą yra:

58.1. ežios (ribinės juostos), palaukės, kurių plotis ne mažiau kaip 1 m ir ne daugiau kaip 6 m, plotas ne mažiau kaip 0,01 ha ir kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ir kuriose nėra medžių ir krūmų;

58.2. paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai, kurių plotis ne mažiau kaip 3 m (jeigu kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nenustatyta kitaip), plotas ne mažiau kaip 0,01 ha ir kurie yra įsiterpę arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme. Vandens telkiniai gali būti natūralūs arba dirbtiniai, kurių pakrantės nėra betonuotos;

58.3. medžių ir krūmų juostos, kurių plotis ne mažiau kaip 1 m ir ne daugiau kaip 20 m, ilgis ne mažiau kaip 10 m, plotas ne mažiau kaip 0,01 ha ir kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis, įskaitant tas, kurios auga prie vandens telkinių. Visos besiribojančių laukų kombinacijos yra leistinos;

58.4. pavieniai medžiai ar krūmai (taškiniai elementai), kurių aukštis ne mažiau kaip 1 m ir kurie yra pareiškėjo deklaruotoje ariamojoje žemėje ar daugiametėse pievose, įskaitant prie elektros stulpų ar atramų augančius krūmus. Pavienių medžių lajos negali liestis. Pavieniu medžių kaip kraštovaizdžio elementu laikomos ir medžių bei krūmų grupės, kurių plotas mažesnis kaip 0,01 ha;

58.5. natūralios kilmės akmenynai, akmenų, šakų, kelmų krūvos (taškiniai elementai), kurių aukštis ne mažiau kaip 1 m, plotas ne mažesnis kaip 0,0002 ha (2 m^2) ir kurie yra pareiškėjo deklaruotoje ariamojoje žemėje ar daugiametėse pievose;

58.6. medžių ir krūmų grupės, miškeliai, apleistos sodybvietės ir ūkiniai pastatai, kurių plotas ne mažiau kaip 0,01 ha ir ne daugiau kaip 0,5 ha (medžių ir krūmų grupės, miškeliai įbraižomi pagal lajų projekciją, apleistos sodybvietės ir ūkiniai pastatai – įbraižomi pagal ribas) ir kurios yra įsiterpusios arba ne didesniu kaip 5 metrų atstumu ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis;

58.7. kasmet užmirkstančios nuolatinės vietos ariamojoje žemėje, kurių plotas ne mažiau kaip 0,01 ha ir ne daugiau kaip 0,5 ha ir kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme;

58.8. vandens telkiniai (kūdros, tvenkiniai, ežerėliai), esantys ne namų valdose, kurių plotas ne mažiau kaip 0,01 ha ir ne daugiau kaip 0,5 ha (netaisyklingos formos, įbraižomas konkretus plotas) ir kurie yra įsiterpę arba ne didesniu kaip 5 metrų atstumu ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis bei kurių pakrantės nėra betonuotos.

59. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, tame pačiame deklaruotame plote gali pasirinktinai pretenduoti į vieną iš trijų ekologinės sistemos išmokų už:

59.1. esamo (-ų) kraštovaizdžio elemento (-ų) priežiūrą, kai deklaruojamas (-i) bet kuris (-ie) Taisyklių 58 punkte minimas (-i) kraštovaizdžio elementas (-ai);

59.2. naujo (-ų) žolinio (-ių) elemento (-ų) įkūrimą, kai deklaruojamos ežios (ribinės juostos) ir (ar) palaukės, ir (ar) paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai;

59.3. naujo (-ų) medėjančio (-ių) elemento (-ų) sodinimą, kai deklaruojama (-os) medžių ir krūmų juosta (-os). Kuriant naują (-as) medžių ir krūmų juostą (-as), turi būti sodinami medžių ar krūmų sodinukai, nurodyti Taisyklių 60.5.5 papunktyje.

60. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

60.1. deklaruoti bendrą, tinkamą šiai veiklai, kraštovaizdžio elementų plotą, apskaičiuojamą pritaikius Taisyklių 61 punkte nustatytus perskaičiavimo dydžius, kuris turi būti:

60.1.1. ne mažesnis kaip 0,1 ha, sudarytas iš skirtingų kraštovaizdžio elementų, atitinkančių Taisyklių 58 punkte nustatytus reikalavimus, kai Paraiškoje deklaruojama mažiau kaip 10 ha;

60.1.2. ne mažesnis kaip 0,5 ha, sudarytas iš skirtingų kraštovaizdžio elementų, atitinkančių Taisyklių 58 punkte nustatytus reikalavimus, kai Paraiškoje deklaruojama daugiau kaip 10 ha;

60.2. deklaruoti Taisyklių 58 punkte nurodytus reikalavimus atitinkančius kraštovaizdžio elementus ariamojoje žemėje arba daugiametėse pievose: taškinis kraštovaizdžio elementas, pažymint tašką ir priskiriant jam Klasifikatoriaus kodą KET; kitus (linijinius ar plotinius) kraštovaizdžio elementus – įbraižant plotą ir priskiriant jam Klasifikatoriaus kodus KEL arba KEP;

60.3. prižiūrint esamus kraštovaizdžio elementus, laikytis šių reikalavimų:

60.3.1. ežiams (ribinėms juostoms), palaukėms, paviršinio vandens telkinių pakrantėms, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviams:

60.3.1.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.1.2. nušienauti vieną kartą per metus iki rugpjūčio 1 d., nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.1.3. neganyti ūkinių gyvūnų;

60.3.2. medžių ir krūmų juostoms:

60.3.2.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.2.2. nearti prie pat šaknų: krūmams – išlaikyti bent 1 m atstumą iki lajos, medžiams – pagal lajos projekciją;

60.3.2.3. nušienauti vieną kartą per metus iki rugpjūčio 1 d.: medžiams – po laja, krūmams – 1 m atstumu nuo lajos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.3. pavieniams medžiams ar krūmams:

60.3.3.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.3.2. apsaugoti šaknis, neariant po medžių laja arba išlaikant bent 1 m atstumą iki krūmų lajos;

60.3.3.3. nušienauti vieną kartą per metus iki rugpjūčio 1 d.: medžiams – po laja, krūmams – 1 m atstumu nuo lajos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.4. natūralios kilmės akmenynams, akmenų, šakų, kelmų krūvoms:

60.3.4.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų (įskaitant 1 m spinduliu aplink akmenynus ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūvas);

60.3.4.2. neleisti apaugti krūmais;

60.3.5. medžių ir krūmų grupėms, miškeliams, apleistoms sodybvietėms ir ūkiniams pastatams:

60.3.5.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.5.2. nearti prie pat šaknų: krūmų grupėms – išlaikyti bent 1 m atstumą iki lajos, medžių grupėms, miškeliams – pagal lajos projekciją;

60.3.5.3. nušienauti vieną kartą per metus iki rugpjūčio 1 d.: medžių ir krūmų grupėms, miškeliams – perimetrą 1 m atstumu nuo lajos, apleistoms sodybvietėms ir ūkiniams pastatams – perimetrą 1 m atstumu iki ribos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.6. kasmet užmirkstančioms nuolatinėms vietoms ariamojoje žemėje:

60.3.6.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.6.2. neleisti apaugti krūmais;

60.3.7. vandens telkiniams (kūdroms, tvenkiniams, ežerėliams):

60.3.7.1. pakrančių priežiūrai nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.7.2. pakrantes nušienauti vieną kartą per metus iki rugpjūčio 1 d. ne mažesniu kaip 1 metro atstumu nuo kranto, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.4. įkuriant naujus žolinius elementus – ežias (ribines juostas), palaukes, paviršinio vandens telkinių pakrantes, įskaitant apsaugos juostas, pagriovius – laikytis šių reikalavimų:

60.4.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.4.2. leisti augalijai įsikurti natūraliai arba iki liepos 15 d. užsėti daugiametėmis žolėmis ar jų mišiniu;

60.5. sodinant naujus medėjančius elementus – medžių ir krūmų juostas – laikytis šių reikalavimų:

60.5.1. sodinti ne žemesnius kaip 1 m medžių ar krūmų sodinukus, išskyrus pušų sodinukus, kurie turi būti ne žemesni kaip 0,5 m, iki einamųjų metų gruodžio 1 d.;

60.5.2. sodinukus saugoti nuo ūkinių gyvūnų daromų pažeidimų (dėti individualias sodinukų apsaugas), jei medžių ar krūmų juosta ribojasi su ganykla;

60.5.3. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.5.4. nušienauti vieną kartą per metus iki rugpjūčio 1 d.: medžiams – po laja, krūmams – 1 m atstumu nuo lajos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.5.5. laikytis medžių ar krūmų sodinimo atstumų pagal augalų rūšis, kuris (-ie) turi būti ne mažesnis (-i) kaip: medžių sodinukai: paprastasis ąžuolas – 1,8 m., juodalksnis – 2 m., paprastasis klevas – 2 m., mažalapė liepa – 2 m., paprastoji pušis – 1,6 m., paprastasis uosis – 2 m., paprastasis skroblas – 2 m.; krūmų sodinukai: baltoji sedula (*Cornus alba*) – 1,6 m., paprastasis erškėtis (*Rosa canina*) – 1,6 m., grauželinė gudobelė (*Crataegus laevigata*) – 1,6 m., juodauogis šėivamedis (*Sambucus nigra*) – 1,6 m., paprastasis putinas (*Viburnum opulus*) – 1,6 m., raudonoji sedula (*Cornus sanguinea*) – 1,6 m., raudonuogis šėivamedis (*Sambucus racemosa*) – 1,6 m., paprastasis kadagys (*Juniperus communis*) – 1,6 m., putinalapis pūslenis (*Physicarpus opulifolius*) – 1,6 m., vienapiestė gudobelė (*Crataegus monogyna*) – 1,6 m.;

60.5.6. atsodinti išnykusius naujai pasodintus medėjančius elementus iki einamųjų metų gruodžio 1 d., jei jie bet kuriais įsipareigojimų laikotarpio metais išnyko, kad būtų pasiektas reikalaujamas medžių ir krūmų atstumas pagal augalų rūšis, kaip nustatyta Taisyklių 60.5.5 papunktyje;

60.6. ežių (ribinių juostų), palaukių vietos nekeisti visą įsipareigojimų laikotarpį ir kasmet deklaruoti tuos pačius jų plotus;

60.7. pateikti deklaruotų natūralios kilmės akmenynų, akmenų, šakų, kelmų krūvų nuotraukas mobiliąja programėle „NMA agro“ iki einamųjų metų liepos 1 d.;

60.8. kai siekiama gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą, Paraiškos teikimo metu (išskyrus kai Paraiška teikiama savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS) seniūnijos darbuotojui pateikti, o seniūnijos darbuotojui – patikrinti medžių ir krūmų įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus (sodinukai turi būti įsigyti ne anksčiau kaip prieš 12 mėnesių iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos): sąskaitą faktūrą ir (arba) PVM sąskaitą faktūrą, kurioje turi būti nurodytas įsigytų medžių ar krūmų kiekis ir augalų rūšis. Šie dokumentai turi būti lietuvių kalba (atliktas vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimas). Nepateikus šių dokumentų, nebus galima deklaruoti plotų, siekiant gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą;

60.9. kai Paraiška teikiama savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS, ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai pateikti medžių ar krūmų įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus (sodinukai turi būti įsigyti ne anksčiau kaip prieš 12 mėnesių iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos): sąskaitą faktūrą ir (arba) PVM sąskaitą faktūrą, kurioje turi būti nurodytas įsigytų medžių ar krūmų kiekis ir augalų rūšis. Pavėluotai šie dokumentai priimami iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) už naujai pasodintus medžių ar krūmų plotus paramos sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. dokumentai neadministruojami ir ekologinės sistemos išmokos už naujų medėjančių elementų sodinimą neskiriamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios (*force majeure*) aplinkybės. Esant šioms aplinkybėms, ekologinės sistemos išmokos už naujų medėjančių elementų sodinimą mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas;

60.10. ne trumpiau kaip vienus metus nuo Paraiškos teikimo metų saugoti ir pareikalavus pateikti Agentūrai medžių ar krūmų įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentų (sąskaitų faktūrų, PVM sąskaitų faktūrų) originalus ar jų kopijas, jeigu originalai pareiškėjui nebuvo išduoti, atliktus vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimus, kai siekiama gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą;

60.11. dalyvauti šioje veikloje 3 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

60.12. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.

61. Tinkamas šiai veiklai kraštovaizdžio elementų plotas apskaičiuojamas pagal šiuos perskaičiavimo dydžius:

61.1. ežiams (ribinėms juostoms), palaukėms:

61.1.1. kai juostų plotis ne mažiau kaip 1 m ir ne daugiau kaip 3 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0006 ha kraštovaizdžio elemento plotą;

61.1.2. kai juostų plotis daugiau kaip 3 m ir ne daugiau kaip 6 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0009 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.2. paviršinio vandens telkinių pakrantėms, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviams:

61.2.1. kai juostų plotis ne mažiau kaip 3 m ir ne daugiau kaip 10 m – 1 ilgio metras atitinka 0,001 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.2.2. kai juostų plotis ne mažiau kaip 10 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0015 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.3. medžių ir krūmų juostoms:

61.3.1. kai juostų plotis ne mažiau kaip 1 m ir ne daugiau kaip 10 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0005 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.3.2. kai juostų plotis daugiau kaip 10 m ir ne daugiau kaip 20 m – 1 ilgio metras atitinka 0,001 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.4. pavieniams medžiams ar krūmams:

61.4.1. kai medžio ar krūmo aukštis ne mažiau kaip 1 m ir ne daugiau kaip 3 m – 1 medis ar krūmas atitinka 0,001 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.4.2. kai medžio ar krūmo aukštis daugiau kaip 3 m – 1 medis ar krūmas atitinka 0,003 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.5. natūralios kilmės akmenynams, akmenų, šakų, kelmų krūvoms:

61.5.1. kai akmenyno, ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūvos aukštis ne mažiau kaip 1 m, plotas ne mažesnis kaip 0,0002 ha (2 m^2) – 1 akmenynas ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūva atitinka 0,0008 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.5.2. kai akmenyno ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūvos aukštis daugiau kaip 1 m, plotas daugiau kaip 0,0002 ha (2 m^2) – 1 akmenynas ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūva atitinka 0,0015 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.6. medžių ir krūmų grupėms, miškeliams, apleistoms sodybvietėms ir ūkiniams pastatams – 0,0001 ha (1 m^2) atitinka 0,0002 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.7. kasmet užmirkstančioms nuolatinėms vietoms ariamojoje žemėje – 0,0001 ha (1 m^2) atitinka 0,0002 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.8. vandens telkiniams (kūdroms, tvenkiniams, ežerėliams) – 0,0001 ha (1 m^2) atitinka 0,0002 ha kraštovaizdžio elemento ploto.

62. Pagal šią veiklą deklaruojamų kraštovaizdžio elementų plotai yra tinkami užskaitai, atsižvelgiant į Taisyklių 61 punkte nustatytus dydžius, pagal GAAB 8. Deklaruojamų pagriovių, paviršinio vandens telkinių pakrančių, įskaitant apsaugos juostas, plotai yra tinkami užskaitai pagal 4 GAAB standartą „Apsaugos ruožų išilgai vandentakių įrengimas“.

63. Pagal šią veiklą parama mokama už realų deklaruotų kraštovaizdžio elementų plotą, išskyrus Taisyklių 58.4 ir 58.5 papunkčiuose nurodytus taškinis kraštovaizdžio elementus. Mokant paramą už taškinis kraštovaizdžio elementus, laikoma, kad 1 taškinis kraštovaizdžio elementas atitinka 0,01 ha.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ reikalavimai

64. Pagal šią veiklą parama skiriama už trumpaamžių medingųjų augalų plotų įrengimą.

65. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

65.1. deklaruoti bendrą tinkamą paramai naudmenų plotą, kuris turi būti ne mažesnis kaip 0,1 ha, kai deklaruojama mažiau kaip 10 ha, arba ne mažesnis kaip 0,5 ha, kai deklaruojama daugiau kaip 10 ha, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

65.2. trumpaamžių medingųjų augalų juostas įrengti ir jų plotus deklaruoti ariamojoje žemėje Klasifikatoriaus kodu MAJ;

65.3. trumpaamžių medingųjų augalų mišinį pasėti nuo balandžio 1 d. iki birželio 1 d.;

65.4. trumpaamžių medingųjų augalų juostas įrengti ne siauresniuose kaip 3 m pločio laukuose;

65.5. įrengiant trumpaamžių medingųjų augalų juostas, pasėti medingųjų augalų mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 pupinių ir (ar) nepupinių augalų rūšių;

65.5.1. pupiniai augalai: apyninė liucerna (*Medicago lupulina*), baltasis dobilas (*Trifolium repens*), baltažiedis barkūnas (*Melilotus albus*), geltonžiedis barkūnas (*Melilotus officinalis*), mėlynžiedė liucerna (*Medicago sativa*), ožiarūtis (*Galega orientalis*), paprastasis garždenis (*Lotus corniculatus*), rausvasis dobilas (*Trifolium hybridum*), raudonasis dobilas (*Trifolium pratense*), sėjamasis esparcetas (*Onobrychis vicifolia*);

65.5.2. nepupiniai augalai: australinė pilkoji arba sidabrinė zunda (*Eryngium*), bandrenis (*Echinops*), darželinė žiomenė (*Dracocephalum moldavica*), facelija (*Phacelia tanacetifolia*), garstyčia (*Sinapis*), judra (*Camelina*), katžolė (*Nepeta*), kvapioji aniužė (*Elscholtzia ciliata*), paprastasis čiobrelis (*Thymus serpyllum*), paprastasis ežėnis (*Echium vulgare*), paprastasis kmynas (*Carum carvi*), paprastasis raudonėlis (*Origanum vulgare*), šiurkščioji taukė (*Symphytum officinale*), tikroji levanda (*Lavandula angustifolia*), vaistinė agurklė (*Borago officinalis*), vaistinė juozažolė (*Hyssopus officinalis*), vaistinė melisa (*Melisa officinalis*);

65.6. nuo liepos 15 d. iki spalio 1 d. bent vieną kartą visą medingaisiais augalais apsėtą plotą nupjauti, nupjautą žolę išvežti ar susmulkinti;

65.7. nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų;

65.8. jei valdoje kituose, nei deklaruoti pagal šią veiklą, plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės trąšos, per PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) įvesti duomenis apie panaudotus tręšiamuosius produktus (įskaitant tręšimą mėšlu mažiau kaip 30 ha naudmenų per kalendorinius metus): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), pasėlio kodą arba augalo pavadinimą,

tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos medžiagos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 5 darbo dienas nuo tręšiamųjų produktų panaudojimo;

65.9. dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

66. Deklaruojami trumpaamžių medingųjų augalų juostų plotai pagal šią veiklą yra tinkami užskaitai pagal GAAB 8.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Daugiamečių žolių juostos“ reikalavimai

67. Pagal veiklą parama skiriama už daugiamečių žolių plotų įrengimą.

68. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

68.1. deklaruoti bendrą tinkamą paramai naudmenų plotą, kuris turi būti ne mažesnis kaip 0,1 ha, kai deklaruojama mažiau kaip 10 ha, arba ne mažesnis kaip 0,5 ha, kai deklaruojama daugiau kaip 10 ha, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

68.2. daugiamečių žolių juostas įrengti ir jų plotus deklaruoti ariamojoje žemėje Klasifikatoriaus kodu DGJ;

68.3. pirmaisiais metais nuo balandžio 1 d. iki birželio 1 d. pasėti daugiamečių žolių mišinį;

68.4. daugiamečių žolių juostas įrengti ne siauresniuose kaip 3 m pločio laukuose;

68.5. įrengiant daugiamečių žolių juostas, pasėti daugiamečių žolių mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 pupinių ir (ar) varpinių augalų rūšių:

68.5.1. pupiniai augalai: barkūnas (*Melilotus*), dobilas (*Trifolium*), esparcetas (*Onobrychis*), paprastasis garždenis (*Lotus corniculatus*), liucerna (*Medicago*), ožiarūtis (*Galega orientalis*), raudonasis dobilas (*Trifolium pratense*), rausvasis dobilas (*Trifolium hybridum*), rytinis ožiarūtis (*Galega orientalis*), seradelė (*Ornithopus*);

68.5.2. varpiniai augalai: baltoji smilga (*Agrostis stolonifera*); beginklė dirsuolė (*Bromopsis inermis* Holub), nendrinis eraičinas (*Festuca arundinacea*), paprastoji miglė (*Poa trivialis*), paprastoji šunažolė (*Dactylis glomerata*), pašarinis motiejukas (*Phleum pratense*), pelkinė miglė (*Poa palustris*), pievinė miglė (*Poa pratensis*), pievinis pašiaušėlis (*Alopecurus pratensis*), raudonasis eraičinas (*Festuca rubra*), smulkusis motiejukas (*Phleum nodosum*), svidrė (*Lolium*), tikrasis eraičinas (*Festuca pratensis*);

68.6. nuo liepos 15 d. iki spalio 1 d. bent vieną kartą visą daugiametėmis žolėmis apsėtą plotą nupjauti, nupjautą žolę išvežti ar susmulkinti;

68.7. nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų;

68.8. jei valdoje kituose, nei deklaruoti pagal šią veiklą, plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės trąšos, per PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) įvesti duomenis apie panaudotus tręšiamuosius produktus (įskaitant tręšimą mėšlu mažiau kaip 30 ha naudmenų per kalendorinius metus): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), pasėlio kodą arba augalo pavadinimą,

tręšiamą plotą, tręšos pavadinimą, panaudotos tręšos medžiagos kiekį (kg), panaudotos tręšos kiekį (kg į ha), tręšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 5 darbo dienas nuo tręšiamųjų produktų panaudojimo;

68.9. dalyvauti šioje veikloje 3 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

68.10. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.

69. Deklaruojami daugiamečių žolių juostų plotai pagal šią veiklą yra tinkami užskaitai pagal GAAB 8.

Ekologinės sistemos „Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“ reikalavimai

70. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už pievų įrengimą ir išlaikymą ariamuosiuose durpžemiuose.

71. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

71.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 0,5 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

71.2. deklaruoti plotus ariamojoje žemėje, išskyrus pievas iki 5 m., kurie patenka į durpžemių sluoksnį, Klasifikatoriaus kodu DKP;

71.3. pievas įrengti tik tuose ariamuosiuose durpžemiuose, kurie praėjusiais metais buvo deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus pievas iki 5 m.;

71.4. nekeisti pagal šią ekologinę sistemą deklaruoto ploto hidrologinio režimo;

71.5. nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, įrengtų pievų ir jų nepersėti kultūrinėmis žolėmis antraisiais – penktaisiais įsipareigojimų metais;

71.6. nuganyti arba nušienauti bent vieną kartą per metus ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;

71.7. dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

71.8. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.

72. Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią ekologinę sistemą deklaruoti plotai privalės tapti daugiametėmis pievomis.

Ekologinės sistemos „Eroduotos žemės keitimas pievomis“ reikalavimai

73. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už pievų įrengimą ir išlaikymą eroduotos žemės plotuose.

74. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

74.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 0,5 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

74.2. deklaruoti plotus ariamojoje žemėje, išskyrus pievas iki 5 m., kurie patenka į eroduotos žemės sluoksnį, Klasifikatoriaus kodu EKP;

74.3. pievas įrengti tik tuose eroduotuose žemės plotuose, kurie praėjusiais metais buvo deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus pievas iki 5 m.;

74.4. nekeisti pagal šią ekologinę sistemą deklaruoto ploto hidrologinio režimo;

74.5. nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, įrengtų pievų ir nepersėti jų kultūrinėmis žolėmis antraisiais – penktaisiais įsipareigojimų metais;

74.6. nuganyti arba nušienauti bent vieną kartą per metus ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;

74.7. dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

74.8. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.

75. Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią ekologinę sistemą deklaruoti plotai privalės tapti daugiametėmis pievomis.

Ekologinės sistemos „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“ reikalavimai

76. Pagal šią ekologinę sistemą remiamos veiklos: „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ ir „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“.

Dalyvaujantys šios ekologinės sistemos veikloje „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“, prisidės prie rūšių buveinių: meldinės nendrinukės (*Acrocephalus paludicola*), balinio vėžlio (*Emys orbicularis*), kraujalakinio melsvio (*Maculinea teleius*), niūriaspalvio auksavabalio (*Osmoderma barnabita*), šiaurinio auksinuko (*Lycaena helle*), auksuotosios šaškytės (*Euphydryas aurinia*), plikažiedžio linlapio (*Thesium ebracteatum*), stulgio (*Gallinago media*), paprastojo gričiuo (*Limosa limosa*), raudonkojo tuliko (*Tringa totanus*), didžiosios kuolingos (*Numenius arquata*), 2130 pilkųjų kopų, 2140 kopų varnauogynų, 2190 drėgnų tarpkopių, 2320 pajūrio smėlynų tyrulių, 2330 nesusivėrusių žemyninių smiltpievių, 5130 kadagynų, 6120 karbonatinių smėlynų pievų, 6210 stepinių pievų, 6230 rūšių turtingų briedgaurnų, 6270 rūšių turtingų smilgynų, 6410 melvenynų, 6430 eutrofinių aukštųjų žolynų,

6450 aliuvinių pievų, 6510 šienaujamų mezofitų pievų, 6530 miškapievių, 9070 medžiais apaugusių ganyklų, įskaitant ir kertinių buveinių, išsaugojimo.

77. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šios ekologinės sistemos remiamas veiklas „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ ir „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“, privalo:

77.1. pagal kiekvieną veiklą atskirai deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

77.2. neįrengti naujų sausinimo, drėkinimo sistemų;

77.3. nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, ir nepersėti kultūrinėmis žolėmis;

77.4. pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą, kurio forma pateikta Taisyklių 9 priede, nurodant nušienavimo ir nupjautos žolės išvežimo iš lauko ir (ar) ganymo terminus. Atliktų ūkio darbų žurnalas užpildomas (pildo pats pareiškėjas arba su seniūnijos darbuotojų pagalba) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>);

77.5. jei valdoje kituose, nei deklaruoti pagal šią veiklą, plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės trąšos, per PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) įvesti duomenis apie panaudotus tręšiamuosius produktus (įskaitant tręšimą mėšlu mažiau kaip 30 ha naudmenų per kalendorinius metus): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), pasėlio kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos medžiagos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 5 darbo dienas nuo tręšiamųjų produktų panaudojimo.

78. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal veiklą „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“, privalo:

78.1. deklaruoti daugiamečių pievų plotus Klasifikatoriaus kodu EPG;

78.2. valdoje laikyti ne mažiau kaip 0,3 SG/ha pievų (Klasifikatoriaus kodas EPG) ūkinių gyvūnų, skaičiuojant nuo praėjusių metų balandžio 1 d. iki einamųjų metų kovo 31 d., nurodytą Taisyklių 3 priedo 1–9 eilutėse, įsipareigotiems pagal veiklą plotams;

78.3. ganyti ūkinius gyvūnus, nurodytus Taisyklių 81.8.1 papunktyje, ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EPG). Ganiavos laikotarpis neribojamas;

78.4. pievose nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis, neskleisti nuotekų dumblo;

78.5. jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EPG), šienauti tik nenuganytos žolės plotus nuo birželio 20 d., nušienautą žolę išvežti iki spalio 1 d., žolę smulkinti ir paskleisti draudžiama;

Jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EPG) ir lauke yra aiškių ganymo požymių

(ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai), nenuganytos žolės plotų nebūtina šienauti, o po ganymo lauke likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams, nenuganytos žolės likučiai gali būti smulkinami;

78.6. dalyvauti veikloje „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

79. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal veiklą „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“, privalo:

79.1. deklaruoti daugiamečių pievų plotus (Klasifikatoriaus kodas EBB), patenkančius į Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių pievose ir joms artimų buveinių, Nykstančių paukščių – meldinių nendrinukių – buveinių saugojimo natūraliose ir pusiau natūraliose pievose ar šlapynėse ir faktinių perėjimo vietų sluoksnius;

79.2. valdoje laikyti ne mažiau kaip 0,3 SG/ha pievų (Klasifikatoriaus kodas EEB) ūkinių gyvūnų, skaičiuojant nuo praėjusių metų balandžio 1 d. iki einamųjų metų kovo 31 d., nurodytų Taisyklių 3 priedo 1–9 eilutėse išpareigotiems pagal veiklą plotams, ganamą pasirinkus kaip pievų ar šlapynių tvarkymo būdą. Šis reikalavimas netaikomas Generalinei miškų urėdijai ir Saugomų teritorijų direkcijoms;

79.3. nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis, neskleisti nuotekų dumblo, nekalkinti;

79.4. pasirinkti tvarkymo būdą – šienavimą arba ganymą;

79.5. pasirinkus šienavimą (šienavimas EB svarbos buveinėse 2130 pilkosios kopos, 2140 kopų varnaugynai, 2190 drėgnos tarpkopės, 2320 pajūrio smėlynų tyruliai, 2330 nesusivėrusios žemyninės smiltpievės, 6120 karbonatinių smėlynų pievos draudžiamas), privaloma:

79.5.1. šienavimą pradėti ne anksčiau kaip birželio 20 d., išskyrus balinių vėžlių, stulgio buveinėse (kai aptinkama ir buveinė pažymėta PPIS) , kuriuose leidžiama šienauti nuo liepos 15 d., meldinių nendrinukių buveinėse (kai aptinkama ir buveinė pažymėtas PPIS) – nuo rugpjūčio 15 d., didžiosios kuolingos buveinėse 50 proc. deklaruojamo ploto šienaujama nuo birželio 20 d., likusi dalis – nuo liepos 15 d.;

79.5.2. šienavimą ir žolės surinkimą į krūvas (ar susukimą į rulonus) baigti iki rugsėjo 1 d., išskyrus balinių vėžlių, didžiosios kuolingos, stulgio, meldinių nendrinukių, kraujalakinio melsvio, šiaurinio auksinuko buveines, kuriose šienavimą ir žolės surinkimą į krūvas (ar susukimą į rulonus) baigti iki spalio 1 d. (kiti (neprivalomi) šienavimai leidžiami vėliau);

79.5.3. pievose žolę išvežti iki spalio 1 d., šlapynėse – iki lapkričio 1 d., o, esant nepalankioms klimato sąlygoms, iki lapkričio 15 d. pateikus nuotraukas mobiliąja programėle „NMA agro“ – iki kitų metų kovo 1 d.;

79.5.4. šienaujant kasmet palikti 20–30 proc. nešienauto ploto, tačiau vienoje vietoje paliekamas nešienautas plotas negali viršyti 2 ha, išskyrus meldinių nendrinukių buveinėse, kasmet privaloma palikti 50 proc. nešienauto ploto;

79.5.5. kasmet keisti nešienaujamo ploto vietą;

79.5.6. nesmulkinti ir nepaskleisti nušienautos žolės;

79.5.7. drugių buveinių apsaugos plotuose nupjautą žolę išdžiovinti prieš surenkant ir likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms iki išdžiovintos žolės išvežimo, tačiau ne vėliau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. mobiliąja programėle „NMA agro“ pateikti deklaruojamame lauke nupjautos žolės nuotraukas iš skirtingų lauko vietų;

79.6. pasirinkus ganymą (ganymas meldinių nendrinukių draudžiamas), privaloma:

79.6.1. ganyti ūkinius gyvūnus, nurodytus Taisyklių 79.2 papunktyje, ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EEB), išskyrus EB svarbos buveinėse: 2130 pilkosiose kopose, 2140 kopų varnauogynuose, 2190 drėgnose tarpkopėse, 2320 pajūrio smėlynų tyruliuose, 2330 nesusivėrusiose žemyninėse smiltpievėse, 5130 kadagynuose, 6120 karbonatinių smėlynų pievose, 6210 stepinėse pievose, 6230 rūšių turtinguose briedgaurnuose, kuriose privaloma ganyti ne didesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EEB);

79.6.2. ganiavos laikotarpis neribojamas, išskyrus balinių vėžlių apsaugos plotus, kuriuose leidžiama ganyti nuo liepos 15 d. iki spalio 1 d.;

79.6.3. papildomai nešerti (išskyrus vitaminus ir papildus) ūkinių gyvūnų ganymo laikotarpiu laukuose, kuriuose yra prisiimti įsipareigojimai pagal veiklą;

79.6.4. jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EEB), nenuganytos žolės plotus nušienauti Taisyklių 79.5.1 papunktyje nustatytais terminais ir išvežti Taisyklių 79.5.3 papunktyje nustatytais terminais, žolę smulkinti ir paskleisti draudžiama;

Jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EEB) ir lauke yra aiškių ganymo požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai), nenuganytos žolės plotų nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams, nenuganytos žolės plotai gali būti smulkinami;

79.7. pareiškėjas gali šienauti įsipareigotus pagal veiklą plotus (Klasifikatoriaus kodas EEB) Taisyklių 79.5.1 papunktyje nustatytais terminais, tačiau vėliau privalo tęsti veiklą, kaip nustatyta Taisyklių 79.6 papunktyje;

79.8. dalyvauti veikloje „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“ 2 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

79.9. per įsipareigojimų laikotarpį pagal veiklą „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“ pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.

Ekologinės sistemos „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“ reikalavimai

80. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose tvarkomos aplinkosauginiu požiūriu svarbios šlapynės.

81. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

81.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

81.2. deklaruoti plotus Klasifikatoriaus kodu ŠLT, kurie turi patekti į ekstensyvaus šlapynių tvarkymo teritorijas, skelbiamas PPIS elektroniniame žemėlapyje, taip pat pievas, atkurtas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės „Naujos kartos Lietuva“ investiciją „Didinti ŠESD absorbcinius pajėgumus atkuriant pelkių (durpžemių) hidrologinį režimą“;

81.3. neįrengti naujų sausinimo sistemų;

81.4. nearti, įskaitant ir bearimes technologijas, ir nepersėti kultūrinėmis žolėmis;

81.5. nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis;

81.6. kasmet šienauti arba ganyti ūkinius gyvūnus (pareiškėjui laisvai apsisprendus);

81.7. pasirinkus šienavimą, jį pradėti ne anksčiau kaip birželio 20 d., nušienautą žolę išvežti iki lapkričio 1 d., o, esant nepalankioms klimato sąlygoms, iki lapkričio 15 d. pateikus nuotraukas mobiliąja programėle „NMA agro“ – kitų metų kovo 1 d.;

81.8. pasirinkus ūkinių gyvūnų ganyimą:

81.8.1. valdoje laikyti ūkinius gyvūnus, skaičiuojant nuo praėjusių metų balandžio 1 d. iki einamųjų metų kovo 31 d., nurodytus Taisyklių 3 priedo 1–9 eilutėse;

81.8.2. ganyti ūkinius gyvūnus, nurodytus Taisyklių 81.8.1 papunktyje, ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal ekologinę sistemą plote (Klasifikatoriaus kodas ŠLT). Ganiavos laikotarpis neribojamas;

81.8.3. papildomai nešerti ūkinių gyvūnų ganyimo laikotarpiu laukuose, kuriuose yra prisiimti įsipareigojimai pagal šią ekologinę sistemą;

81.9. jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas ŠLT), nenuganytos žolės plotus nušienauti ir išvežti Taisyklių 81.7 papunktyje nustatytais terminais, žolę smulkinti ir paskleisti draudžiama.

Jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas ŠLT) ir lauke yra aiškių ganyimo požymių

(ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai), nenuganytos žolės plotų nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams, nenuganytos žolės plotai gali būti smulkinami;

81.10. pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą, kurio forma pateikta Taisyklių 9 priede, nurodant nušienavimo ir nupjautos žolės išvežimo iš lauko ir (ar) ganymo terminus. Atliktų ūkio darbų žurnalas užpildomas (pildo pats pareiškėjas arba su seniūnijos darbuotojų pagalba) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>);

81.11. jei valdoje kituose, nei deklaruoti pagal šią veiklą, plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės trąšos, per PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) įvesti duomenis apie panaudotus tręšiamuosius produktus (įskaitant tręšimą mėšlu mažiau kaip 30 ha naudmenų per kalendorinius metus): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), pasėlio kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos medžiagos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 5 darbo dienas nuo tręšiamųjų produktų panaudojimo;

81.12. dalyvauti ekologinėje sistemoje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

81.13. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.

Ekologinės sistemos „Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu“ reikalavimai

82. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose sodai ir uogynai tvarkomi gamtai palankiu būdu, įrengiant vabzdžių-kenkėjų feromonų gaudykles ir biologinę įvairovę palaikančius elementus.

83. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

83.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

83.2. deklaruoti daugiamečius sodinius (Klasifikatoriaus V grupės kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, KTS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MĖU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, OŽE, SOM, UOM, RŠT, VYN);

83.3. nenaudoti augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra glifosato;

83.4. nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 1 d. 1 ha bendrame sodų ir (ar) uogynų plote įrengti bent 1 vabzdžių kenkėjų feromoninę gaudyklę ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, bet ne vėliau kaip iki rugsėjo 5 d., mobiliąja programėle „NMA agro“ pateikti deklaruojamame lauke įrengtos (-ų) feromonų gaudyklės (-ių) nuotraukas iš skirtingų lauko vietų;

83.5. 1 ha bendrame sodų ir (ar) uogynų plote įrengti bent 2 biologinę įvairovę palaikančius elementus (paukščių inkilus, vabzdžių lizdus) ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, bet ne vėliau kaip iki

rugsėjo 5 d., mobiliąja programėle „NMA agro“ pateikti deklaruojamame lauke įrengtų biologinę įvairovę palaikančių elementų nuotraukas iš skirtingų lauko vietų;

83.6. sodų ir uogakrūmių tarpueilius apsėti iki einamųjų metų birželio 1 d. ir (ar) laikyti apsėtus žoliniais augalais, nurodytais Klasifikatoriaus II, III, IV grupėse;

83.7. dalyvauti ekologinėje sistemoje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

Ekologinės sistemos „Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)“ reikalavimai

84. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose vaisiai, uogos ir daržovės auginami atvirame grunte, laikantis reikalavimų, apibrėžtų Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. 3D-351 „Dėl Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklių patvirtinimo ir kai kurių žemės ūkio ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklės).

85. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

85.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

85.2. deklaruoti tinkamas paramai naudmenas ariamojoje žemėje (Klasifikatoriaus I grupės kodai: AGK, POD, BUR, BRO, KOP, KOŽ, KOK, KOB, ART, MOR, KAL, SVO, POR, ČES, SAL, CUK, MOL, PAT, SLO, RID, RDK, AGR, PAP, GRE, KRA, ŠPI, ROP, BAK, PAS, BUL) ir daugiamečius sodinius (Klasifikatoriaus V grupės kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MĖU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, TOP, RAB, ŠPA, KRI, OŽE, SOM, UOM, VYN);

85.3. kasmet naudotis individualiomis, konsultantų, kurie yra akredituoti teikti paslaugas Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 3D-242 „Dėl Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklių patvirtinimo“, 5.2 papunktyje nurodytoje konsultavimo srityje (agrarinės aplinkosaugos konsultavimo klausimais), paslaugomis. Konsultavimo paslaugų teikimo trukmė turi būti ne trumpesnė nei 4 valandos kiekvienais metais per įsipareigojimų laikotarpį. Agentūrai patikros vietoje metu turi būti pateikta:

85.3.1. individualių konsultavimo paslaugų teikimo sutarties, sudarytos su specializuotu konsultantu, kopija;

85.3.2. individualių konsultavimo paslaugų suteikimo akto, kuriame detalai turi būti nurodytos veiklos sritys, pagal kurias teiktos konsultavimo paslaugos, konsultavimo paslaugų teikimo trukmė (valandomis), konsultacijas suteikęs specializuotas konsultantas ir apmokėtos sumos už kiekvieną konsultavimo paslaugą, kopija;

85.3.3. jei už individualias konsultavimo paslaugas mokėta pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo lėšomis, taip pat turi būti pateikta konsultavimo paslaugas teikiančiam konsultantui išduoto akreditavimo pažymėjimo kopija;

85.4. deklaruotuose plotuose auginti sertifikuotus, išskirtinės kokybės vaisius, uogas ir (arba) daržoves, laikantis reikalavimų, apibrėžtų Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklių 6 priede „Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą užaugintų šviežių vaisių ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų specifikacija”:

85.4.1. auginimo atvirame grunte pirminės gamybos specialiųjų reikalavimų:

85.4.1.1. daržininkystės ūkiuose galima naudoti tik savo valdoje išaugintą arba įsigytą sertifikuotą dauginamąją medžiagą. Auginant bulves, privaloma bent 30 proc. bulvių auginti naudojant bulvių sertifikuotą dauginamąją medžiagą, o likusiems bulvių plotams galima naudoti sertifikuotą arba savo valdoje išaugintą dauginamąją medžiagą;

85.4.1.2. negali būti naudojamos cheminės derliaus ilgaamžiškumo didinimo priemonės, išskyrus apsauginės atmosferos (CO₂, O₂, N₂) naudojimą saugant derlių kontroliuojamos atmosferos saugyklose arba pakavimo metu ir eteno dujas, skirtas vaisiams ir daržovėms nokinti;

85.4.1.3. vaisių ir (ar) daržovių apsaugai panaudojus augalų apsaugos produktus, nuimti derlių galima tik praėjus ne mažiau kaip 1,5 karto ilgesniam laikotarpiui, nei augalų apsaugos produktų techninėje dokumentacijoje nustatytas išlaukos laikotarpis, reikalingas jiems suskilti;

85.4.2. papildomų reikalavimų produkcijai ženklinti ženklu „Kokybė“:

85.4.2.1. mikroelementinės trąšos gali būti naudojamos tik tais atvejais, kai vadovaujantis mokslškai pagrįstomis auginimo technologijomis, rekomendacijomis ir (arba) laboratorinių tyrimų rezultatais įrodyta, kad dirvožemyje ar augalų lapuose tų mikroelementų nepakanka;

85.4.2.2. daržininkystės ūkiuose laikantis kiekvienai rūšiai reikalingos fitosanitarinės pertraukos turi būti sudarytas sėjomainos planas ir jo laikomasi;

85.4.2.3. dirvožemis turi būti dezinfekuojamas tik natūraliomis priemonėmis;

85.4.2.4. vaisiams ir (ar) daržovėms tręšti ir kompostui gaminti negali būti naudojamas nutekamųjų vandenų dumblas;

85.4.2.5. kiekvienais metais, jei tręšiama, vadovaujantis dirvožemio ir (arba) augalo laboratoriniais tyrimais turi būti sudaromas ir vykdomas tręšimo planas, apskaičiuojant kiekvienam laukui ar lauko daliai trąšų rūšis, formą, normą, tręšimo laiką ir būdą;

85.4.2.6. pirmaisiais sertifikavimo metais ir vėliau ne rečiau kaip kas penkerius metus išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir (ar) daržovių auginimo laukuose turi būti atliekami dirvožemio laboratoriniai tyrimai, kurių metu nustatomas organinės medžiagos (humuso), judriojo fosforo, kalio kiekis bei rūgštingumas, esantis 0–60 cm dirvožemio sluoksnyje. Jei dirvožemio laboratoriniai tyrimai atlikti iki prašymo sertifikuoti pateikimo dienos, naujų dirvožemio laboratorinių tyrimų atlikti nereikalaujama tol, kol sueis penkerių metų terminas nuo šių tyrimų atlikimo;

85.4.2.7. kiekvienais metais, prieš tręšiant daržininkystės laukus, turi būti nustatomas mineralinio azoto kiekis, esantis 0–60 cm dirvožemio sluoksnyje, tuose laukuose, kuriuose praėjusiais metais buvo auginamos ne pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagaminti žemės ūkio augalai. Bendrojo azoto kiekis per metus negali viršyti 140 kg/ha, iš jo: mineralinio azoto kiekis – ne daugiau kaip 96 kg/ha vaisiams ir uogoms ir ne daugiau kaip 122 kg/ha daržovėms ir bulvėms per metus;

85.4.2.8. laukai, skirti daržovėms auginti, mėšlu arba srutomis gali būti tręšiami tik prieš sėją arba nuėmus derlių;

85.4.2.9. ne rečiau kaip kas trejus metus soduose ir uogynuose turi būti atlikta lapų makroelementų (N, P, K, Ca, Mg) ir mikroelementų (B, Zn, Mn, Fe, Cu) analizė;

85.4.2.10. sodų ir uogynų tarpueiliuose visą vegetacijos laikotarpį neturi būti augmenijų stelbiančių (išskyrus posėlinius (sideracinius) augalus), sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių ir (arba) išbarsčiusių piktžolių. Sodų ir uogynų tarpueilius (išskyrus tuos tarpueilius, kuriuose yra pieva) reikia periodiškai įdirbti taip, kad juose būtų sunaikintos piktžolės. Sodų ir uogynų tarpueiliai, kuriuose yra pieva, turi būti nušienauti ne mažiau kaip 1 kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;

85.4.2.11. antroje vegetacijos pusėje piktžolių naikinimas naudmenose (išskyrus sodų ir uogynų pokrūmiuose po derliaus nuėmimo) atliekamas mechaninėmis priemonėmis;

85.5. pateikti pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų sertifikatą (Paraiškos teikimo metu pateikti sertifikatą nereikalaujama pirmaisiais metais šioje veikloje dalyvaujantiems pareiškėjams), patvirtinantį dalyvavimą nacionalinėje maisto kokybės sistemoje, kaip nustatyta Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklėse, kuriame nurodoma, kad iš deklaruojamų laukų gaunama produkcija žymima ženklu „Kokybė“;

85.6. taikyti integruotos augalų apsaugos principus. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas turi būti įregistruotas Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Integruotoje augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje (toliau – IKMIS) ne vėliau kaip iki Taisyklėse nustatyto paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos ir, siekdamas valdoje taikyti integruotos augalų apsaugos principus, kiekvienais einamaisiais metais naudotis IKMIS;

85.7. dalyvauti ekologinėje sistemoje 3 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

85.8. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc.

Ekologinės sistemos „Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo“ reikalavimai

86. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose pradedama taikyti ekologinio ūkininkavimo praktika ir metodai, apibrėžti 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos

reglamente [\(ES\) 2018/848](#) dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas [\(EB\) Nr. 834/2007](#) (toliau – Reglamentas [\(ES\) 2018/848](#)).

87. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

87.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

87.2. deklaruoti:

87.2.1. javus (avižos, baltosios garstyčios, juodieji bastučiai (juodosios garstyčios), sareptiniai bastučiai (rudosios garstyčios), bolivinės balandos, blakinės kalendros, paprastieji kmynai, sojos, burnočiai, grikliai, judros, kukurūzai, kviečiai, kvietrugiai, lęšiai, linai, lubinai, miežiai, pašarinės pupos, pupuolės, pupelės, rapsai, rapsukai, rugiai, soros, sorgai, saulėgrąžos, vikiai, žirniai, pluoštinės kanapės sėklai, javų mišiniai) (Klasifikatoriaus kodai: AVI, GAB, GAJ, BOB, KLA, KMY, SJO, BRN, GRI, JUD, KUK, KVV, KVŽ, KVK, KSV, KSŽ, KRV, KRŽ, LEŠ, LIN, LUB, MIV, MIŽ, PUP, PPO, PPE, RAV, RAŽ, RAP, RUV, RUŽ, SRS, SRG, SAU, VIK, ŽIR, KAN, NMI);

87.2.2. javus pašarams (avižos, sojos, kukurūzai, kviečiai, kvietrugiai, lęšiai, lubinai, miežiai, pašarinės pupos, pupelės, rapsai, rapsukai, rugiai, sorgai, soros, saulėgrąžos, vikiai, žirniai, kanarinis strypainis, javų mišiniai) (Klasifikatoriaus kodai: AVI, SJO, KUK, KVV, KVŽ, KVK, KSV, KSŽ, KRV, KRŽ, LEŠ, LUB, MIV, MIŽ, PUP, PPE, RAV, RAŽ, RAP, RUV, RUŽ, SRG, SRS, SAU, VIK, ŽIR, STR, NMI);

87.2.3. javus sėklai (avižos, baltosios garstyčios, juodieji bastučiai, (juodosios garstyčios), sareptiniai bastučiai (rudosios garstyčios), paprastieji kmynai, sojos, grikliai, kukurūzai, kviečiai, kvietrugiai, linai, lubinai, miežiai, pašarinės pupos, rapsai, rugiai, saulėgrąžos, vikiai, žirniai, mišiniai (kuriuose sėklai auginami vikiai arba žirniai)) (Klasifikatoriaus kodai: AVI, GAB, GAJ, KMY, SJO, GRI, KUK, KVV, KVŽ, KVK, KSV, KSŽ, KRV, KRŽ, LIN, LUB, MIV, MIŽ, PUP, RAV, RAŽ, RUV, RUŽ, SAU, VIK, ŽIR, AKM, BMI);

87.2.4. daugiameses žoles (aliejiniai ridikai, dobilai, barkūnai, esparcetai, facelijos, liucernos, paprastieji gargždeniai, perluočiai, ožiarūčiai, seradėlės, baltosios smilgos, beginklės dirsuolės, nendriniai dryžučiai, nendriniai eraičiai, paprastosios miglės, paprastosios šunažolės, pašariniai motiejukai, pelkinės miglės, pievinės miglės, pieviniai pašiaušėliai, raudonieji eraičiai, smulkieji motiejukai, svidrės, tikrieji eraičiai, žolių mišiniai, kultūrinės ganyklos, kultūrinės pievos, natūralios ganyklos, natūralios pievos) (Klasifikatoriaus kodai: ALR, DOB, BAR, ESP, FAC, LIC, GAR, PER, OŽI, SER, AKM, BMI, GPŽ, DGP, DGA, DGI);

87.2.5. daugiameses žoles sėklai (aliejiniai ridikai, dobilai, esparcetai, facelijos, liucernos, paprastieji gargždeniai, ožiarūčiai, baltosios smilgos, nendriniai eraičiai, paprastosios miglės, paprastosios šunažolės, pašariniai motiejukai, pelkinės miglės, pievinės miglės, pieviniai pašiaušėliai, raudonieji eraičiai, smulkieji motiejukai, svidrės, tikrieji eraičiai) (Klasifikatoriaus kodai: ALR, DOB, ESP, FAC, LIC, GAR, OŽI, GPŽ, DGP, DGA, DGI);

87.2.6. daržovės, bulvės, uogynus, sodus, vaistažolės, aromatinius ir prieskoninius augalus (bulvės, daržovės (išskyrus bulvines saulėgrąžas ir krapus), cukriniai runkeliai, pašariniai runkeliai, mišrios daržovės, agrastai, apyniai, aktinidijos, aronijos, avietės, braškės, bruknės, erškėtrožės, gervuogės, gudobelės, ožerškiai, putinų uogynai, sausmedžiai, serbentai, spanguolės, svarainiai, šaltalankiai, šilauogės, vynuogės, žemuogės, mišrieji uogynai (sudaryti iš šiame papunktyje nurodytų uogynų), kriaušės, obelys, slyvos, trešnės, vyšnios, mišrieji sodai (sudaryti iš šiame papunktyje nurodytų vaismedžių)) (Klasifikatoriaus kodai: BUL, AGU, POM, AGK, POD, BUR, BRO, KOP, KOŽ, KOK, KOB, ART, MOR, KAL, SVO, POR, ČES, SAL, CUK, MOL, PAT, SLO, RID, RDK, AGR, PAP, GRE, RŪG, RAB, KRI, ŠPA, ŠPI, ROP, BAK, PAS, CUR, PAR, SLU, PAU, PPE, ASU, APY, AKT, ARU, AVU, BRA, BRU, BKU, ERK, GEU, GUD, OŽE, PUU, JSU, RSU, BSU, SPU, SVU, ŠAU, ŠIU, VYN, ŽEU, KRS, OBS, SLS, TRS, VYS, BAZ, RAD, PET, KLA, AMP);

87.3. laikytis Reglamento [\(ES\) 2018/848](#) reikalavimų, Ekologinės gamybos taisyklių, pavirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 „Dėl Ekologinės gamybos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Ekologinės gamybos taisyklės), ir turėti kontrolės institucijos išduodamą sertifikatą visu įsipareigojimų laikotarpiu;

87.4. pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 3D-857 „Dėl žemės ūkio ministro 2021 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 3D-857 „Dėl Ekologinės gamybos žurnalo ir jo pildymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Ekologinės gamybos žurnalo pildymo aprašas);

87.5. laikytis Produktų ženklinimo ekologiškų produktų ženklu bei su ekologine gamyba susijusio ženklinimo ir reklamos oficialios kontrolės tvarkos aprašo, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. 3D-2 „Dėl Ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų ženklinimo ir ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų ženklo naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Produktų ženklinimo ekologiškų produktų ženklu bei su ekologine gamyba susijusio ženklinimo ir reklamos oficialios kontrolės tvarkos aprašas) reikalavimų;

87.6. užtikrinti, kad laukuose, soduose ir uogynuose auginami žemės ūkio augalai vyrautų, laikantis šių Taisyklių II, III skyriuose nustatytų reikalavimų;

87.7. pasiekti minimalius pagamintos ekologinės produkcijos kiekius, nustatytus šių Taisyklių 8 priede;

87.8. laikyti sertifikuotus pagal Reglamento [\(ES\) 2018/848](#) ir Ekologinės gamybos taisyklių reikalavimus ūkinius gyvūnus, nurodytus Taisyklių 3 priedo 1–9 eilutėse, siekiant gauti paramą už sertifikuotas daugiameses žoles. Laikomus ūkinius gyvūnus ganyti ne didesniu nei 0,3 SG/ha intensyvumu daugiamesėse pievose (Klasifikatoriaus kodai DGP, DGA, DGI).

Tais atvejais, kai pareiškėjai, teikdami Paraišką, prašo paramos už daugiameses žoles, tačiau šiam plotui tenka mažiau SG, nei nustatyta šiame papunktyje, ekologinės sistemos išmoka mokama tik už tą daugiamečių žolių plotą, kuriam tenka šiame papunktyje nustatytas SG skaičius.

Jei pareiškėjas prašo paramos už sertifikuotą daugiamečių žolių plotą pagal šią ekologinę sistemą ir tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ veiklą „Parama ekologiniam ūkininkavimui“ arba Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“, o daugiamečių žolių hektarui tenka mažiau SG, nei nustatyta šiame papunktyje, pirmiausia parama skiriama už daugiameses žoles pagal tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ veiklą „Parama ekologiniam ūkininkavimui“ arba Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“. Skačiuojant SG, imami ŽŪMPSIS nurodyti tų metų, už kuriuos skaičiuojama ekologinės sistemos išmoka, duomenys apie pareiškėjo ir (ar) valdos nario vardu sertifikuotus ūkinius gyvūnus;

87.9. verstis specializuota vaistažolių, aromatinių ir prieskoninių augalų auginimo veikla, siekiant gauti paramą už vaistažoles, aromatinius ir prieskoninius augalus. Pajamos iš šios specializuotos produkcijos gamybos turi sudaryti ne mažiau kaip 30 proc. pajamų, gaunamų iš žemės ūkio veiklos (išskyrus pareiškėjus, Paraiškoje deklaruojančius mažiau kaip 1 ha šiame papunktyje nurodytų augalų), perdirbantiems produkciją valdoje arba parduodantiems žaliavą įmonėms, perdirbančioms šios rūšies produkciją:

87.9.1. parama teikiama už ne didesniame kaip 20 ha plote auginamas vaistažoles, aromatinius ir prieskoninius augalus. Pajamos iš specializuotos produkcijos gamybos nuo pajamų, gaunamų iš žemės ūkio veiklos, apskaičiuojamos pagal Žemės ūkio veiklos subjektų pajamų dalies, gaunamos iš žemės ūkio veiklos, įvertinimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 3D-66 „Dėl Žemės ūkio veiklos subjektų pajamų dalies, gaunamos iš žemės ūkio veiklos, įvertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Pajamų dalies metodika);

87.9.2. pareiškėjai, deklaruojantys daugiau kaip 1 ha vaistažolių, aromatinių ir prieskoninių augalų, Agentūrai kasmet, iki vasario 28 d., turi pateikti užpildytą ir pasirašytą pažymą apie pareiškėjo pajamas per praėjusius kalendorinius metus (pažymos forma nurodyta Pajamų dalies metodikos priede) už praėjusius ataskaitinių metų laikotarpį (nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.);

87.9.3. pareiškėjai, perdirbantys vaistažoles, aromatinius ir prieskoninius augalus, ir įmonės, kurioms tiekiami šiame papunktyje nurodyta užauginta žaliava, turi turėti maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą šiame papunktyje nurodytai perdirbimo veiklai arba būti įregistruoti į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Maisto tvarkymo subjektų sąrašą, kaip nustatyta Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos apraše, patvirtintame Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. B1-527 „Dėl Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašas), arba turėti veterinarinio patvirtinimo numerį, kaip nustatyta Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos apraše, patvirtintame Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. B1-738 „Dėl Gyvūninio maisto tvarkymo

subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašas);

87.10. turėti SG, siekiant gauti paramą už javus pašarams. Parama mokama už sertifikuotą javų pašarams plotą, kurio ne daugiau kaip 1 ha tenka vienam SG (galvijų, kiaulių ir (arba) paukščių), nurodytam šių Taisyklių 3 priede ir sertifikuotam pagal Reglamento [\(ES\) 2018/848](#) ir Ekologinės gamybos taisyklių reikalavimus. Jei pareiškėjas prašo paramos už sertifikuotą javų pašarams plotą pagal šią ekologinę sistemą ir pagal tęstinės KPP 2014-2020 m. priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ veiklą „Parama ekologiniam ūkininkavimui“ arba Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“, o šių plotų hektarui tenka mažiau SG, nei nustatyta šiame papunktyje, pirmiausia parama skiriama už javus pašarams pagal tęstinės KPP 2014-2020 m. priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ veiklą „Parama ekologiniam ūkininkavimui“ arba Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“. Tais atvejais, kai pareiškėjai Paraiškoje prašo paramos už sertifikuotą javų pašarams plotą, tačiau šiam plotui tenka mažiau SG, nei nustatyta šiame papunktyje, ekologinės sistemos išmoka už deklaruotą javų pašarams plotą, kuriam neteko šiame papunktyje nustatyto SG, mokama kaip už javus. Skaičiuojant SG imami ŽŪMPSIS nurodyti tų metų, už kuriuos skaičiuojama ekologinės sistemos išmoka, duomenys apie pareiškėjo ir (ar) valdos nario vardu sertifikuotus ūkinius gyvūnus;

87.11. būti įtrauktas į atestuotų dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą arba pasirašęs augalų dauginamosios medžiagos auginimo ir supirkimo sutartis su dauginamosios medžiagos tiekėjais ir turėti sėklinio pasėlio javams ir (arba) daugiametėms žolėms sėklai (už kurias prašo paramos) pasėlio aprobavimo aktą, išduotą VAT, siekiant gauti paramą už javus ir (arba) daugiabetes žoles sėklai. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą už miglines (varpines), daugiabetes žoles, auginamas sėklai, Paraiškoje tokius laukus turi deklaruoti Klasifikatoriaus kodu GPŽ, pažymint požymį „ESĖ“. Taip pat į šią ekologinės sistemos išmoką pretenduojantys pareiškėjai:

87.11.1. patys tiekiantys rinkai augalinę dauginamąją medžiagą, galutinį VAT pagal dauginamajai medžiagai keliamus teisės aktų reikalavimus išduotą „Sėklos sertifikatą“, kuriame nurodyta, kad sėkla teisės aktų nustatyta tvarka galutinai sertifikuota, Agentūrai turi pateikti iki kitų metų birželio 1 d.;

87.11.2. auginantys javus ir (arba) daugiabetes žoles sėklai pagal sėklų auginimo ir supirkimo sutartis su dauginamosios medžiagos tiekėjais ir ne patys tiekiantys rinkai sertifikuotą dauginamąją medžiagą, Agentūrai iki kitų metų birželio 1 d. turi pateikti sudarytą augalinės dauginamosios medžiagos auginimo ir supirkimo sutartį ir VAT pagal augalų dauginamajai medžiagai keliamus teisės aktų reikalavimus išduotą „Sėklos sertifikatą“, kuriame nurodyta, kad sėkla teisės aktų nustatyta tvarka yra galutinai sertifikuota. Minėtą sertifikatą gali pateikti pareiškėjas arba sutartyje nurodytas augalų dauginamosios medžiagos supirkėjas;

87.12. taikyti ekologinės gamybos praktiką ir metodus 2 arba 3 metų laikotarpiu. Jei deklaruojamame plote auginami vienmečiai žemės ūkio augalai arba daugiabetės žolės, didžiausias galimas pereinamojo

laikotarpio baigties terminas yra 2 metai, jei deklaruojamame plote auginami daugiamečiai žemės ūkio augalai – 3 metai, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

Tais atvejais, kai kontrolės institucija laukui nustato trumpesnius pereinamojo laikotarpio baigties terminus ir tai patvirtina išduodama sertifikatą, taikomas trumpesnis šios ekologinės sistemos įgyvendinimo terminas.

Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui pagal šią ekologinę sistemą, su tais pačiais įsipareigotais plotais privaloma toliau dalyvauti ekologinėje sistemoje „Ekologinis ūkininkavimas (vaisiai, uogos, daržovės, vaistažolės ir prieskoniniai augalai)“ ir (arba) Strateginio plano kaimo plėtros intervencinėje priemonėje „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“. Bendra įsipareigojimų laikotarpio trukmė pagal šią ekologinę sistemą ir (arba) ekologinę sistemą „Ekologinis ūkininkavimas (vaisiai, uogos, daržovės, vaistažolės ir prieskoniniai augalai)“ ir (arba) Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“ – 5 metai, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte;

87.13. veiklą vykdyti tik tuose pačiuose plotuose, juos deklaruojant ir Paraišką teikiant kiekvienais metais. Deklaruotų laukų ribų konfigūracija gali būti keičiama nemažinant deklaruoto ploto pagal ekologinę sistemą, jei KŽS nebuvo atnaujinti pagal ortofotografinį žemėlapi ar kitą kartografinę medžiagą;

87.14. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nesumažinti daugiau kaip 10 proc. Kai pareiškėjas nesilaikė įsipareigojimų dėl objektyvių aplinkybių (lauke ar jo dalyje buvo tvarkomas valstybės turtas (melioracijos grioviai) ir pan.) ir apie jas pranešė (raštu informavo Agentūrą) ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo šiame papunktyje nurodytų aplinkybių sužinojimo, sankcijos dėl įsipareigoto ploto sumažėjimo netaikomos;

87.15. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nesumažinti daugiau kaip 15 proc., esant vienai iš šių sąlygų:

87.15.1.1. kai, atlikus kadastrinius (geodezinius matavimo prietaisais) ar geodezinius žemės matavimus, nustatomi neatitikimai su KŽS;

87.15.1.2. kai Paraiškoje deklaruoti laukai patenka į KŽS, kurių atpažinties kodas bl3 (sklypas, kurio didžiąją dalį užima miškai, medžių grupės, krūmynai ir pan.), bl9 (sklypas, kurio didžiąją dalį užima žemės ūkiui nenaudojama žemė (pelkėtos teritorijos, karjerai, laikinai įmirkę plotai ir pan.), bl6 (užstatytos teritorijos žemės sklypas ne mieste);

87.16. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha.

88. Pareiškėjas su tais pačiais plotais šioje ekologinėje sistemoje gali dalyvauti tik vieną kartą.

Ekologinės sistemos „Ekologinis ūkininkavimas (vaisiai, uogos, daržovės, vaistažolės ir prieskoniniai augalai)“ reikalavimai

89. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose taikoma ekologinio ūkininkavimo praktika ir metodai, apibrėžti Reglamente [\(ES\) 2018/848](#), auginant vaisius, uogas, daržoves, vaistažoles ir prieskoninius augalus.

90. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

90.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą paramai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

90.2. deklaruoti daržoves, bulves, uogynus, sodus, vaistažoles, aromatinius ir prieskoninius augalus (bulvės, daržovės (išskyrus bulvines saulėgrąžas ir krapus), cukriniai runkeliai, pašariniai runkeliai, mišrios daržovės, agrastai, apyniai, aktinidijos, aronijos, avietės, braškės, bruknės, erškėtrožės, gervuogės, gudobelės, ožerškiai, putinų uogynai, sausmedžiai, serbentai, spanguolės, svarainiai, šaltalankiai, šilauogės, vynuogės, žemuogės, mišrieji uogynai (sudaryti iš šiame papunktyje nurodytų uogynų), kriaušės, obelys, slyvos, trešnės, vyšnios, mišrieji sodai (sudaryti iš šiame papunktyje nurodytų vaismedžių)) (Klasifikatoriaus kodai: BUL, AGU, POM, AGK, POD, BUR, BRO, KOP, KOŽ, KOK, KOB, ART, MOR, KAL, SVO, POR, ČES, SAL, CUK, MOL, PAT, SLO, RID, RDK, AGR, PAP, GRE, RŪG, RAB, KRI, ŠPA, ŠPI, ROP, BAK, PAS, CUR, PAR, SLU, PAU, PPE, ASU, APY, AKT, ARU, AVU, BRA, BRU, BKU, ERK, GEU, GUD, OŽE, PUU, JSU, RSU, BSU, SPU, SVU, ŠAU, ŠIU, VYN, ŽEU, KRS, OBS, SLS, TRS, VYS, BAZ, RAD, PET, KLA, AMP);

90.3. laikytis Reglamento [\(ES\) 2018/848](#) reikalavimų, Ekologinės gamybos taisyklių ir turėti kontrolės institucijos išduodamą sertifikatą visu įsipareigojimų laikotarpiu;

90.4. pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo apraše;

90.5. laikytis Produktų ženklinimo ekologiškų produktų ženklų bei su ekologine gamyba susijusio ženklinimo ir reklamos oficialios kontrolės tvarkos aprašo reikalavimų;

90.6. užtikrinti, kad laukuose, soduose ir uogynuose auginami žemės ūkio augalai vyrėtų, laikantis šių Taisyklių II, III skyriuose nustatytų reikalavimų;

90.7. pasiekti minimalius pagamintos ekologinės produkcijos kiekius, nustatytus šių Taisyklių 8 priede;

90.8. verstis specializuota vaistažolių, aromatinių ir prieskoninių augalų auginimo veikla siekiant gauti paramą už vaistažoles, aromatinius ir prieskoninius augalus. Pajamos iš šios specializuotos produkcijos gamybos turi sudaryti ne mažiau kaip 30 proc. pajamų, gaunamų iš žemės ūkio veiklos (išskyrus pareiškėjus, Paraiškoje deklaruojančius mažiau kaip 1 ha šiame punkte nurodytų augalų), perdirbantiems produkciją valdoje arba parduodantiems žaliavą įmonėms, perdirbančioms šios rūšies produkciją;

90.8.1. parama teikiama už ne didesniame kaip 20 ha plote auginamas vaistažoles, aromatinius ir prieskoninius augalus. Pajamos iš specializuotos produkcijos gamybos nuo pajamų, gaunamų iš žemės ūkio veiklos, apskaičiuojamos pagal Pajamų dalies metodiką;

90.8.2. pareiškėjai, deklaruojantys daugiau kaip 1 ha vaistažolių, aromatinių ir prieskoninių augalų, Agentūrai kasmet, iki vasario 28 d., turi pateikti užpildytą ir pasirašytą pažymą apie pareiškėjo pajamas per praėjusius kalendorinius metus (pažymos forma nurodyta Pajamų dalies metodikos priede) už praėjusių ataskaitinių metų laikotarpį (nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.);

90.8.3. pareiškėjai, perdirbantys vaistažoles, aromatinius ir prieskoninius augalus, ir įmonės, kurioms tiekama šiame punkte nurodyta užauginta žaliava, turi turėti maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą šiame punkte nurodytai perdirbimo veiklai arba būti įregistruoti į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Maisto tvarkymo subjektų sąrašą, kaip nustatyta Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos apraše, arba turėti veterinarinio patvirtinimo numerį, kaip nustatyta Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos apraše;

90.9. dalyvauti ekologinėje sistemoje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet. Šis 5 metų įsipareigojimų laikotarpis apima pagal testinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ veiklą „Parama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo“ ir (arba) ekologinę sistemą „Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo“ įvykdytus įsipareigojimus;

90.10. veiklą vykdyti tik tuose pačiuose plotuose, kiekvienais metais juos deklaruojant. Deklaruotų laukų ribų konfigūracija gali būti keičiama nemažinant deklaruoto ploto pagal veiklą, jei KŽS nebuvo atnaujinti pagal ortofotografinį žemėlapi ar kitą kartografinę medžiagą;

90.11. per įsipareigojimų laikotarpį nesumažinti ir nepadidinti pagal šią ekologinę sistemą deklaruojamo ploto daugiau nei nustatyta Taisyklių 87.14–87.16 papunkčiuose.

VII SKYRIUS

PARAIŠKOS TEIKIMO IR DUOMENŲ APDOROJIMO TVARKA

91. Paraiškų teikimo laikotarpis nustatomas kiekvienais metais atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu. Paraiškos teikiamos savivaldybės, kurioje registruotas pareiškėjo valdos centras, seniūnijose ir (ar) struktūriniame padalinyje arba užsisakius elektroninę paslaugą Elektroninių valdžios vartų portale <https://www.epaslaugos.lt>.

92. Pareiškėjas arba jo atstovas (įgaliotas asmuo, tėvai, tėviai, globėjai, rūpintojai):

92.1. paraiškų teikimo laikotarpiu seniūnijos darbuotojui pateikia:

92.1.1. laisvos formos dokumentą ar skaitmeninę laikmeną su pagrindiniais Paraiškai užpildyti reikalingais duomenimis (vietovėje išmatuotų laukų plotų schemą arba brėžinį su nurodytais laukų kraštinių ilgiais, lauko kraštinės (-ių) atstumais iki stabilių objektų (pvz., pastatų, kelių, melioracijos griovių ir pan.), laukų plotais bei naudmenų pavadinimais);

92.1.2. žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais), kai pareiškėjas praėjusiais metais

neteikė Paraiškos, kai pareiškėjas deklaruoja per praėjusius dvejus metus visiškai nedeklaruotus didesnius nei 1 ha naudmenų ir kitus plotus, taip pat kai pareiškėjo nurodytoje vietoje jau yra įbraižyti kito pareiškėjo laukai ir nepavyksta išspręsti dvigubo deklaravimo. Jei deklaruoti plotai valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka, pareiškėjas privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai nurodyta valdoma žemės sklypo dalis;

92.1.3. pasą arba asmens tapatybės kortelę (taip pat teikiant Paraišką per Elektroninių valdžios vartų portalą);

92.1.4. teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą įgaliojimą, kai Paraišką teikia pareiškėjo įgaliotas asmuo ir (arba) kai Paraišką teikia juridinis asmuo;

92.1.5. juridinio asmens vadovo paskyrimo, išrinkimo dokumentą, pažymą arba jos išrašą iš Juridinių asmenų registro ir asmens tapatybės patvirtinimo dokumentą, kai Paraišką teikia juridinio asmens vadovas. Jeigu juridinio asmens vadovas pateikia Juridinių asmenų registro išrašą, kuriame nurodytas vadovas, ir asmens tapatybės patvirtinimo dokumentą, kitų šiame papunktyje išvardytų dokumentų pateikti nereikia;

92.1.6. nepilnamečio asmens gimimo įrašą liudijantį išrašą, kai Paraišką teikia nepilnamečiam pareiškėjui atstovaujantis asmuo (tėvai, globėjai, įtėviai);

92.1.7. teismo sprendimą, kai Paraišką teikia neveiksniu pripažintam fiziniam asmeniui atstovaujantis asmuo;

92.1.8. pareiškėjo mirties įrašą liudijantį išrašą, paveldėjimo teisės liudijimą (jeigu Paraiškos teikimo metu jis yra išduotas paveldėtojiui), kai Paraišką teikia mirusio fizinio asmens valdos paveldėtojas;

92.1.9. informaciją apie išsėtą sertifikuotų sėklų kiekį pagal atskirą augalą ir lauką, apie sėklos įsigijimą (ar sėkla įsigyta ne anksčiau kaip prieš 24 mėnesius iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos) ir sertifikuotos sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus (jeigu prašoma paramos pagal ekologinę sistemą „Sertifikuotos sėklos naudojimas“), apie medžių ar krūmų sodinukų įsigijimą (ar sodinukai įsigyti ne anksčiau kaip prieš 12 mėnesių iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos) (jeigu prašoma paramos pagal kompleksinės ekologinės sistemos veiklą „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“), apie jaunojo ūkininko pasirengimą ūkininkauti (ar ūkininkas atitinka bent vieną iš reikalavimų – yra įregistravęs ūkininko ūkį, pateikti dokumentai pagrindžia įgytą žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimą ar kvalifikaciją, ar kompetenciją, įgytą išklausius su žemės ūkio veikla susijusius mokymus, ar praktinę ūkininkavimo patirtį);

92.2. deklaruodamas kvietrugius, kviečius, miežius, avižas, rugius, rapsus, linus, lubinus, liucernas, pupas, vikius, žirnius, kurių bendras plotas yra 30 ha ir daugiau, ir (arba) bulves, kurių bendras plotas yra 10 ha ir daugiau, nurodo deklaruojamame lauke auginamų Taisyklių 4 priede nustatytų augalų veisles ir ar jos sertifikuotos;

92.3. paraiškų teikimo laikotarpiu gali jungtis prie PPIS <https://paseliai.vic.lt> per Elektroninių valdžios vartų portalą, pasirinkdamas vieną iš būdų, kuriuo gali patvirtinti savo tapatybę, ir pats užpildyti Paraiškos elektroninę formą ir patvirtinti užpildytą Paraišką (Taisyklių 1 priedas). Prieiga prie PPIS įgaliojams asmenims ir juridinių asmenų vadovams suteikiama ir panaikinama ŽŪDC nustatyta tvarka;

92.4. pats arba padedamas seniūnijos darbuotojo, naudodamasis PPIS, elektroniniu būdu įbraižo deklaruojamus naudmenų ir (arba) kitus plotus (jei prašo paramos už juos pagal ekologines sistemas bei Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones) bei pateikia kitus Paraiškos duomenis;

92.5. pildydamas Paraišką, turi nurodyti vieną iš siūlomų (neregistruotu laišku, elektroniniu paštu, trumpąja žinute mobiliuoju telefonu) papildomą jo informavimo būdą apie Paraiškos administravimo eigą. Tada, kai pareiškėjas pageidauja, jog informacija apie jo Paraiškos vertinimo rezultatus elektroniniu paštu būtų teikiama ir savivaldybių žemės ūkio skyriams, Paraiškoje tai nurodo. Nepriklausomai nuo pareiškėjo pasirinkto papildomo būdo, informacija apie pareiškėjo pateiktą Paraišką pateikiama Agentūros informaciniame portale <https://portal.nma.lt> (toliau – Portalas);

92.6. pasirašydamas Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškų priėmimo registracijos žurnale (toliau – Paraiškų priėmimo registracijos žurnalas) (Taisyklių 5 priedas) patvirtina, kad Paraiškos (Taisyklių 1 priedo forma) duomenys, kuriuos seniūnijos darbuotojas įvedė į PPIS pagal pareiškėjo pateiktus duomenis ir Paraiškos pildymo instrukciją (Taisyklių 2 priedas), yra teisingi ir sutinka, kad seniūnijos darbuotojas patvirtintų Paraišką. Seniūnijos darbuotojui patvirtinus Paraišką, pareiškėjas ir seniūnijos darbuotojas pasirašo išspausdintame Paraiškos egzemplioriuje, kuris lieka pareiškėjui;

92.7. kuris pats pildo Paraiškos elektroninę formą, PPIS patvirtina Paraiškos duomenis ir Paraišką laikoma pateikta;

92.8. einamaisiais metais gali pateikti tik vieną Paraišką;

92.9. kuris buvusias netinkamas paramai plotus pavertė tinkamais (iškirto medžius, išrovė kelmus, išvežė nupjautus medžius ir medžių liekanas, sutvarkė akmenų krūvas ar kitus netinkamus paramai plotus) arba, kai tinkami paramai plotai virto netinkamais, pats arba padedamas seniūnijos darbuotojo PPIS elektroniniu būdu nurodo ir aprašo išankstinius KŽS ribų pasikeitimus ir (arba) naudmenų sluoksnių pakeitimus (nurodo išartus daugiamečių pievų, panaikintų arba naujai pasodintų daugiamečių sodinių plotus). PPIS išankstinių KŽS ribų aprašymų modulyje einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpiu. aprašomi ir užmirkę netinkami paramai plotai, kurie žemės dirbimo (sėjos, augalų vegetacijos ir derliaus nuėmimo) sezono metu yra sausi ir tinkami žemės ūkio veiklai vykdyti. Aprašant išankstinius KŽS ribų pasikeitimus, padedamas taškas arba įkeliamas pasikeitimo ploto matavimas ir vietovės nuotrauka su vietovės nuoroda, kurioje turi būti matomi nustatyti vietą padedantys objektai (medžiai, kelias, upė, namas ir pan.).

ŽŪDC tikslindamas KŽS_DR5LT pagal išankstinių KŽS ribų aprašymų metu aprašytus pasikeitimus, vadovaujasi einamųjų metų ortofotografine medžiaga arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinių

nuotraukų informacija, palydovo „Sentinel“ vaizdais bei kita medžiaga. Kai įkeltas matavimas yra neteisingas ar prieštarauja minėtai kartografinėi medžiagai, aprašytas KŽS pasikeitimas netikslinamas. Jei ŽŪDC einamųjų metų ortofotografinės medžiagos arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinių nuotraukų neturi ir pagal turimą aktualią ortofotografinę medžiagą KŽS pataisyti negali – vyksta į patikras vietoje. Patikros vietoje metu nustatčius, kad išankstinio KŽS ribų aprašymo metu aprašytas pasikeitimas neatitinka tikrovės (pareiškėjas neiškirto medžių, neišrovė kelmų ir neišvežė nupjautų medžių ar medžių liekanų, nesutvarkė akmenų krūvų ar kitų netinkamų paramai plotų), KŽS ribos netikslinamos, o vėlesniais metais to paties pareiškėjo aprašyti KŽS ribų pasikeitimai bus tikslinami tik tada, kai ŽŪDC gaus vėlesnių metų naujausią ortofotografinę medžiagą arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinę informaciją;

92.10. Paraiškos teikimo ir keitimo metu gali deklaruoti tik tuos valstybinės žemės plotus, kuriuos teisėtai naudoja ar valdo. Šiems plotams įbraižymo metu patenkant į „valstybinės žemės“ ir (arba) „laisvos valstybinės žemės“ sluoksnius, tos žemės naudojimo ar valdymo teisės patvirtinimo dokumentai turi būti registruoti Valdų registre iki Paraiškos patvirtinimo ir (ar) keitimo datos. Minėtų dokumentų nesant Valdų registre nebus galima įbraižyti šių valstybinės žemės plotų. Įbraižant valstybinės žemės plotus, taikoma 10 proc., bet ne daugiau nei 2 ha paklaida laukui;

92.11. ketinantis sertifikuoti ūkinius gyvūnus pagal Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus, pildydamas Paraišką, tam skirtoje skiltyje nurodo, kokias ūkinių gyvūnų rūšis pageidauja sertifikuoti;

92.12. kai ALNSIS nustato, kad tinkamumo reikalavimas nėra įvykdytas iki reikalavimo įvykdymo termino pabaigos, pareiškėjas gali per 10 darbo dienų pateikti įrodymą apie įvykdytą tinkamumo reikalavimą mobiliąja programėle „NMA agro“. Pareiškėjas neturintis galimybės pateikti įrodymo per mobiliąją programėlę „NMA agro“ apie tai informuoja Agentūrą raštu ar el.paštu alnsis@nma.lt nurodydamas valdos numerį, fizinio asmens - vardą pavardę ar juridinio asmens - įmonės pavadinimą;

92.13. turi teisę, atsižvelgdamas į Portale skelbiamus ALNSIS rezultatus (išskyrus tuo atveju, kai pareiškėjas buvo jo pasirinktu būdu informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar paraiškoje aptiktas klaidas arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus) dėl reikalavimo įvykdymo iki rugsėjo 15 d. atsisakyti paramos už deklaruotą lauką arba keisti žemės ūkio augalo kodą (išskyrus tuo atveju, kai pareiškėjas buvo jo pasirinktu būdu informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar paraiškoje aptiktas klaidas) iki rugpjūčio 15 d. Taisyklių 95.5 papunktyje nustatyta tvarka.

93. Pareiškėjui neįgyvendinus 92.12 papunktyje nurodytų veiksmų – parama už tinkamumo reikalavimų neatitinkančius laukus neskiriama.

94. Pasibaigus paraiškų teikimo laikotarpiui, pavėluotai paraiškos priimamos 10 kalendorinių dienų, už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) tiesioginių išmokų už plotą sumą mažinant 1 proc.

Pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpiui, Paraiška priimama tik tais atvejais, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios (*force majeure*) aplinkybės. Tokiais atvejais pareiškėjas ar jo

įgaliotas asmuo per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias (*force majeure*) aplinkybes, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų spalio 1 d., seniūnijos darbuotojui kartu su Paraiška pateikia prašymą priimti pavėluotą paraišką ir vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentus, kuris į PPIS įveda Paraiškos duomenis ir Paraiška patvirtinama. Vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentai PPIS neregistruojami, o jų originalai siunčiami paštu Agentūrai. Pareiškėjas gali pateikti Paraišką ir pats ją užpildydamas, prisijungęs prie PPIS per elektroninę bankininkystę, o vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentus išsiųsdamas paštu Agentūrai. Agentūra, gavusi minėtus dokumentus, priima sprendimą dėl vėluojančios paraiškos priėmimo.

Po einamųjų metų spalio 1 d. paraiškos visais atvejais nepriimamos.

95. Pasikeitus deklaruotiems duomenims po Paraiškos pateikimo:

95.1. pareiškėjas iki einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos gali pakeisti patvirtintos Paraiškos duomenis savivaldybės, kurioje registruotas pareiškėjo valdos centras, seniūnijoje ir (ar) struktūriniame padalinyje. Seniūnijos darbuotojas pakeičia patvirtintos Paraiškos duomenis, o pareiškėjas, pasirašydamas Prašymą pakeisti Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškų duomenis priėmimo registracijos žurnale (toliau – Prašymų pakeisti paraiškų duomenis priėmimo registracijos žurnalas) (Taisyklių 6 priedas), patvirtina, kad pakeisti patvirtintos Paraiškos duomenys, kuriuos seniūnijos darbuotojas įvedė į PPIS pagal jo pateiktus duomenis ir Paraiškos pildymo instrukciją (Taisyklių 2 priedas), yra teisingi ir sutinka, kad seniūnijos darbuotojas patvirtintų prašymą pakeisti Paraiškos duomenis. Seniūnijos darbuotojui patvirtinus Prašymą pakeisti paraiškos duomenis, pareiškėjas ir seniūnijos darbuotojas pasirašo spausdintame Prašymo pakeisti paraiškos duomenis egzemplioriuje, kuris lieka pareiškėjui;

95.2. pareiškėjas iki einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos gali pakeisti juos pats, prisijungęs prie PPIS. PPIS patvirtinus Prašymą pakeisti paraiškos duomenis, Prašymas pakeisti paraiškos duomenis laikomas pateiktu;

95.3. Prašymas pakeisti Paraiškos duomenis, pateiktas pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpiu, laikomas pavėluotai pateiktu ir už kiekvieną pavėluotą darbo dieną tiesioginės išmokos už visą lauką (jei yra įbraižomas naujas laukas) arba didinamą lauko dalį (jei yra didinamas jau įbraižytas laukas) mažinamos 1 proc., išskyrus atvejus, kai:

95.3.1. keičiami Paraiškos pirmajame lape nurodyti duomenys ar atsisakoma paramos už atskirus laukus ar paramos pagal visą Paraišką;

95.3.2. keičiamas deklaruojamo naudmenų ar kito ploto kodas, nekeičiant prašomos paramos sumos. Tais atvejais, kai yra keičiamas naudmenų kodas, Prašymas pakeisti paraiškos duomenis, pateiktas paraiškų teikimo laikotarpiu, nelaikomas pavėluotai pateiktu;

95.3.3. taisoma įbraižytų laukų grafinė konfigūracija (netikslaus deklaruojamų laukų įbraižymo atveju), ir toks taisymas galimas be Paraiškos 2 lapo lentelės duomenų (įbraižytų laukų ploto) keitimo;

95.4. Pareiškėjas pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpiui iki kitų metų kovo 1 d. gali seniūnijoje pagal pareiškėjo valdos centro adresą pataisyti einamaisiais metais patvirtintoje Paraiškoje esančias akivaizdžias klaidas, kurias, remdamasi bendru tam tikro atvejo vertinimu, pripažino Agentūra.

95.5. Pareiškėjas 95.1 arba 95.2 numatyta tvarka nuo einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos iki rugsėjo 15 d. gali atsisakyti paramos už lauką iki rugsėjo 1 d., kai ALNSIS nustatė neatitikimus tinkamumo reikalavimams laukui, išskyrus tuo atvejus, kai pareiškėjas buvo jo pasirinktu būdu informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar paraiškoje aptiktas klaidas arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus) ar iki rugpjūčio 15 d. arba keisti žemės ūkio augalo kodą, kai ALNSIS nustatė neatitikimus dėl pasėlio, išskyrus tuo atvejus, kai pareiškėjas buvo jo pasirinktu būdu informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar paraiškoje aptiktas klaidas arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus). Taip pat, kai ALNSIS nustatė neatitikimus tinkamumo reikalavimams laukui paramos atsisakyti už lauką ar keisti augalo kodą, gali aukščiau nurodytais atvejais ir terminais pateikdamas prašymą Agentūrai.

96. Jeigu prieš tai, kai pareiškėjas seniūnijos darbuotojo padedamas pakeičia Paraiškos duomenis (arba prieš tai, kai pareiškėjas pakeičia juos pats, prisijungęs prie PPIS), Agentūra buvo pranešusi pareiškėjui apie ketinimą atlikti patikrą vietoje ar apie Paraiškoje aptiktas klaidas, pareiškėjui taikomos sankcijos (išskyrus ALNSIS nustatytus neatitikimus tinkamumo reikalavimams), nurodytos Taisyklių 112 punkte.

97. Jeigu pareiškėjas nori atsisakyti paramos už visą Paraišką arba jos dalį, jis tai gali padaryti nuo Paraiškos pateikimo iki paramos gavimo dienos. Sankcijos pareiškėjui už atsisakytą visą Paraišką arba jos dalį netaikomos, jei iki paramos už atskirus laukus ar paramos pagal visą Paraišką atsisakymo dienos pareiškėjas nebuvo jo pasirinktu būdu informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar Paraiškoje aptiktas klaidas (išskyrus ALNSIS nustatytus neatitikimus tinkamumo reikalavimams) arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus.

98. Jeigu pareiškėjas nori pakeisti Paraiškos pirmajame lape nurodytus duomenis, jis tai gali padaryti nuo Paraiškos pateikimo iki paramos gavimo dienos. Pasibaigus paraiškų priėmimo terminui, Paraiškoje nurodyta banko sąskaita ar kontaktiniai duomenys (adresas, telefonas, el. pašto adresas) gali būti tikslinami, raštu pateikus prašymą Agentūrai arba per Portalą. Teikiant Agentūrai prašymus pakeisti banko sąskaitą, į kurią bus pervedamos paramos lėšos, prašymą pasirašiusio asmens parašo tikrumas turi būti patvirtintas teisės aktų nustatyta tvarka arba pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu. Paliudyti pasirašiusio asmens parašo tikrumą taip pat gali Agentūros darbuotojas. Pareiškėjas privalo nurodyti tik savo asmeninę banko sąskaitą.

99. Informaciją apie savo duomenis pareiškėjas gali rasti Portale arba teirautis Agentūroje telefonais, nurodytais Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt, elektroniniu būdu, užduodavus klausimą interneto

svetainės skiltyje „Susisiekite“, arba raštu ar atvykęs į Agentūrą (Blindžių g. 17, Vilnius), taip pat informacijos gali kreiptis į savivaldybes (seniūnijas). Pareiškėjas, teikdamas Agentūrai prašymą raštu ar elektroniniu paštu, turi nurodyti savo vardą, pavardę, asmens kodo keturis paskutinius skaitmenis, valdos numerį, gyvenamąją vietą (fizinis asmuo), įmonės pavadinimą, kodą, buveinės adresą (jei juridinis asmuo) ir kitus kontaktinius duomenis, jeigu pageidautų gauti atsakymą raštu kitu adresu nei gyvenamoji vieta ar kitu būdu.

100. Pareiškėjas laikomas informuotu apie Paraiškoje esančias klaidas nuo informacijos apie jas atsiradimo Portale dienos.

101. Seniūnijos darbuotojas:

101.1. pagal pareiškėjo pateiktus duomenis elektroniniu būdu įbraižo pareiškėjo deklaruojamų naudmenų ar kitų plotų ribas ir pagal Taisyklių 2 priede pateiktą pildymo instrukciją užpildo Taisyklių 1 priede pateiktos Paraiškos elektroninę formą (įveda duomenis į PPIS);

101.2. pareiškėjui informavus, kad valdoje ir (arba) ūkininko ūkyje neįvyko pokyčių nuo paskutinio valdos ir (arba) ūkininko ūkio duomenų atnaujinimo, PPIS nurodo, kad atnaujinami valdos ir (arba) ūkininko ūkio duomenys. Jei valdoje ir (arba) ūkininko ūkyje vyko pasikeitimų, seniūnijos darbuotojas, turintis prieigą prie Valdų ir Ūkininkų ūkių registrų portalo, pagal pareiškėjo pateiktus dokumentus, kuriais įrodomi pasikeitimai, atnauja valdos ir (arba) ūkininko ūkio duomenis;

101.3. sutikrina pareiškėjų, siekiančių gauti jaunojo ūkininko išmoką, paramą už sertifikuota sėkla apsėtus plotus, už įsigijamus medžių ar krūmų sodinukus, įrengiant naujus kraštovaizdžio elementus teikiamus dokumentus, kaip nurodyta Taisyklių 11.4, 52.6 ir 60.8 papunkčiuose, ir, vadovaudamasis šiais dokumentais, užpildo Paraišką;

101.4. patvirtina į PPIS įvestus Paraiškos duomenis, kai pareiškėjas Paraiškų priėmimo registracijos žurnale parašu patvirtina, kad duomenys teisingi, ir sutinka, kad seniūnijos darbuotojas patvirtintų Paraišką;

101.5. patvirtinus Paraišką, pasirašo spausdintame Paraiškos egzemplioriuje ir Paraiškų priėmimo registracijos žurnale;

101.6. teikia pasirašytos Paraiškos egzempliorių pareiškėjams;

101.7. priima iš pareiškėjų kitus dokumentus;

101.8. priima sprendimą dėl nustatytų įbraižytų laukų dvigubo deklaravimo (grafinio persidengimo). Nustatęs didesnio kaip 1 ha deklaruoto ploto persidengimą, pareikalauja iš pareiškėjų, kurių deklaruoti plotai dengiasi, pateikti persidengiančio ploto žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais). Jeigu deklaruoti plotai valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka, pareiškėjas privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai išskirta valdoma žemės sklypo dalis. Jei persidengiantis plotas yra mažesnis kaip 1 ha, minėtų dokumentų nereikalaujama, o parama už šiuos persidengiančius plotus neskiriama nė vienam pareiškėjui;

101.9. pareiškėjo prašymu iki einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos pakeičia Paraiškos duomenis bei užpildo Prašymų pakeisti paraiškų duomenis priėmimo registracijos žurnalą;

101.10. PPIS pagal pareiškėjo pateiktą informaciją elektroniniu būdu aprašo išankstinius KŽS (GKODAS bl1b, bl2 (išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių teritorijas), bl3, bl6, bl9) ribų pasikeitimus ir (arba) naudmenų sluoksnio pasikeitimus, ir (arba) galimai tinkamus kraštovaizdžio elementus;

101.11. teikia informaciją paramos teikimo klausimais;

101.12. gavęs iš Agentūros arba ŽŪDC informaciją apie Paraiškoje nustatytus netikslumus ar Paraiškos vertinimo rezultatus, informuoja pareiškėjus apie tai;

101.13. gavęs iš Agentūros informaciją apie ALNSIS nustatytus dar neįvykdytus tinkamumo reikalavimus, informuoja pareiškėjus dėl įrodymų pateikimo Taisyklių 92.12 papunktyje nustatyta tvarka;

101.14. atsako už jiems teikiamų pareiškėjų asmens duomenų apsaugą teisės aktų nustatyta tvarka;

101.15. įveda Paraiškos duomenis į PPIS ir juos tvirtina. Saugo ir prireikus nustatyta tvarka Agentūrai teikia Paraiškų priėmimo ir (arba) Prašymų pakeisti paraiškų duomenis registracijos žurnalus;

101.16. perduoda Agentūrai kitus dokumentus.

102. Agentūra:

102.1. skelbia informaciją Portale, praneša pareiškėjams vienu iš būdų, kuriuo pareiškėjas sutiko būti papildomai informuotas: neregistruotu laišku, elektroniniu paštu arba trumpąja žinute mobiliuoju telefonu, taip pat savivaldybėms apie paraiškose ar kituose dokumentuose nustatytas klaidas ar neatitikimus, kai nustatoma: neteisingas deklaravimas, deklaruotų plotų persidengimas, Paraiškos duomenų neatitiktis (nesutampa bendrieji duomenys ir pan.), neteisingų pareiškėjo banko sąskaitos duomenų pateikimas ir kitos deklaravimo klaidos;

102.2. apie patikros vietoje nustatytus neatitikimus ir klaidas pareiškėjus informuoja Portale, elektroniniu paštu arba neregistruotu laišku siųsdama informaciją apie patikrą vietoje arba nuotolinę patikrą;

102.3. nustačiusi didesnio kaip 1 ha deklaruoto ploto persidengimą, pareikalauja pareiškėjų, kurių deklaruoti plotai dengiasi, pateikti persidengiančio ploto žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais). Jeigu pareiškėjas deklaruoja plotus, valdomus kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis), ir nėra notariškai patvirtinta bei viešajame registre įregistruota naudojimosi žemės sklypu tvarka, jis privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai išskirta valdoma žemės sklypo dalis. Jeigu, vadovaujantis pareiškėjų pateiktais dokumentais, dvigubo deklaravimo problema neišsprendžiama, Agentūra atlieka patikrą vietoje. Esant mažesniai kaip 1 ha persidengiančiam plotui, minėtų dokumentų nereikalaujama ir parama už šiuos plotus neskiriama nė vienam pareiškėjui;

102.4. vadovaudamasi Europos Sąjungos teisės aktų ir kitų teisės aktų nuostatomis, už neteisingai deklaruotą plotą pareiškėjams sumažina mokėtiną arba susigražina išmokėtą paramą;

102.5. atlieka patikrą vietoje ir (arba) nuotolinę patikrą, ir (arba) nuotolinį žemės ūkio veiklų stebėjimą deklaruotose laukuose naudojant ALNSIS. Patikros vietoje metu Agentūros darbuotojas turi teisę įvažiuoti į tikrinamus žemės sklypus arba sklypus, kuriais reikia pasiekti tikrinimo vietą. Pareiškėjų pageidavimu elektroniniu paštu teikia skaitmeninius patikrų vietoje duomenis *.SHP formatu;

102.6. administruoja paraiškas, informuoja pareiškėjus jų pasirinktu būdu apie Paraiškos ar kitų dokumentų atmetimą, nurodydama tokio sprendimo priėmimo priežastis;

102.7. teikia ŽŪDC paraiškų duomenis, kurie pasikeitė po einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos;

102.8. skelbia aktualiausius atsakymus į dažniausiai pareiškėjų užduodamus klausimus Agentūros interneto svetainės www.nma.lt skiltyje „Dažniausiai užduodami klausimai“;

102.9. nepažeisdama asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų, turi teisę teikti duomenis pareiškėjams ir kitiems duomenų gavėjams teisės aktų nustatyta tvarka. Nepažeisdama asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų, teikia duomenis savivaldybėms, Lietuvos statistikos departamentui, VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai, kitoms institucijoms, teisės aktų nustatytais terminais ir tvarka teikia ataskaitas Europos Komisijai bei ataskaitas jų pareikalavusioms institucijoms;

102.10. gavusi visus reikiamus duomenis, apskaičiuoja galutinę tiesioginių išmokų sumą;

102.11. baigusi administruoti Paraišką, informaciją apie pareiškėjui apskaičiuotas išmokas bei pritaikytas sankcijas skelbia Portale, o jei pareiškėjas pateikė pageidavimą būti informuotas kitu būdu, Agentūra apie jam pritaikytas sankcijas jį taip pat informuoja vienu iš būdų, nustatytų Taisyklių 102.1 papunktyje. Informaciniame pranešime pareiškėjams administravimo metu nustatytos neatitiktys nedetalizuojamos, pateikiama tik rezultatų visuma. Informaciniame pranešime turi būti nurodyta, kad informacija apie fizinių ir juridinių asmenų gautą paramą (pareiškėjo vardas ir pavardė arba pavadinimas, savivaldybė, iš Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai gautos paramos suma, finansuojamų priemonių pobūdis ir aprašymas) bus paskelbta viešai (nurodant laiką, kada ji bus paskelbta) visuomenei informuoti, taip pat gali būti perduota Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos audito ir tyrimų institucijoms, siekiant apsaugoti Europos Sąjungos finansinius interesus;

102.12. nepažeisdama asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų, teikia duomenis savivaldybėms, Lietuvos statistikos departamentui, VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai, kitoms institucijoms, teisės aktų nustatytais terminais ir tvarka teikia ataskaitas Europos Komisijai bei ataskaitas jų pareikalavusioms institucijoms;

102.13. prašymų ir skundų nagrinėjimo bei paraiškų administravimo sistemos tobulinimo tikslais suteikia galimybę Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai prisijungti ir naudotis Portalo duomenimis;

102.14. tais atvejais, kai pareiškėjui apskaičiuotos paramos tiesioginėmis išmokomis sumos negalima pervesti dėl Paraiškoje pateiktų neteisingų atsiskaitomosios sąskaitos duomenų, dėl pareiškėjo mirties, kai valdos perėmėjų pagal paveldėjimo teisę nėra, arba dėl to, kad valdos perėmėjas nepraneša Agentūrai apie valdos perėmimą Taisyklių 123.1 papunktyje nurodyta tvarka, Agentūra ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 d. pareiškėjui ir savivaldybei (pareiškėjo mirties atveju – tik savivaldybei), kuriam iš jų pareiškėjas yra pateikęs Paraišką, išsiunčia prašymą per Agentūros nurodytą terminą patikslinti Paraiškos duomenis. Jei pareiškėjas arba valdos perėmėjas nepatiksina Paraiškos duomenų, reikalingų paramai pervesti, Agentūra ne anksčiau, kaip praėjus trejiems kalendoriniams metams po minėto prašymo išsiuntimo pareiškėjui ir (arba) savivaldybei, anuliuoja pareiškėjui apskaičiuotą paramą tiesioginėmis išmokomis ir patikslintų Paraiškos duomenų, reikalingų pinigams pervesti, nepriima;

102.15. įtarusi, kad pareiškėjas keitė deklaruotą plotą, siekdamas gauti didesnę paramos sumą (perskirstomąją išmoką, išmoką jaunajam ūkininkui), kurių pareiškėjas nedeklaravo praėjusiais metais, ir pareikalauja iš pareiškėjo pateikti šių plotų žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kai nuosavybės ar žemės valdymo teisė yra registruota VI Registru centre, pareiškėjas gali nurodyti tik registruotų žemės sklypų kadastro bei deklaruoto (-ų) kontrolinio (-ių) žemės sklypo (-ų), lauko (-ų) numerį (-ius), kodą (-us) bei plotą) ar paprašo nurodyti ploto sumažinimo priežastis. Agentūra pareiškėjui išsiunčia pranešimą dėl būtinų dokumentų patikslinimo, tačiau pareiškėjui nepateikus atsakymo, siunčia pranešimą dėl duomenų patikslinimo praėjusiais metais šį plotą deklaravusiam pareiškėjui, prašydama paaiškinti plotų kitimo priežastis. Pareiškėjui įrodžiusiam, kad plotas nebuvo pakeistas siekiant sukurti sąlygas kitam pareiškėjui gauti didesnę išmoką už pirmuosius hektarus, išmoką jaunajam, perskirstomąją išmoką, ir (arba) išmoką jaunajam ūkininkui;

102.16. gali sustabdyti Paraiškos administravimą, jei kilo abejonių (Agentūroje gautas skundas dėl pareiškėjo veiksmų ar veiklos, taip pat gauta informacija iš valstybinių bei Europos Sąjungos audito institucijų, žiniasklaidoje skelbiama susijusi informacija ir kitais atvejais, kai Agentūrai tampa prieinama atitinkama informacija dėl pareiškėjo veiksmų ar veiklos), kad pareiškėjas pateikė neteisingus duomenis, kol bus gautos išvados dėl jų teisingumo. Jei dėl pareiškėjo veiklos yra pradėtas ar atliekamas ikiteisminis tyrimas ir (ar) išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija ar teismas nagrinėja skundus, susijusius su pareiškėjo veikla, Agentūra gali sustabdyti Paraiškos administravimą, kol bus baigti teisiniai procesai;

102.17. iki gruodžio 1 d. informuoja Žemės ūkio ministeriją ir Europos Komisiją apie paramos tiesioginėmis išmokomis teikimo reikalavimus atitinkančius naudmenų plotus einamaisiais metais;

102.18. iš pareiškėjų pareikalauja žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentų tik tuo atveju, kai plotų, kurių valdymo teisę būtina pagrįsti, valdymo teisės dokumentų po einamųjų metų rugpjūčio 1 d. nėra Valdų registre. Pareiškėjų pateiktus žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentus, kurių duomenų po einamųjų metų rugpjūčio 1 d. nėra Valdų registre,

Agentūra gali perduoti savivaldybių administracijoms, kurių teritorijoje yra valdos centras, kad jie būtų įtraukti į pareiškėjų valdas Valdų registre;

102.19. turi teisę paprašyti pareiškėjų pateikti įsipareigojimų įvykdymo įrodymus mobiliąja programėle „NMA agro“. Pareiškėjams nepateikus šių įrodymų Agentūra privalo kitais būdais įsitikinti, kaip laikomasi įsipareigojimų;

102.20. skelbia ALNSIS stebimus tinkamumo reikalavimus, stebėjimo grafiką ir ALNSIS rezultatus Portale;

102.21. elektroninėmis priemonėmis (el. paštu, trumpąja SMS žinute) informuoja pareiškėją apie ALNSIS nustatytus neatitikimus tinkamumo reikalavimams;

102.22. paaiškėjus, kad pareiškėjams, atitinkantiems Taisyklių reikalavimus gauti paramą, parama nebuvo išmokėta dėl administruojančių institucijų klaidų, gali peradministruoti Paraišką, įvertinant administruojančių institucijų klaidų buvimą ar nebuvimą.

103. Paramos lėšos užsakomos ir išmokamos Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 3D-403 „Dėl Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

104. Pareiškėjus patikrai vietoje ar nuotolinei patikrai atrenka Agentūra atsitiktinės atrankos ar rizikos analizės būdu. Prireikus gali būti skiriamos užsakomosios patikros. Bazinės išmokos ir vietovių su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtimis atveju vertina pareiškėjų atitiktį Taisyklių reikalavimams, vadovaudamasi ALNSIS rezultatais.

105. ŽŪDC:

105.1. perduoda Agentūrai paraiškų ir Prašymų pakeisti paraiškų duomenis elektroninius duomenis;

105.2. nepažeisdamas asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų turi teisę teikti duomenis pareiškėjams ir kitiems duomenų gavėjams teisės aktų nustatyta tvarka. Statistinę naudmenų ir kitų plotų deklaravimo informaciją teikia institucijoms ir kitiems duomenų gavėjams. Interneto svetainėje www.vic.lt skelbia statistinę naudmenų ir kitų plotų deklaravimo duomenų informaciją;

105.3. atlieka SG perskaičiavimo funkciją ir teikia Agentūrai informaciją apie ūkinių gyvūnų laikytojus: valdoje Taisyklėse nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų skaičių, perskaičiuotą į sutartinius gyvulius, visų deklaruojamų plotų ir Taisyklėse nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų, perskaičiuotų į sutartinius gyvulius, vidurkio santykį bei bičių šeimų laikytojus ir deklaruotą bičių šeimų skaičių per 10 darbo dienų nuo Taisyklėse nurodyto laikotarpio pabaigos. Prireikus pagal Agentūros atskiru raštu nurodytus terminus ir programas atlieka SG perskaičiavimą ir teikia Agentūrai informaciją apie pasikeitusius SG vienetų;

105.4. perduoda seniūnijų darbuotojams ir (ar) pareiškėjams, kurių deklaruoti plotai persidengia, jų asmens duomenis (vardą, pavardę arba įmonės pavadinimą, valdos atpažinties kodą, telefono numerius,

elektroninio pašto adresą) ir persidengiančių deklaruotų plotų informaciją (KŽS numerį, lauko numerį, persidengiantį plotą) deklaruotų plotų persidengimo atvejams išspręsti;

105.5. Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinio KŽS_DR5LT atnaujinimo techninių reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 3D-607 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinio KŽS_DR5LT atnaujinimo techninių reikalavimų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka atnaujinama ir perduoda Agentūrai KŽS_DR5LT.

106. Taisyklių 103 ir 104 punktuose nurodyti veiksmai atliekami pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo procedūrų aprašus, Taisyklių 101 punkte nurodyti veiksmai – pagal ŽŪDC generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo procedūrų aprašus.

VIII SKYRIUS

ŽEMĖS ŪKIO NAUDMENŲ IR KITŲ PLOTŲ RIBŲ ELEKTRONINIO ĮBRAIŽYMO TVARKA

107. Visi pareiškėjai privalo elektroniniu būdu įbraižyti deklaruojamų laukų ribas PPIS. Įbraižomi visi pareiškėjo naudmenų ir kiti plotai, už kuriuos jis prašo paramos, taip pat įbraižomi visi pareiškėjo valdomi naudmenų plotai, už kuriuos pareiškėjas nepageidauja gauti išmokų (Klasifikatoriaus kodai NEP ar TPN). Už laukus, įbraižytus KŽS, kurių GKODAS bl1b, bl2, bl3, bl6, bl9, tiesioginės išmokos neskiriamos.

108. Elektroninio žemėlapių struktūra, duomenų atvaizdavimo tvarka ir elektroninio įbraižymo reikalavimai nurodyti Taisyklių 7 priede.

IX SKYRIUS

TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ UŽ PLOTĄ APSKAIČIAVIMAS IR SANKCIJŲ TAIKYMAS

109. Gavusi informacijos (skundą, pranešimą ar kt.) apie pareiškėją ir (ar) paramos gavėją iš sklypo (-ų) savininko (su nurodytu kadastriniu arba unikaliu numeriu) arba iš anoniminio asmens apie valstybinės žemės plotą dėl netiksliai ir (arba) neteisėtai deklaruotų plotų (t. y. plotų, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo neturėdamas šių plotų teisėto valdymo teisės ir (arba) šiuose plotuose nevykdo žemės ūkio veiklos), Agentūra ją įvertina ir priima sprendimą dėl sankcijų taikymo. Agentūra, remdamasi žemės sklypo planu ir valdymo teisės pagrindimo dokumentais, rašytiniais bendraturčių sutikimais, nustato, ar pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas teisėtai deklaruoja minėtus plotus. Už paramai deklaruotus plotus, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo neturėdamas žemės valdymo teisės, taikomos nuostatos dėl deklaravimo neturint valdymo teisės, kaip numatyta Taisyklių 122 punkte ne daugiau kaip už ketverius metus.

110. Einamaisiais metais taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. mokėtinos išmokos sumos.

111. Tuo atveju, kai deklaruojami ne visi naudmenų, išskyrus esančius užstatytoje teritorijoje, KŽS (GKODAS bl6) plotai, įskaitant plotus, už kuriuos pareiškėjas nepageidauja gauti išmokų:

111.1. nustačius, kad skirtumo tarp viso deklaruoto ploto ir viso deklaruoto ploto kartu su visu nedeklaruotų laukų plotu sumos santykis su visu deklaruotu plotu viršija 3 proc., bet neviršija 30 proc., pagrindinė išmoka už naudmenų plotą sumažinama 1 proc.;

111.2. nustačius, kad skirtumo tarp viso deklaruoto ploto ir viso deklaruoto ploto kartu su visu nedeklaruotų laukų plotu sumos santykis su visu deklaruotu plotu viršija 30 proc., bet neviršija 50 proc., pagrindinė išmoka už naudmenų plotą sumažinama 2 proc.;

111.3. nustačius, kad skirtumo tarp viso deklaruoto ploto ir viso deklaruoto ploto kartu su visu nedeklaruotų laukų plotu sumos santykis su visu deklaruotu plotu viršija 50 proc., pagrindinė išmoka už naudmenų plotą sumažinama 3 proc.

112. Pareiškėjui, siekiančiam gauti tiesiogines išmokas už plotą (taip pat perskirstomąją išmoką bei išmoką jaunajam ūkininkui), taikomos sankcijos:

112.1. už deklaruotą pluoštinių kanapių lauką ar lauką, kuriame kanapės buvo auginamos kaip tarpinis pasėlis, nemokant tiesioginių išmokų už plotą, jeigu VAT iki einamųjų metų lapkričio 1 d. Agentūrai nepateikia pažymos apie pluoštinių kanapių augintojus ir pluoštinių kanapių mėginiuose nustatytus tetrahidrokanabinolio (toliau – THC) kiekius, arba, jeigu VAT pažymoje nurodoma, kad THC kiekis viršija 0,3 proc.;

112.2. už tą Paraiškos ploto dalį, apie kurią pareiškėjas iki kitų metų birželio 1 d. Agentūrai nepateikė prašomos informacijos;

112.3. nustatant neatitikimus Paraiškoje kiekvienam įbraižytam laukui taikoma leistina įbraižymo paklaida. Ji skaičiuojama persidengiančiam laukui pagal formulę $0,75 \times P/10000$ (ha), čia P – lauko išorinis perimetras metrais. Paklaida laukui negali būti didesnė kaip 1 ha. Agentūra, administruodama paraiškas, netaiko sankcijų dėl neteisingo deklaravimo, kai laukas persidengia iki leistinos įbraižymo paklaidos;

112.4. už deklaruotus trumpos rotacijos želdinių plotus, kuriuose neišlaikyti Taisyklių 6.7 papunktyje nustatyti kirtimo terminai, parama neskiriama;

113. Pareiškėjui neleidus atlikti patikros vietoje bent viename jo deklaruotų laukų, jam parama neskiriama. Jei pareiškėjas patikros vietoje metu nepateikia dokumentų, susijusių su prisiimtų įsipareigojimų vykdymu, laikoma, kad jis įsipareigojimo nesilaiko (išskyrus teisės aktuose nustatytus atvejus, kai pareiškėjui, neturinčiam reikiamų dokumentų patikros vietoje metu, leidžiama per nustatytą laikotarpį pateikti juos Agentūrai).

114. Pareiškėjams, iki einamųjų metų spalio 1 d. nepateikusiems Taisyklių 102.14 papunktyje nurodytų dokumentų, parama neskiriama už visą Paraiškoje deklaruotą plotą bei taikomos nuostatos dėl deklaravimo nepagrindžiant valdymo teisės, kaip numatyta Taisyklių 122 punkte, iš pateiktų dokumentų nustačius, kad deklaruotas plotas buvo keistas siekiant gauti didesnę paramos sumą, perskirstomoji išmoka

ir (arba) išmoka jaunajam ūkininkui (už ne daugiau kaip 70 ha) neskiriama tiek deklaruotą plotą padidinusiems, tiek jį sumažinusiems pareiškėjams. Pavėluotai šiame punkte nurodyti dokumentai priimami iki einamųjų metų spalio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) paramos sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų spalio 15 d. šiame punkte nurodyti dokumentai neadministruojami, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo valios nepriklausančios (*force majeure*) aplinkybės. Esant šioms aplinkybėms, paramos mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas. Plotą padidinusiam pareiškėjui pateikus ne visų Taisyklių 102.14 papunktyje nurodytų laukų žemės valdymo teisės dokumentus parama neskiriama už tą lauką ar lauko plotą, dėl kurio nepateikti dokumentai.

115. Agentūra turi teisę ankstesniais ar einamaisiais metais pateiktas paraiškas administruoti iš naujo bei priimti sprendimus dėl reikalavimo grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos sumos ir (arba) taikyti kitas poveikio priemones už su prašoma arba gauta parama susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą atlikusi administracinį patikrinimą ir (arba) patikrą vietoje tada, kai pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nesilaikė paramos suteikimo ar Paraiškoje nustatytų reikalavimų, ar pažeidė paramos gavimo ir naudojimo sąlygas. Už paramai netinkamą plotą, nustatytą einamųjų metų patikros vietoje metu, arba atnaujinus KŽS_DR5LT, išskyrus atvejus, kai ploto būklė vietovėje nepakinta, o minėtas plotas tampa paramai netinkamu dėl pasikeitusių teisės aktų reikalavimų, išmokėta parama iš deklaravusio pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo susigrąžinama už ketverius metus (arba, Agentūrai pagal jos nustatytą tvarką išnagrinėjus ir nustačius atvejus, kad plotas paramai netinkamas mažiau nei ketverius metus – už tiek metų, kiek plotas buvo netinkamas paramai), skaičiuojant nuo metų, kuriais buvo padarytas (užfiksuotas) pažeidimas, tačiau ne ilgiau nei iki paskutiniųjų metų prieš tai, kuriais buvo daryti ortofotografiniai žemėlapiai (arba, Agentūrai pagal jos nustatytą tvarką išnagrinėjus ir nustačius atvejus, kad plotas paramai netinkamas ilgiau nei iki paskutiniųjų metų prieš tai, kuriais buvo daryti ortofotografiniai žemėlapiai, – už tiek metų, kiek plotas buvo netinkamas paramai, bet ne daugiau kaip už ketverius metus).

116. Teisė gauti išmokas neprarandama, jei nustatyti reikalavimai neįvykdomi dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo pareiškėjo valios (*force majeure*). Tokiais atvejais pareiškėjas ar jo įgaliotas asmuo per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias aplinkybes, praneša raštu Agentūrai apie minėtas aplinkybes, kartu pateikdamas įrodymo dokumentus.

117. Nustačius neatitiktį bent vienam iš Taisyklių 6, 8, 10 punktuose nustatytų reikalavimų ar įsipareigojimų, parama neskiriama už plotą, kuriame nustatytos neatitiktys.

118. Už paramai netinkamą plotą, nustatytą einamųjų metų patikros vietoje metu, arba atnaujinus KŽS_DR5LT, išskyrus atvejus, kai ploto būklė vietovėje nepakinta, parama už tokį plotą neskiriama.

119. Jeigu plotas deklaruojamas neturint valdymo teisės, parama neskiriama už tą deklaruotą plotą, kuriam nepagrindžiama valdymo teisė bei parama papildomai sumažinama 0,5 karto nustatyto ploto deklaruojamu nepagrindžiant valdymo teisės.

120. Jeigu nesilaikoma Taisyklių 5.10.1–5.10.3 papunkčiuose nustatytų reikalavimų parama neskiriama už reikalavimų neatitikusį plotą bei parama papildomai sumažinama 0,5 karto nustatyto reikalavimų neatitinkančiu plotu.

121. Jei deklaruoto ploto skirtumas yra mažesnis arba lygus 0,1 hektaro, remiamas plotas prilyginamas deklaruotam plotui. Ši nuostata netaikoma, jeigu minėtas skirtumas yra didesnis kaip 20 % bendro ploto atitinkamai paramai gauti deklaruoto ploto.

122. Jeigu, siekiant gauti paramą pagal ekologines sistemas, nesilaikoma nustatytų reikalavimų ir įsipareigojimų, taikomos sankcijos:

122.1. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą sumažinama 10 proc. nuo pagal ekologinę sistemą apskaičiuotos paramos sumos už reikalavimo nesilaikymą, kaip nustatyta Taisyklių 85.3 papunktyje;

122.2. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą sumažinama po 5 proc. nuo pagal ekologinę sistemą apskaičiuotos paramos sumos už kiekvieno draudimo nesilaikymą atskirai, kaip nustatyta Taisyklių 47.4, 60.3.1.1, 60.3.2.1, 60.3.3.1, 60.3.4.1, 60.3.5.1, 60.3.6.1, 60.3.7.1, 60.4.1, 60.5.3, 65.7, 68.7, 78.4, 79.3, 81.5, 83.3 papunkčiuose;

122.3. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą sumažinama 1 proc. nuo pagal ekologinę sistemą apskaičiuotos paramos sumos už kiekvieno reikalavimo nesilaikymą atskirai, kaip nustatyta Taisyklių 47.9, 65.8, 68.8, 77.4, 77.5, 78.3, 79.6.1, 79.6.3, 81.8.2, 81.8.3, 81.10, 81.11 papunkčiuose;

122.4. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą neskiriama, kai nesilaikoma draudimų ir (arba) reikalavimų, nustatytų Taisyklių 60.7, 78.2, 79.2, 79.5.7, 81.8.1, 83.4, 83.5, 87.3–87.5, 87.12, 90.3–90.5 papunkčiuose ir 45, 50, 53, 56 punktuose;

122.5. einamaisiais metais parama neskiriama už deklaruotą lauką, kai nesilaikoma reikalavimų ir (arba) įsipareigojimų, nustatytų Taisyklių 43.2–43.4, 47.6–47.8, 52.2, 52.4–52.8, 55.2, 55.3, 60.8–60.10, 65.3–65.5, 68.3–68.5, 85.4–85.6, 87.9, 87.12, 90.8–90.10 papunkčiuose;

122.6. einamaisiais metais parama neskiriama už plotą, kuriame nustatytas pažeidimas, kai nesilaikoma reikalavimų, nustatytų Taisyklių 47.2, 47.3, 52.3, 60.3.1.2, 60.3.1.3, 60.3.2.2, 60.3.2.3, 60.3.3.2, 60.3.3.3, 60.3.4.2, 60.3.5.2, 60.3.5.3, 60.3.6.2, 60.3.7.2, 60.4.2, 60.5.1, 60.5.2, 60.5.4–60.5.6, 65.6, 68.6, 71.4 – 71.6, 74.4 – 74.6, 77.2, 77.3, 78.5, 78.6 79.5.1–79.5.6, 79.6.2, 79.6.4, 81.3, 81.4, 81.7, 81.9, 83.6, 87.6, 87.8, 87.10, 87.11, 90.6, 90.7 papunkčiuose;

122.7. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą neskiriama, o už visus ankstesnius metus parama susigrąžinama kai: nutraukiami įsipareigojimai dalyvauti ekologinėje sistemoje, kurios įsipareigojimų trukmė yra ilgesnė nei vieneri metai, kaip nustatyta Taisyklių 43.5, 60.6, 60.11, 68.9, 71.7, 74.7, 79.8, 81.12, 85.7 papunkčiuose ir 88 punkte;

122.8. einamaisiais metais parama neskiriama už sumažintą plotą ir grąžinama per įsipareigojimų laikotarpį už sumažintą plotą, viršijantį leistiną ribą, gauta parama, kaip nustatyta Taisyklių 43.6, 60.12, 68.10, 71.8, 74.8, 79.9, 81.13, 85.8, 87.13, 87.14, 87.15, 90.11 papunkčiuose;

122.9. sankcijos netaikomos, kai, įsipareigojimų vykdymas nepasibaigus jų laikotarpiui nutraukiamas dėl nuomojamos ar panaudos sutarties pagrindu valdomos valstybinės žemės nuomos ar panaudos sutarties nutraukimo valstybės iniciatyva, taip pat kai valstybės iniciatyva nustatomas servitutas pareiškėjo (paramos gavėjo) deklaruoto pagal ekologinę sistemą ploto daliai ar valdos perėmėjas su valda arba dalimi valdos perima perleidėjo prisiimtus įsipareigojimus.

X SKYRIUS ŽEMĖS ŪKIO VALDOS PERDAVIMAS

123. Jei valda ar valdos dalis perduodama (valdos dalį galima perduoti tik Paraišką pateikusiam valdos perėmėjui) po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką, bet dar neįvykdęs visų reikalavimų, nustatytų tiesioginėms išmokoms gauti (t. y. išmokos jam dar negali būti mokamos), parama skiriama valdos perėmėjui, kai:

123.1. valdos perėmėjas nuo paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos praneša Agentūrai apie valdos perėmimą, pateikdamas pranešimą apie valdos perėmimą, prašymą skirti paramą. Valdos perdavimo atveju, kai valdos perdavėjas yra miręs, valdos perėmėjas pateikia valdos perėmimo fakto patvirtinimo dokumentus (žemės, kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kitos sutarties kopiją, paveldėjimo teisės liudijimo kopiją ar pan.) bei, esant daugiau nei vienam paveldėtojų, jų sutikimus, kad valdos perėmėjas perimtą valdą ir gautų paramą;

123.2. valdos perėmėjas privalo toliau laikytis įsipareigojimų ir vykdyti reikalavimus, kurie kyla iš valdos perdavėjo Paraiškos gauti tiesiogines išmokas einamaisiais metais;

123.3. valdos perdavėjas (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejį) neturi įsiskolinimų Agentūrai, Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui.

124. Jei valda perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką ir yra įvykdęs visus tiesioginių išmokų reikalavimus, jis turi pranešti Agentūrai apie valdos perdavimą (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejį, kai prisiimti atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir informuoti Agentūrą apie valdos perėmimą pagal Taisyklių 123.1–123.2 papunkčiuose nurodytus reikalavimus turi valdos perėmėjas).

125. Jei valda perduodama kitam pareiškėjui, kuris buvo įregistravęs valdą iki perdavimo, sujungtoms valdoms paliekamas perėmėjo valdos atpažinties kodas, o valdos perdavėjo valdos atpažinties kodas pripažįstamas negaliojančiu.

126. Valdos perdavėjas pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų reikalavimus nuo valdos perdavimo dienos privalo atnaujinti pasikeitusius valdos registravimo duomenis Valdų registre.

127. Valdos perdavimo atveju valdos perėmėjui pereina ir atsietoji pereinamojo laikotarpio nacionalinė parama, mokama už paramos teikimo reikalavimus atitikusį naudmenų plotą nustatytu atskaitos laikotarpiu.

128. Valdos išregistravimo atveju, kai valda išregistruojama iki einamųjų metų gruodžio 31 d., pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki einamųjų metų gruodžio 31 d. pareiškėjui ir (ar) paramos gavėjams jau išmokėta, jis privalo paramą grąžinti.

129. Valdos perdavimo atveju perskirstomoji išmoka mokama daugiau nei už 50 ha remiamą plotą tada, kai perduodama mirusio asmens valda.

130. Valdos perdavimo atveju išmoka jaunajam ūkininkui skiriama, kai:

130.1. valdą perduoda perleidėjas, kuris pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, o perima perėmėjas, kuris taip pat pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, išmoka jaunajam ūkininkui gali būti skiriama už visą abiejose paraiškose nurodytą tinkamą paramai plotą, nepažeidžiant Taisyklių 17 punkte nustatytos tvarkos;

130.2. valdą perduoda perleidėjas, kuris nepretenduoja gauti išmokos jaunajam ūkininkui, o perima perėmėjas, kuris pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, išmoka jaunajam ūkininkui gali būti skiriama tik už perėmėjo Paraiškoje nurodytą tinkamą paramai plotą;

130.3. valdą perduoda perleidėjas, kuris pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, o perima perėmėjas, kuris nepretenduoja gauti išmokos jaunajam ūkininkui, teisės į išmoką jaunajam ūkininkui neperimamos;

130.4. perimama mirusio asmens (pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo) valda, išmoka einamaisiais metais perėmėjui mokama vadovaujantis Taisyklių 130.1–130.3 papunkčiuose nustatyta tvarka.

XI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

131. Už Paraiškos bei kitus duomenis atsako juos pateikęs pareiškėjas.

132. Už pareiškėjų informavimą paramos teikimo klausimais, Paraiškos duomenų įvedimą ir patvirtinimą PPIS, kai Paraiška pateikiama seniūnijos darbuotojui, yra atsakingos savivaldybės.

133. Už tinkamą PPIS veikimą, paraiškų priėmimo ir keitimo darbų organizavimą ir perdavimą Agentūrai atsako ŽŪDC.

134. Už paraiškų administravimą, administracinę patikrą, patikrą vietoje, nuotolinę patikrą, stebėjimą ALNSIS, paramos dydžio apskaičiavimą ir išmokėjimą paramos gavėjams, lėšų apskaitą, ataskaitų teikimą atsako Agentūra.

135. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas, nesilaikęs Taisyklėse nurodytų įsipareigojimų ir reikalavimų, taip pat gavęs išmokas neteisėtai, arba asmuo, prisidėjęs prie neteisėtų išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinęs klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

136. Pareiškėjo pateikti duomenys Lietuvos Respublikos institucijų, kitų Europos Sąjungos valstybių institucijų, Europos Komisijos, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos audito rūmų bus apdoroti elektroniniu būdu ir panaudoti kontrolės tikslais.

137. Pareiškėjas kartą per kalendorinius metus iki rugpjūčio 1 d. per Elektroninių valdžios vartų portalą arba seniūnijoje atnaujina savo valdos registracijos duomenis Valdų registre.

XII SKYRIUS SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

138. Asmenys, nesutinkantys su Agentūros ir ŽŪDC priimtais sprendimais, taip pat Agentūros ar ŽŪDC vilkinimu atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskųsti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Agentūros ar ŽŪDC vadovui, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

139. Asmenys, nesutinkantys su Žemės ūkio ministerijos priimtais sprendimais, taip pat Žemės ūkio ministerijos vilkinimu atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę apskųsti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

140. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos. Pasikeitus šioms Taisyklėms, nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems paramos gavėjams, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakyme nustatyta kitaip.
